

KNJIŽNICA
V CELJU

Celje - skladišče

D-Per

539/1977

1119771807,5

COBISS o

OSREJAN KNJ. CELJE

glasilo
rudarsko
elektroenergetske
kombinata
zasavje

MAJ 1977

LETO XIII

ŠT. 5

SREČNO

Tovarišu TITU — tretjič Red narodnega heroja

Dne 16. maja 1977 so se sestali delegati obeh zborov skupščine SFRJ v Beogradu. Na seji so sprejeli odlok, s katerim so predsedniku SFRJ in predsedniku ZK Jugoslavije Josipu Brozu Titu, tretjič podelili Red narodnega heroja. Skupne seje obeh zborov so se udeležili tudi predstavniki predsedstva SFRJ, zveznega izvršnega sveta, CK ZKJ, predstavniki JLA, mnogi visoki funkcionarji ZKJ, federacije, ter republik in pokrajin in drugi.

Utemeljitev oziroma obrazložitev za podelitev Reda je podal Dušan Petrovič-Šane, predsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije. Izrazil je soglasno željo vseh narodov in narodnosti jugoslovanske socialistične skupnosti ter vseh delovnih ljudi in občanov, da se podeli tovarišu Titu to priznanje. Dejal je, da imajo Titovi pogledi in sklepi epohalen pomen prav zavoljo tega, ker ustrezajo sodobnim gibanjem in družbenim spremembam, potrebam, občutenju in zahtevam posameznikov in naroda v želji po neodvisnosti in svobodi, po gotovosti in miru, v želji, da s skupnimi naporji zgradijo boljši svet. Revolucionarno gibanje in komunistična partija Jugoslavije sta v Titu našla svojega stratega in misleca, svojega organizatorja in voditelja, on pa v njih prave moči, ki so z vsem svojim bistvom težile k napredku.

Potem, ko je predsednik skupščine SFRJ Kiro Gligorov prebral besedilo predloga odloka o podelitvi reda narodnega heroja Josipu Brozu Titu, so sprejetje tega odloka pozdravili vsi navzoči z dvigom roke ter z burnim in dolgotrajnim ploskanjem. S tem je bilo še enkrat izraženo zaslužno priznanje tovarišu Titu, ker so z njegovim imenom in delom tesno povezane vse zmage in sklepi, ki so jih dosegli naši narodi in narodnosti v preteklih štirih desetletjih.

Čestitkam vseh delavcev Jugoslavije k tretji podelitvi Reda narodnega heroja tovarišu Titu, se pridružujemo tudi delavci vseh TOZD in DS skupnih služb našega kombinata! Naša skupna želja je, da nas tovariš Tito še dolgo vodi, da bi naša domovina dosegla še nadalje v vseh pogledih, tako velike in trajne uspehe, kot smo jih dosegli že doslej pod njegovim večdesetletnim vodstvom v vojni in miru!

Prizadevanja rode uspeh

Poleg TOZD proizvodnje premoga in TOZD Termoelektrarne, ima TOZD Rudarska gradbena dejavnost najpomembnejšo dejavnost v okviru REK Zasavje.

Pisati o bodočem razvoju RGD ni hvaležno delo. Programirati razvoj in ga v teh mejah tudi uspešno realizirati je zahtevna naloga, posebno če vzamemo za primer dejstvo, da lahko na kasnejše izvajanje programa bistveno vplivajo tudi zunanji faktorji, ki kaj lahko porušijo koncept sprejetega programa.

V okviru srednjeročnega načrta bo TOZD RGD v pretežni meri izvajala tipična rudarsko investicijska dela. Glede na izkušnje pri gradnji cestnih predorov, pa se bomo angažirali tudi v tej smeri, kajti sedanje stanje kaže določeno potrebo za rast te dejavnosti. Imamo določeno število dobrih delavcev, večjih za opravljanje tovrstnih del, vendar pa smo siromašni pri težki mehanizaciji in opremi, ki pa je pogoj za uspešno delo pri izdelavi cestnih predorov. To dobro vidimo pri izdelavi cestnega predora Šalek v Velenju. Vsa dela, razen tesarških, izvajajo delavci TOZD RGD. Prvič je tudi vodstveni kader v celoti iz vrst delavcev TOZD RGD, brez pomoči tujih

strokovnjakov in vsaj do sedaj potekajo dela precej bolj gladko kot so potekala dela na predorih cestnega odseka Hoče—Levec v kooperaciji s tujimi partnerji.

Dela izvajamo po projektu, ki je bil izdelan v projektivnem oddelku REK Zasavje. Raka rana pa je potrebna težka mehanizacija, za katero plačujemo visoke najemnine, kar znižuje finančni učinek gradbišča. Seveda pa je to vejo dejavnosti TOZD RGD, usmeriti v razumen obseg, ki mora biti v okviru kadrovskih možnosti in stopnje opremljenosti, kar pa zopet pogojujejo finančna sredstva.

Pomemben faktor pa so tržne razmere, ki diktirajo spremenjanje angažiranosti pri takšnih investicijah.

Delavci TOZD RGD so zaposleni pri izvajanju rudarsko investicijskih del na gradbiščih REK Zasavje, REK Velenje, pri izgradnji cestnega predora Šalek in na deloviščih v ZRN in Švici.

Pri REK Zasavje izvajamo odpiralna dela na rudniku Hrastnik, rudniku Zagorje in manjša remontna dela na rudarskih delih separacije Trbovlje. Na rudniku Hrastnik, jama Hrastnik, je večina del na izkopu in permanizaciji jamskih objektov na 7. obzorju. V jami Ojstro delamo transportni nadkop med 5. obzorjem in ko to 150.

Tudi na rudniku Zagorje je večina delavcev zaposlenih na odpiranju 7. obzorja jame Kotredež. V jami Kisovec poteka izkop zračilno transportnega nadkopa iz 11. etaže 5. obzorje na 4. obzorje v T-H podgradnji. Napredki in finančni rezultati na obeh jamskih investicijah in obeh rudnikih niso zadovoljivi. Glavni vzroki za takšno stanje so:

— še sedaj ni povsem jasno izdelan koncept investicij in garancije plačil, kar ima za posledice pogosto menjavanje delovišč, posebno na rudniku Hrastnik, kar vpliva na doseganje normalnih rezultatov dela;

Mile Klopčič

TITO

To, kar nam pod domačim je nasiljem teptano vero ohranilo živo
in komaj slutenim, še daljnim ciljem
utrnilo je zvestobo nezmagljivo —

In kar vzbudilo v nas je davne sile,
ki jarmi so stoletni jih mrtvili,
da so roke v pesti se nam sklenile,
ko zemljo so raztrgano delili —

To, da smo z voljo do trpljenja in žrtev
z nasiljem se sprijeli prerajeni,
ko bil je sklep, da bodo rod naš mrtev,
in boj končali smo osvobojeni —

Osvobojeni, da živimo v časti
in da po svoje usodo si krojimo,
da več ne maramo pod silo pasti —
vse to v imenu Tito mi častimo.

Proslave ob 40-letnici ustanovnega kongresa KPS, 40-letnici prihoda tovariša Tita na čelo Partije in 85-letnici njegovega rojstva, v soboto, 16. aprila t.l., ob 15. uri, se je udeležila večtisočglava množica občanov iz vseh treh revirskih občin ter iz drugih krajev Slovenije, planincev, tabornikov, pripadnikov teritorialnih enot in drugi. Na fotografiji Barličeva domačija s prizoriščem proslave. (foto M. C.)

— dolge in neurejene dostavne poti za gradbeni in ostali material in transport izkopsnine na neustreznih transportnih napravah;

— pogoste okvare na opremi, ki so v večini primerov vzrok neodgovornega ravnanja z opremo;

— še vedno previsoki izostanki zaradi bolezni na rudniku Zagorje in premajhen izkoristek delovnega časa.

Na slab finančni rezultat, ki se je pokazal v I. trimesečju na gradbiščih TOZD RGD Rudnik premoga Hrastnik in Zagorje pa poleg še navedenih vzrokov vplivajo tudi neprecizne pogodbe, premalo strokovne obdelane kalkulacije cen in nemalokrat težavno dogovarjanje z investitorji, ki pogosto vztrajajo na svojih neupravičenih in nestrokovnih stališčih. Z doslednejšimi analizami in pravočasnim ukrepanjem, bi se takšno stanje lahko izboljšalo. To je skrb in dolžnost tehniških in ostalih služb pri TOZD RGD in seveda tudi partnerjev, ki so v veliki meri soodgovorni za korektno poslovanje.

Vrtalna ekipa opravlja svoje delo zadovoljivo in se tudi finančni učinek giblje v načrtovanih mejah.

Drugačna slika, kot je na deloviščih REK Zasavje, je na gradbišču Velenje. S primerno disciplino delavcev in z dobro organizacijo dela dosegajo dobre učinke, kar se odraža na finančnem učinku gradbišča in seveda tudi na osebnih prejemkih. K boljšemu uspehu je vsekakor pripomogla tudi zgraditev novega naselja, ker je počutje delavcev zaposlenih na tem gradbišču veliko boljše kot preje, ko so stanovali v stanovanjskih prikolicah.

Tudi urejenost pogodbenih odnosov ter pripravljenost predstavnikov investitorja pri reševanju tekočih problemov, ima znaten vpliv na ugodno stanje na tem gradbišču.

Vso pohvalo tudi vodstvu in ekipi pri izdelavi cestnega predora Šalek. Kljub kratkim izkušnjam pri tovrstnih delih so

že pokazali, da lahko z uspehom izvajajo take investicije. Grenko je le dejstvo, da za tovrstna dela nismo opremljeni s potrebno opremo.

Delavnica TOZD RGD je v glavnem namenjena za izvajanje remontnih del na opremi gradbišč. Ko pa se je postavilo vprašanje, kje bomo dobili potreben kovinski opaž za obzidavo cestnega predora Šalek, se je ekipa kovinarjev in vodstvo delavnice TOZD RGD, lotila tudi tega zahtevnega posla. Vsaj do sedaj takšne opreme v Sloveniji nismo izdelovali. Vse kaže, da bo zahtevna oprema za obzidavo cestnih predorov tudi funkcionalno ustrezala.

Po načrtu poteka tudi izvajanje investicijske dejavnosti v ZRN. Posebnih problemov ni,

ali pa so zadržki manjšega značaja, ki se dajo odpraviti.

Zaradi zmanjšanja obsega del Firme Maurer pri podzemnih delih na gradbiščih v Švici, se je občutno zmanjšalo tudi število zaposlenih delavcev TOZD RGD. Trenutno je zaposlena le ena ekipa 12 mož na izdelavi zračilnega jaška Bätzberg za cestni predor St. Gothard.

V glavnem smo lahko z deli v prvem četrtletju 1977 zadovoljni, kar potrjuje tudi periodični obračun. Vsi pa se bomo morali še bolj potruditi pri odpravljanju napak, ki se še vedno pojavljajo, ker bomo le tako uspešno končali to poslovno leto in si ustvarili pogoje za nadaljnji obstoj in razvoj.

Boris Dolanc

Dne 16. aprila 1977 so se udeležili jubilejne proslave ob 40-letnici ustanovnega kongresa KPS tudi številni politični in javni delavci. Na fotografiji Pepca Kardelj, Franc Leskovšek-Luka, Edvard Kardelj, Franci Grešak, Sergej Kraigher in Miha Marinko, v sobi kjer je bila ustanovljena KPS pred 40 leti, v Barličevi domačiji na Čebinah.

Finančni rezultat poslovanja TOZD in REKZ v razdobju januar — marec 1977

Iz analize finančnega rezultata poslovanja posameznih TOZD je razvidno, da so prvo trimesečje 1977 uspešno končale le temeljne organizacije RGD, ESD in TET. Ostale TOZD so v periodičnem obračunu prikazale izgubo, ki je največja in najbolj zaskrbjujoča v proizvodnji premoga.

Nekaj misli o naši produktivnosti

Splošne delovne razmere pri nas, ki že v precejšnjem razdobju usmerjajo naše delo v slabo storilnost in s tem v slabši prihodek, kakor tudi zadnji članek v »Srečno«, s katerim je pisec (gen. dir. REKZ) navedel nekaj vzrokov in predlogov za izboljšanje in normalizacijo tega stanja, me silijo, da k vsemu že ugotovljenemu na raznih razpravah ali medsebojnih pogovorih, ponovno osvetlim nekaj misli iz naše prakse, ki so lahko odločilni faktorji za uspešnost naše ustvarjalnosti.

Odkrito povedano, je to zelo težka naloga, ki odvzema človeku vero spričo tenkočutnosti nas vseh do negativnih ugotovitev, ki zvenijo v naših ušesih včasih kot težki očitki. Nasproti temu pa posledice, ki jih čutimo že kot neodstranljiv element v dejavnosti in sam čut do koristnega dela sili, da morebitne napake, če te res obstajajo, tudi priznamo in jih za vselej odpravimo.

Ko govorimo o nizki storilnosti oziroma nedoseganju načrtovane storilnosti v razmerju do investicijskih vlaganj, moramo omeniti, da to ni najnovejši pojav, niti osamljen primer naše delovne organizacije. Pobudo za povečanje storilnosti so pred leti sprejeli sindikati in z njo zajeli v reševanje pojav kot celoten družbeni problem. Tudi mi smo na zborih kolektiva, še pogosteje pa na sejah strokovnega kolegija realno razpravljali o problematiki proizvodnje in intenzivneje v zadnjem času tudi o storilnosti. Skoraj vsaka številka našega glasila je o tej temi prinašala več ali manj obširne članke, v katerih pa moramo priznati, da so bila to večji del strokovna podajanja ali opis razlogov na katere pa pisci sami nimajo vpliva.

Skratka za nedoseganje planske proizvodnje in nizko storilnost smo navajali vzroke, ki naj bi bili zunaj vseh dogajanj

V tabeli 1 je prikazan poslovni uspeh za prvo trimesečje 1977 za vse TOZD ter delovno organizacijo kot celoto.

Tabela 1

Besedilo	TOZD RPH	TOZD RPT	TOZD RPZ	TOZD Sep.
Celot. prihodek	43.045.432	41.946.094	41.233.642	13.330.668
Porab. sredstva	26.087.373	25.986.843	18.304.186	6.776.304
Dohodek	16.958.059	15.959.251	22.929.456	6.554.364
Spl. in skup. por.	4.640.978	3.811.801	4.488.010	1.710.335
Čisti dohodek	12.317.081	12.147.450	18.441.446	4.844.029
Bruto OD	19.692.953	18.145.071	20.692.882	6.486.895
Ostane	-7.375.872	-5.997.621	-2.251.436	-1.642.866

Besedilo	TOZD RGD	TOZD ESD	TOZD GRAMAT	TOZD Avtoprev.
Celotni prihodek	24.505.637	10.987.457	2.455.154	3.462.187
Porab. sred.	7.796.480	7.532.908	1.197.004	2.101.087
Dohodek	16.709.157	3.454.549	1.258.150	1.361.100
Spl. in skup. por.	2.256.141	537.995	438.404	344.292
Čisti dohodek	14.453.016	2.916.554	819.746	1.016.808
Bruto OD	11.863.513	2.824.485	950.364	1.438.739
Ostane	2.589.503	92.069	-130.618	-421.932

Besedilo	TOZD RŠC	TOZD TET	DS SS	REKZ
Celotni prihodek	4.297.039	115.095.464	5.791.873	306.150.647
Porab. sredstva	1.359.384	93.025.790	2.056.220	192.223.579
Dohodek	2.937.655	22.069.674	3.735.653	113.927.068
Spl. in skup. por.	338.889	5.964.496	777.678	25.309.019
Čisti dohodek	2.598.766	16.105.178	2.957.975	88.618.049
Bruto OD	3.367.848	13.081.083	3.995.242	102.539.075
Ostane	-769.082	3.024.095	-1.037.267	-13.921.026

Delovna organizacija REK Zasavje je v prvem trimesečju 1977 izkazala izgubo v višini 13.921.026 din.

Ker je izguba največja na proizvodnji premoga (18.036.877 din), si v naslednjih tabelah oglejmo primerjavo doseženega poslovnega uspeha v razdobju januar—marec 1977 z letnim načrtom 1977 za TOZD proizvodnja premoga.

Tabela 2

TOZD Rudnik premoga Hrastnik

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
Celotni prihodek	221.767.600	43.045.432	20,33
Porab. sredstva	98.294.700	26.087.373	26,54
Dohodek	113.472.900	16.958.059	14,95
Splošna in skup. por.	20.491.700	4.640.978	22,65
Čisti dohodek	92.981.200	12.317.081	13,25
Bruto OD	82.250.000	19.692.953	23,14
Ostane	10.731.200	-7.375.872	-68,74

Tabela 3

TOZD Rudnik premoga Trbovlje

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
Clotni dohodek	171.528.100	41.946.094	24,46
Porabljen sredstva	78.249.000	25.986.843	33,21
Dohodek	92.279.100	15.959.251	17,30
Spl. insku p. poraba	14.921.100	3.811.801	25,55
Čisti dohodek	78.358.000	12.147.450	15,51
Bruto OD	68.975.500	18.145.071	26,31
Ostane	9.382.500	-5.997.621	-63,93

Tabela 4

TOZD Rudnik premoga Zagorje

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
Celotni prihodek	203.619.000	41.233.642	20,25
Porabljena sredstva	84.146.000	18.304.186	21,76
Dohodek	119.473.000	22.929.456	19,20
Spl. in skup. poraba	20.105.500	4.488.010	22,33
Čisti dohodek	99.367.500	18.441.446	18,56
Bruto OD	87.491.700	20.692.882	23,66
Ostane	11.875.800	-2.251.436	-18,96

Tabela 5

TOZD Separacija premoga Trbovlje

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
Celotni prihodek	82.845.800	13.330.668	16,09
Porabljena sredstva	38.197.800	6.776.304	17,74
Dohodek	44.648.000	6.554.364	14,68
Spl. in skup. poraba	7.901.500	1.710.335	21,65
Čisti dohodek	36.746.500	4.844.029	13,19
Bruto OD	32.427.600	6.486.895	20,01
Ostane	4.318.900	-1.642.866	-38,04

Tabela 6

TOZD Rudarski šolski center Zagorje

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
Celotni prihodek	24.603.500	4.297.039	17,47
Porabljena sredstva	6.530.300	1.359.384	20,82
Dohodek	18.073.200	2.937.655	16,25
Spl. in skup. poraba	1.559.600	338.889	21,73
Čisti dohodek	16.513.600	2.598.766	15,74
Bruto OD	15.192.500	3.367.848	22,17
Ostane	1.321.100	-769.082	-58,22

Izračunani indeksi doseganja prihodka kažejo, da TOZD proizvodnje premoga niso dosegle načrtovanega prihodka. Posledica tega pa tudi posledica velike porabe sredstev, je nizek ustvarjeni dohodek in s tem izguba.

Znano je, da TOZD proizvodnje premoga v prvem četrtletju 1977 niso dosegle načrtovane proizvodnje. Kakšen je bil odstotek dosežene proizvodnje premoga v primerjavi z načrtovano proizvodnjo, je razvidno iz naslednje tabele.

	Načrt 1977	Doseženo I—III/77	Indeks
TOZD			(v tonah)
Rudnik premoga Hrastnik	138.600	133.770	96,52
Rudnik premoga Trbovlje	168.200	140.140	83,32
Rudnik premoga Zagorje	38.800	76.500	91,29
RŠC	9.600	3.990	41,56
Skupaj	400.200	354.400	88,56

Vse TOZD proizvodnje premoga so proizvedle le 88,56 % načrtovane proizvodnje. Od načrta najbolj odstopa TOZD RŠC, ki je proizvedel le 41,56 % predvidene proizvodnje, najbolj pa se je načrtu približal TOZD Rudnik premoga Hrastnik.

Takšno odstopanje dosežene proizvodnje od načrtovane, pa tudi nizke cene premoga, je imelo za posledico izgubo v vseh TOZD proizvodnje premoga.

Emilija Figueroa

in so zato težko odpravljeni ali pa že kar višja sila.

Pa poglejmo še enkrat, kaj vse smo že našli kot vzrok in z njim opravičili slabe proizvodne rezultate.

Ne bom posebej še enkrat navajal, vendar smatram, da so razlogi navedeni v zadevnem članku četrte številke »Srečno«, upoštevajo samo njihov vpliv, dozdevno res najbolj zajetno kladivo, s katerim se hoče zadelati žebelj. Samo malo, le nekaj let se ozrimo nazaj, pa se nam bo odprl še drug svet resnic, ki jih bomo mirno lahko posadili na zatožno klop.

Dobro se spominjam, ko smo pred leti razpravljali o prehodu na 42-urni delovni teden in osvojili pri tem obliko prostih sobot, da smo v programu morali odločiti, kako izpolniti pogoj prehoda na zmanjšani delovni čas, ki določa pri isti višini OD povečanje storilnosti za 14,3 %. Takrat smo s posebnimi analizami ugotavljali možnosti povečanja storilnosti v jamah Hrastnik in Trbovlje in ugotovili, da kar 7,5 % efektivnega delovnega časa izgublamo zaradi nepotrebnih zastojev. V te nepotrebne zastoje smo všteli vse tiste motnje v delovnem procesu, katere projekt ni predvideval in je bila že torej za njihovo preprečitev določena oblika in način ali pa poseben organizacijski program dela vodenja in vzdrževanja. Sem spadajo zastoji zaradi okvar na strojnih in (manj) elektro napravah in zastoji pri transportu z vozički. To vrsto skritih rezerv delovnega časa tudi danes nismo uspeli izkoristiti in smatram, da je to prva in osnovna naloga, ki jo moramo rešiti kompleksno.

Z vztrajnim upadanjem delovne sile v rudarstvu, smo se po letu 1970 odločili za nujni ukrep, da odhajajočo delovno silo nadomestimo z modernizacijo proizvodnje. Ker so nam takrat uhajali pretežno mladi, zdravi ljudje, smo se odločili, da po možnosti čim hitreje uredimo mehanizirano pridobivanje na čelih. Vsi projekti postopnega uvajanja hidravličnega podporja, pridobivalnih

strojev in strojev za izdelovanje prog, so predvidevali obetajoče prihranke v delovnem času in s tem zmanjšanje delovne sile oziroma povečano storilnost, ki je bila nova osnova za srednjeročni in letni načrt proizvodnje.

Koliko smo pri tem uspeli je navedeno v zadnji številki in prejšnjih številkah »Srečno«. Če jih ponovim je dnevna proizvodnja v letu 1977 za 5% manjša od lanskoletne proizvodnje, storilnost je pa letos napram lanskemu letu v REKZ upadla kar za 14%.

V času uvajanja sodobne mehanizacije so torej prisotni nekateri negativni elementi, ki so v neposredni zvezi s tehnologijo in organizacijsko obliko vodenja ter medsebojnih odnosov posameznih služb, katerih sodelovanje mora biti na ustreznih ravni. Sicer so pa splošno stanje slabile tudi naslednje nič manj pomembne zadeve.

Posebna obdobja v letnem času in struktura zaposlenih na posameznih rudnikih močno vpliva na odstotek odsotnosti z dela zaradi bolezni. Nič manj pereče vprašanje ni koriščenje rednih in izrednih dopustov ter v skrajni sili neopravičenih izostankov, ki v veliki meri alterirajo v opravičen dopust. Takšne primere odstopanja načrtovane delovne sile delovni proces izravnava na račun ukinjanja neposrednih delovnih mest v delovnem postopku, kar ima takojšnje posledice v nepravočasnem izvrševanju delovnih faz in s tem v padcu proizvodnje v eni naslednjih izmen, v splošnem se pa s čestim ponavljanjem ukinitvev vzdrževalnih delovnih mest slabšajo delovni pogoji, ki celotno odkopno polje privedejo od kritičnega stanja.

V okviru izmenschkih zadolžitvev pa tako stanje oziroma obratovanje z okrnjeno delovno posadko skoraj redno, če je le mogoče, privede koristno delo do škodljivih pojavov. Zavedajoč se odgovornosti za določen delovni uspeh, se v iskanju teh možnosti prihaja do njega tudi

na račun kvalitete in tudi za ceno kasnejših škodljivih vplivov.

Naslednji škodljiv pojav, ki je posledica do sedaj opisanih težkih situacij in je k njemu usmerjena težnja tudi z namenom, da se stanje popravi, obstaja v tem, da smo z uvedbo vertikalne koncentracije in s tem pridobivanje premoga iz nadkopnega dela, stremeli za čim večjimi višinami odkopnih etaž, iz katerih je bilo mogoče dobiti z najmanjšo delovno silo odlične odkopne učinke. Ti učinki so večje pokrivali vse tisto, kar je sedaj akuten problem.

S sprejetjem zakona o združenem delu se še bolj občuti vrzel, ki nastaja s pomanjkajočo povezavo delovnega procesa. Čeprav zakon popolnoma jasno določa osnovo nove ustave, kjer so podane pravice in dolžnosti delavca samoupravljalca ter oblike vzdrževanja dela, se spričo tako naglih sprememb in pomembnosti prehoda v samoupravljanju rojevajo tudi različne možnosti združevanja, pri čemer pa čas ne ostaja v sedanjosti. Ves razpored tehničnega kadra z malimi dopolnitvami je še danes na položaju koncentriranega umskega kapitala, ki je bil pred 10 leti združen na bivši upravi ZPT, da bi čim racionalneje služil razvoju in proizvodnji vseh obratov. Dogodki po formiranju TOZD še niso prinesli ustrezne odločitve, kako naj se razpoložljivi kader vključi v oblike, ki bi v skladu z zakonom o združenem delu najprimerneje povezovale osnovno dejavnost — kot zaključen delovni proces (OZD).

Kjer so torej vzroki?

Po pregledu tehničnih zmogljivosti odkopnih kapacitet v vseh treh rudnikih, so dne 8. maja letos, te z rezervo zadoščale za načrtovano proizvodnjo. Ker so vse te zmogljivosti, vključno s pripravami, že preverjene z letnim načrtom, je odstopanje mogoče le z nepravilnostmi, ki pa tudi sicer vodijo do nedoseženih obveznosti. Tehničnih zmogljivosti kot razlogov za neustvarjene načrtovane

naloge, torej ne gre raziskovati, saj so te bile vedno osnova za vsakoletno načrtovanje in so morale biti ustvarjene.

V bistvu gre pri prvih štirih navedenih ugotovitvah le za kompleks odnosov do tehničnih sprememb v delovnem postopku, ki je pri spremenjenih pogojih menjal način, oziroma bi morali mi prilagoditi delovne pogoje, če smo razvili nov postopek dela in mu s tem menjali obliko.

Naj v okviru te ugotovitve takoj pojasnim izgube efektivnega delov. časa, ki so bile navedene v začetku.

Takoj po vojni smo odpravili iz odkopnih etaž vozičke in transport premoga uravnavali po verižnih transporterjih in trakovih. Ti transporterji in celoten prevoz, vključno s separacijo, še danes ni usklajen s potekom proizvodnje, zato ker strojnih naprav ne vzdržujemo preventivno:

— ne odstranjemo pravočasno nepravilnosti, ki sčasoma privedejo do resnejših okvar in zastojev;

— zaradi neenakomernega poteka delovnih faz izstopamo časovno iz normalnih obremenitev in s tem povzročamo resne okvare in zastoje.

Z uvajanjem prve mehanizacije tej nismo z rednim vzdrževanjem ustvarili pogoje za redno obratovanje (v nasprotju z jaški, za katere je to urejeno s predpisi).

Tudi pri nadaljnjem razvoju in uvajanju mehaniziranega dela nismo uspeli ustvariti pogojev, da bi z novo opremo dosegli tiste učinke in tudi fizični obseg proizvodnje, ki smo jih s projektom načrtovali. Če smo pa učinke sprva sicer dosegli, smo kasneje opustili nujne priprave ali pa zmanjšali posadko, kar vse je vodilo v neekonomičnost in zastoj. Taka stanja so skoraj vedno vodila k iskanju neke rešitve, ki se je la za silo našla v trenutnih naravnih pogojih odkopnih etaž, kjer se je z bogatim vsipanjem iz visokih nadkopov brisala skrb, ki bi jo

morali posvetiti mehanizaciji v podkopu in organizaciji dela. Tako naravno doseženi učinki na odkopu so bili seveda osnova za gospodarski načrt naslednjega leta. Povsem razumljivo je, da sedaj pri spremenjenih odkopnih prilikah ne moremo zvrčati krivdo le na neučinkovito delo z mehanizacijo, če smo do sedaj nekaj let molčali.

Med spremljajočimi pojavi, ki so pospeševali in navajali v tako stanje, sem tudi navedel prekomerno fluktuacijo.

Že sam zakon o invalidskem in zdravstvenem zavarovanju je v svojih določilih zelo teloranten za sprejem v bolniški stalež. Določila so tako ugodna, da nekateri to v sili s pridom izkoristijo. S pridom tudi zato ker imajo od tega (nekateri) tudi materialno korist. V najhujših primerih prihaja pri ambulantnih zdravnikih celo do izsiljevanja in procent bolanih naraste preko normale za 5 % od celotnega staleža zaposlenih. Ker pa ta frekvenca naraščanja bolnih največkrat sovpada s porastom dopustov in izostalnih, postaja to za redno proizvodnjo resen problem, ki ga pa zaradi popuščanja, kljub nekaterim sankcijam, ki so določene s sporazumom o delovnih razmerjih, ni smo uspeli odpraviti.

Že tako redka delovna sila, bi v nič kaj rožnatem okolju rudarske dejavnosti še ostreje razredčila delovne vrste, pri čemer ne smemo računati, da bi pri ostrejših in dosledno izvajanih sankcijah izgubili le prezračevalec ampak marsikatero solidno roko, ki svojo pridnost uporablja tudi doma.

V teh nekaj vrsticah podane misli nimajo namena tehničnemu osebju vsiljevati kakršnegakoli mnenja razen misli, da tako stanje res obstaja. Svoje mnenje, kako ukrepati pa navajam brez obveznosti za izvršitev kot zaključek na podlagi logičnih razlag:

— Ovire za doseganje realnih rezultatov dela s posebnim ozirom na naložbe ne izhajajo iz posameznih odmikov, ampak so splet negativnih pojavov, ki manifestirajo svoje škodljive posledice prav v času največje tehnične preobrazbe.

— Za nobeno ceno ne smemo več dopustiti in takoj moramo ukrepati, da bi bil razvoj mehaniziranega pridobivanja kot najvišja samostojna faza delovnega postopka še naprej

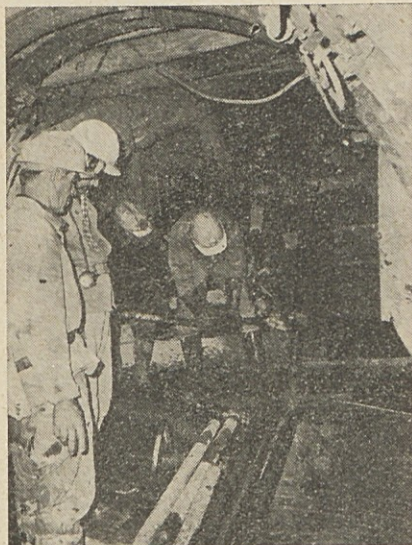
oviran z podrejenimi fazami dela kot je to transport in dostava materiala.

— Strojna služba mora preiti v preventivo in postati neločljivi del proizvodnih dejavnosti, temelj modernega delovnega procesa.

— Tehnični vodilni kader se mora angažirati na ustvarjanje pogojev za maksimalno racionalno koriščenje razpoložljive mehanizacije.

— Da bi lahko opravili te naloge je potrebno postaviti okvir, v katerem bodo v skladu z zakonom o združenem delu delovalce TOZD, ki zaključujejo proces osnovne dejavnosti proizvodnje premoga. Ta okvir pa mora zagotavljati tudi najboljše pogoje, da bodo delavci lahko uresničevali svoje samoupravne in družbenoekonomske pravice ter obenem tudi bili porok za najuspešnejše doseganje delovnih uspehov. Takšni delovni organizaciji primerno naj sledi skorajšnja organiziranost in nove zadolžitve tehničnega kadra.

Emil Kohne

Jamomerec Bogo Hočevar pri delu skupno s svojim sodelavcem na V. obzoru jame Ojstro TOZD Rudnik premoga Hrastnik.

(Foto A. Bregant)

Stevan Doronjski nov podpredsednik predsedstva SFRJ

Dne 12. maja je potekala v Beogradu pod predsedstvom predsednika republike Josipa Broza Tita, 78. redna seja predsedstva SFRJ. Poleg članov predsedstva so na seji sodelovali tudi drugi najvišji funkcionarji federacije.

Glede na to, da je v skladu z ustavnimi določili dosedanjemu podpredsedniku predsedstva SFRJ Vidoju Žarkoviču potekel mandat, so na tej seji izvolili za novega podpredsednika predsedstva SFRJ člana predsedstva iz SAP Vojvodine, Stevana Doronjskega. Svojo funkcijo je prevzel 16. maja t.l. za naslednje enoletno obdobje.

Ob tej priliki je bila dana dosedanjemu podpredsedniku zahvala in priznanje za opravljeno delo, novo imenovanemu podpredsedniku pa so bile izražene želje za uspešno opravljanje te funkcije.

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. V. 1977

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	plan	doseženo	doseženo ±	%
RPH	204.890	191.787	—13.103	93,6
RPT	247.223	208.081	—39.142	84,2
RPZ	124.620	108.540	—16.080	87,1
Skupaj	576.733	508.408	—68.325	88,2
RŠC	14.087	5.302	— 8.785	37,6
REK Zasavje	590.820	513.710	—77.110	86,9

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (MWh)

	plan	doseženo	%
TET I	43.839	39.638	90,4
TET II	231.613	184.065	79,5
Skupaj TET	275.452	223.703	81,2

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

TOZD	letni plan	doseženo	%
RPH			
— betonarna (kos)	144.000	16.406	11,4
— kamnolom (m ³)	22.900	—	—
— toplarna (GCal)	11.520	6.543	56,8
GRAMAT			
— opekarna (kos)	11.000.000	2.290.377	20,8
— kamnolom (m ³)	32.000	16.135	50,4
RPZ			
— kamnolom (m ³)	179.600	77.002	42,9

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

TOZD RGD (din)	108.000.000	34.500.000	31,9
TOZD Avtoprevoz (t/km)	7.500.000	2.586.046	34,5
TOZD ESD (ure)	300.820	128.909	42,9
TOZD Toplarna (GCal)	16.500	11.461	69,5

Erika Kavčič

bi morala biti navedena odpiralna dela (zračilnotransportni vpadnik V-75 z priključki, transportni prekop P-76-0 in posevni bunker SN-75), gotova do konca februarja 1977. Ta datum je bil prevzet tudi v pogodbi za izvajanje navedenih odpiralnih del, soglasno z izvajalcem TOZD RGD. Da bi praktično istočasno z izgotovitvijo odpiralnih del, lahko odkopno polje P-75 pričelo normalno obratovati, smo vzporedno z izvajanjem odpiralnih del za to odkopno polje izvajali tudi priprave v premoгу tako, da smo s pripravljalnimi deli izhajali iz vzhodnega krila odkopnega polja P-76 na 1. etaži nad 7. obzorom jame.

Izvajalec do pogodbenega roka ni uspel izvesti odpiralnih del in je zakasnil za okoli 22 dni s pripombo, da v posevnem bunkerju SN-75 še ni bilo montiranih presipnih drč in v vpadniku V-75 še ni bila izvedena betonska obloga ostenja z torkretom. Posledica tega je v pretežni meri nedoseganje planirane proizvodnje premoga v drugi in tretji dekadi marca in aprila letos.

In kakšni so perspektivni izgledi v zvezi z pravočasnim odpiranjem jame? Če hočemo pravočasno izvesti potrebna odpiralna dela v 8. obzoru jame,

Izdelava vrtine K_j-2/77 na VI. obzoru jame Kotredež, TOZD Rudnik Zagorje. (Foto A. Bregant)

Z odpiranjem jame Kotredež zamujamo

Ze večkrat smo obravnavali problematiko nepravočasne investicijske izgradnje v jami Kotredež in posledice, ki se negativno odražajo v proizvodnji premoga oziroma v poslovanju te jame.

Eden teh primerov, ki je trenutno navzoč v jami, je nastal v zvezi z izvajanjem odpiralnih del za odkopno polje P-75 v južnem krilu premogove kadunje. Po planogramu odkopavanja za leto 1977 je predvideno, da

moramo letos v tej zvezi izdelati 60 m dostopnega prekopa k vpadniku V-8 na 6. obzoru jame ter ca. 200 m glavnega transportnega vpadnika V-80. Za iz-

vajanje navedenih objektov nimamo zagarantiranih finančnih sredstev, niti ne vemo kdaj jih bomo dobili.

Leopold Grahek

odkopano polje 50 na zgornji etapi in spodnji etapi.

Tako bo ostalo za eksploatacijo s 1. 1. 1978 polje 52 sloj 3 na zgornji etapi do 30. 3. 1978, polje 52 — sloj 2 na zgornji etapi ter polje 52 — sloj 3 na spodnji etapi 5. obzora.

Rezerve v višini 303.000 ton je možno odpokati v 3 letih pri sedanjem staležu jamskih delavcev, z letno proizvodnjo 100.000 ton z dnevno proizvodnjo okoli 400 ton na dan.

V letu 1977 so predvidena raziskovalna dela v območju polja 50 in 51 pod nivojem 5. obzora s prekopom na 5. obzoru v dolžini 135 m in s posebnimi vrtnami proti 6. obzoru. Če bodo te raziskave pozitivne in bi ugotovile eksploataibilne zaloge premoga, se bodo zaloge premoga povečale za to količino.

V srednjeročnem programu so vključene zaloge premoga v steburu jaška Loke, katerih je okoli 45.000 ton.

Obstajajo še zaloge premoga v sloju 4 med 5. obzorom in 4. obzorom, ki znašajo 256.000 t ter med 3. in 4. obzorom 256.000 ton. Te zaloge premoga se vodijo kot B in C₁ zaloge, ker je vprašljiva eksploatacija zaradi vplivov odkopavanja na površino. Potrebna je posebna študija za ugotovitev možnosti odkopavanja teh rezerv premoga tudi z ekonomske strani vpliva na površino.

Po kategorizaciji zalog premoga vodimo rezerve premoga takole:

Polje 52 sloj 2 A zaloge	60.000 ton (zgornja etapa)
Polje 52 sloj 3 A zaloge	10.000 ton (zgornja etapa)
Polje 52 sloj 3 B zaloge	233.000 ton (spodnja etapa)
Polje 40 sloj 2+3 B zaloge	45.000 ton
Polje 42 sloj 4 B zaloge	256.000 ton (nad 3. in 4. obz.)
Polje 52 sloj 4 C zaloge	256.000 ton (med 5. in 4. obz.)

Iz vsega tega je razvidno, da je perspektiva nadaljnega odkopavanja premoga na obratu Kisovec vezana s treznim premislekom in nadaljnjo študijo o možnosti eksploatacije pre-

moga tudi v sloju 4; v nasprotnem primeru je rezerv premoga le za nadaljnja 3 leta, če bi raziskave pod nivojem 5. obzora ne bile pozitivne.

Jože Čič

V Kisovcu ga bomo kopali še nekaj časa

S 1. 1. 1977 so bile ugotovljene v Kisovcu—Lokah naslednje zaloge premoga, ki so odprte oziroma raziskane takole:

Polje 50 — na zgornji etapi	30.500 ton
Polje 50 — na spodnji etapi	20.500 ton
Polje 52 — na zgornji etapi sloj 3	75.000 ton
Polje 52 — na zgornji etapi sloj 2	82.500 ton
Polje 52 — na spodnji etapi sloj 3	236.500 ton
Skupaj	445.000 ton
Proizvodnja od 1. 1. 77 do 30. 4. 77	52.410 ton
Stanje zalog za 1. 5. 77	392.590 ton
Proizvodni načrt od 1. 5. do 31. 12. 77	89.590 ton
Rezerve 1. 1. 1978	303.000 ton

Proizvodnja premoga je odvisna tudi v letošnjem letu od pravočasnega odpiranja spodnje etape polja 52 sloj 3. Pripravljalna dela so v zaostanku. Trenutno stanje odpiralnih del je naslednje:

— izdelujemo zračilno nadkopno zvezo iz 11. etaže na nivo 4. obzora, ki bo končana do 20. 5. 1977;

— na 5. obzoru montirajo gumijasti transportni trak, kar bo končano do 15. 5. 1977;

— izdelati je potrebno 8 m presipnega jaška iz 5. obzora na predvideno odkopno etažo;

— izdelati je potrebno 60 m prekopa na odkopni etaži po talnini do sloja 3;

— izdelati je potrebno 75 m smerne proge po premogu in 45 m nadkopne zračilne zveze po premogu na nivo 11. etaže;

— izdelati je potrebno še 50 m prekopa na 11. etaži (40 m je že izdelanega) do sloja 3 po triasu (delno) in talnini ter delno v premogu.

S temi odpiralnimi deli bodo odprte vse zaloge premoga, ki so v srednjeročnem programu predvidene za eksploatacijo.

Te zaloge premoga morajo biti odprte do 30. 10. 1977.

Izpolnjevanje planskih nalog je tesno povezano s staležem jamskih delavcev, ki je sedaj pod predvidevanji, saj se je zmanjšal stalež jamskih delavcev od 1. 1. 1977 do 30. 4. 1977 za 20 rudarjev. V letu 1977 bo

Transportni problemi v jami Kotredež

Že od nekdanj so se v kotredeški in z njo zvezani orleški jami pri organizaciji transporta kresala različna mnenja in to predvsem zaradi tega, ker tako obsežna oz. raztegnjena jama s tako različnimi smiselnimi in nesmiselnimi objekti ne nudi enotne splošno veljavne rešitve. Kot povsod v industriji dobiva transport tudi v rudarstvu čedalje važnejše mesto, saj dikтира tempo proizvodnje povsod, kjer so zaposleni vezani na dostavo reprodukcijskega materiala oz. povsod tam, kjer je treba odvažati produkte živega dela. Marsikdo, ki ne pozna rudarskega dela, si transport predstavlja kot neko nujno zlo, neproduktivno delo ali pa celo kakor nekaj, kar je treba odpraviti. Ti so v veliki zmoti: transport v industriji in posebno še v rudarstvu je kakor kri in žile za živ organizem. Oboje mora biti zdravo — kri in žile, transportna sredstva in objekti, kjer se transport odvija. Še nekaj manjka, da se vse premika: živo delo, to so ljudje, ki transport organizirajo in izvajajo.

Slovenska industrija, pri kateri se mnogokrat hvalimo na tradiciji in tradicionalnih rešitvah pri obvladovanju problemov je ravno zaradi tega prišla v nemajhne težave, ker so moderni način transporta in moderna transportna sredstva v navzkrižju s tradicionalnimi in nerodnimi rešitvami. Drugo je naša elastičnost oz. pristop k reševanju tega vprašanja. Velikokrat iz nezaupanja v novo tehnologijo, včasih tudi zaradi nepoznavanja pa tudi iz strahu pred dodatnim delom, se izogibamo urejanju novih načinov transporta. Poleg tega so tu potrebne investicije, za katere pa smo v stiski že pri osnovnih objektih in opremi, tako da za razne modernizacije ne ostane veliko.

Kaj so glavni problemi pri transportu v jami Kotredež? Če pustimo ob strani vprašanje zunanega nalaganja kot zado-

voljivo ureditev, je prvi problem v dolgi transportni poti, ki je istovetna z glavno vhodno zračno strujo, glavnim izvozom nakopnin, glavnim vhodom in izhodom ljudi in glavnim elektroenergetskim napajanjem. Transport spada normalno v izhodno zračno pot, kjer niti ne ovira niti ni oviran z drugimi deli. Temu se zaenkrat ne moremo ogniti, torej ostajamo na poti Vinski rov., Vinski jašek, južna proga, prekop v severno krilo. Vsi ti naštetih objekti imajo urejen tirnični transport, kar samo po sebi ni slabo, če so objekti kakor tudi kanal ter sam tir dobro vzdrževani. Vedeti moramo, da je južna proga zelo stara, preko 20 let in da je v tem času doživela vrsto rešitev na posameznih kratkih odsekih, tako da se profil in vrsta tesarbe menja na njemu preko 60-krat na 1200 m dolgi poti. Vse to pa ima za normalno posledico izmaličenje pravilnega poda in ustvarjanje pravih jezer v tleh, kjer voda prekrije tire in ogroža lokomotivni transport. Poleg izmaličenja poda nastopi tudi izmaličenje profila, ki je povsem neprimeren za veliko in neokretno jamsko akulokomotivo.

Ker sedanji projekt odkopavanja pod 6. obzorom v jami Kotredež predvideva še nadalje transport repomateriala po tej južni prog in ker bo proti koncu letošnjega leta z prebitjem investicijskih del v polju 4, že del te južne proge v izrabljenem zračnem toku, je uporaba akulokomotive v njej s tem momentom nedovoljena. Že sedaj moramo torej misliti na vgraditev drugačnega transportnega sistema, ki bo sposoben hitro, varno in ekonomsko prerajiti to 1200 m dolgo relacijo med akuremizo in poljem H, pri čemer pa ne smemo pozabiti na prevoz ljudi, ker bo slednje prineslo tudi dokajšnji prihranek na efektivnem delovnem času.

Stropna žičnica, ki ima montirano vlečno vrvo in polni in prazni strani oz. v obeh smereh in ki ima pogonski stroj v bližini akuremize v svežem zračilnem toku, je najprimernejša rešitev. V naši jami so že bili predstavniki nemške tvrdke BECORIT, ki izdeluje take žičnice, si ogledali južno prog in dali ugodno oceno za možno obratovanje njihovih žičnic v jami Kotredež. Seveda bo potrebno južno prog na marsikaterih odsekih popraviti, ker tako kot je, ne nudi najosnovnejše varnosti niti pri peš hoji. Ta firma je svoje žičnice že montirala v Velenju, in sicer v sodelovanju s tamkajšnjimi strojnimi obrati, ki vse večji del sestavnih elementov izdelujejo doma, tako da se te ugodnosti lahko poslužimo ob enem tudi mi in s tem prihranimo devizna sredstva.

Z žičnico bo možno obvladati pot od remize do polja H v 10 minutah. V vlaku, sestavljenem iz gondol, ki se medsebojno spenjajo, bo možno voziti več ton težke kose tovara, cele palete podporja, lesa, mreže in ostali potreben material.

Za prevoz ljudi bodo posebne gondole, na katerih bo sedelo po 6 ljudi (z vsake strani trije v smeri vožnje), in sicer se predvideva 10 takih gondol, s katerimi bo možno pripeljati 60 ljudi naenkrat.

Na vseh odsekih, kjer bodo prečnice oziroma prekopi v odkopna polja, se bo izdelal dvotir s kretnico, kjer se bo z enostavno manipulacijo odpela ali pripela gondola iz tega polja. Prednosti tega načina so torej nakazane. Jasno pa je, da poleg tega nastopajo tudi neki negativni kriteriji. V kolikor se v naslednjih letih ne bomo tudi v prečnicah za dostavo na delovišča poslužili istih nosilnih traverz in gondol, bomo morali material prelagati, kar ne bo ugodno vplivalo na povečanje učinka pri transportnem delu.

Vsekakor bodo te nadaljnje dobave zahtevale določena sredstva, ki pa bodo v vsakem primeru rentabilno vložena.

S tako organizacijo transporta v Kotredežu se bomo rešili akutnega problema, ki v današnjem času že preseneča s svojo neučinkovitostjo.

Matjaž Hočevar

Poslovanje TOZD GRAMAT v letu 1977 — je tesno

TOZD GRAMAT bo v letu 1977 posloval vsekakor boljše, kot v letu 1976. Na opekarni je dokončana I. faza rekonstrukcije do tiste stopnje, da smo lahko pričeli naprave zagonsko poizkušati. Pri tem smo v prvih štirih mesecih letošnjega leta proizvedli 1,978.000 enot opečnih izdelkov. Zaradi pridobitve soglasja za poizkusno obratovanje opekarni, je 26. 1. 1977 opravila strokovna komisija tehnični pregled; žal ni bila komisija popolna in še vedno čakamo, da bo pregled v celoti opravljen in da bomo po odpravi vseh ugotovljenih pomanjkljivosti pridobili dovoljenje za poizkusno obratovanje. V zapisniku komisije, ki je opravila pregled je predvideno, da naj bi bilo poizkusno obratovanje končano do 31. 7. 1977. Po končanem poizkusnem obratovanju bo sledil še tehniški pregled in je spričo dolgotrajnega in kompliciranega postopka praktično nemogoče predvideti, kdaj bomo dobili uporabno dovoljenje in dovoljenje za obratovanje. Brez teh dovoljenj pa po zakonu o graditvi objektov ne smemo obravnavati. Glede na dejstvo, da se pri zagonskem poizkusu in poizkusni proizvodnji ugotovljajo in odpravljajo razne pomanjkljivosti, ne moramo računati na doseganje načrtovane proizvodnje v letu 1977,

ker izdelani načrt temelji na pričetku poizkusne proizvodnje v januarju 1977. Zaradi tega smo že pristopili k izdelavi reblansa proizvodnega in finančnega načrta. Na negativen finančni rezultat opekarni vplivajo tudi cene opečnih izdelkov, ki so že od leta 1975 nespremenjene, medtem ko so se proizvodni stroški zaradi raznih podražitev od leta 1975 pa do danes precej povečali. Pri sedanji proizvodnji in sedanjih cenah je lastna cena v povpreč-

ju za 15 % višja od prodajne cene. Za doseganje predvidene proizvodnje po investicijskem programu, je nujno dokončati tudi II. fazo rekonstrukcije na opekarni v celoti in pridobiti dovoljenje za obratovanje ter uporabno dovoljenje. Vse to pa bo vplivalo na uspešno poslovanje TOZD GRAMAT v letu 1977. Nastala izguba v prvih mesecih letošnjega leta bo s povečano proizvodnjo do konca leta pokrita.

Proizvodnja opeke od 1. 1. do 30. 4. 1977

Mesec	Načrtovano enot	Proizvedeno enot	Doseg. načrta
januar	770.000	405.445	52,6 %
februar	770.000	435.205	56,5 %
marec	980.000	527.005	54,2 %
april	930.000	610.388	65,6 %
skupaj	3.450.000	1.978.043	57,3 %

Zaradi dolgotrajnega postopka pri pridobitvi dovoljenja za izkoriščanje dolomita v kamnolomu Vode, ki obratuje že več desetletij, smo na osnovi sklepa DS TOZD GRAMAT, 1. 4. 1977 ustavili delo v kamnolomu in z delom zopet pričeli 18. 4. 77, ko smo dobili predpisano dovoljenje. Glede na to, da kamnolom ni obratoval le krajši čas in ker je bila v februarju dosežena rekordna mesečna proizvodnja, ki pa je bila v marcu še bi-

stveno presežena in predstavlja absolutno rekordno proizvodnjo vseh let odkar obratuje kamnolom, smo prepričani, da bo v kamnolomu dosežen proizvodni načrt čeprav je za 2000m³ višji od lanskoletnega. To pa je porok, da bo tudi finančni načrt dosežen. Finančni rezultat v prvih treh mesecih ni enak izrednim proizvodnim rezultatom, ker je cena našega gramoza za 35 % nižja od povprečne cene gramoza v SR Sloveniji.

Proizvodnja dolomitnega drobljenca od 1. 1. do 30. 4. 1977

Mesec	Načrtovano m ³	Proizvedeno m ³	Doseganje načrta
januar	1.200	2.799	233,3 %
februar	1.300	4.496	345,8 %
marec	1.800	6.134	340,8 %
april	2.200	1.947	89,7 %
skupaj	6.500	15.403	237,0 %

Gradbena skupina ne dosega načrtovanega finančnega uspeha, ker je cena ure za storitve prenizka, saj je nespremenjena že od leta 1975. Upamo, da bo DS REK ZASAVJE odobril predlog DS TOZD GRAMAT za povečanje cene ure za storitve

gradbene skupine in bo s tem gradbeni skupini zagotovljeno uspešno poslovanje. Z uspešnim poslovanjem vseh treh obračunskih enot bo tudi TOZD GRAMAT kot celota posloval pozitivno.

Poslovni uspeh TOZD GRAMAT od 1. 1. do 31. 3. 1977

Celotni prihodek	2.455.153,75 din
Porabljena sredstva	1.197.004,36 din
Dohodek	1.258.149,39 din
Obveznosti iz dohodka	438.404,15 din
Bruto OD	950.364,00 din
Izguba	130.618,76 din

Ivan Slanšek

Najpomembnejše investicijske gradnje in nabave v letu 1977

V pojasnilo bralcem članka moram takoj na začetku povedati, da vsebina prispevka ne zajema celotnega področja kombinata, temveč le gradnje in nabave v TOZD primarne energije (premog) in ostale, brez TOZD Termoelektrarne Trbovlje. Zaradi boljše preglednosti so prikazana vlaganja v gradnje in nabave po področjih, in sicer Hrastnik, Trbovlje, Zagorje.

Za področje TOZD Rudnik premoga Hrastnik je predvideno, da bomo bistven del sredstev vložili v izgradnjo objekta in naprav v jami Hrastnik. Nadaljevali bomo z odpiranjem 7. obzora na koti 84 v tej jami, in sicer vzhodno od ordinate 5100. Dalje bomo vložili sredstva v objekte in naprave za ureditev transporta premoga po novo izdelanem vpadniku Zvezni — sedmi obzor in v novo črpališče v vzhodju navedenega vpadnika. Predvidena je tudi nabava kompleksne mehanizacije in odkopne opreme za širokočelni odkop. Nabavili bomo tudi nekaj, po vprednosti manjše, elektrostrojne opreme.

V jami Ojstro bomo vlagali sredstva v objekt za povezavo

kote 120 in 150 in v progo na koti 150. Z deli za odpiranje kote 40 v letošnjem letu še ne bomo začeli zaradi preslabe raziskanosti področja, v katerem naj bi bili locirani odpiralni objekti.

Na področju Trbovelj je v TOZD Rudnik premoga Trbovlje predvideno dokončanje nadkopa 261/328 in permanizacija nadkopa Passetti. Dalje je predvidena nabava transportne opreme, elektromotorjev, kablov, črpalk in stroja za izdelavo prog F 6-A. Če bodo odobrena sredstva iz energetike, bo nabavljeno tudi samohodno podporje in odkopni stroj s transporterjem. Od zunanjih gradbenih del so v teku zadnje priprave za začetek del na izgradnji delavnic.

Na TOZD Separacija premoga Trbovlje je predvidena izgradnja naslednjih objektov:

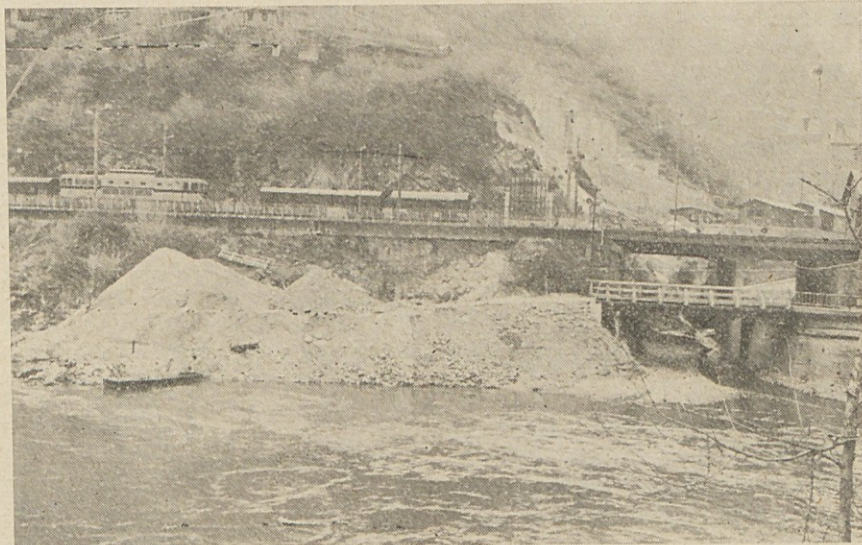
- sanitarno garderobni objekt;
- usmerniška postaja v dolski progi;
- preureditev zgradbe stare pralnice;
- ureditev zvrčališča za rovni premog in

— ureditev tirov skupnega prevoza.

Poleg navedenega načrtujejo še nabavo razne elektrostrojne opreme — nevezane (jamski vozički, črpalke, dvigalke, stikala, elektromotorji in dr.). Z rekonstrukcijo opekarne TOZD GRAMAT nadaljujemo. Končana so dela na proizvodnih objektih (peč za žganje opeke, mazutna postaja, objekt avtomatike), razen na objektu zorilnice gline, ki je v gradnji. V kratkem bomo začeli tudi z izgradnjo garderobno sanitarnega objekta, ki je zadnji od predvidenih v navedeni rekonstrukciji.

V ostalih TOZD in DS SS na področju Trbovelj, razen izgradnje toplovoda Polaj II. faza in sušilnice, elektromotorjev v okviru TOZD ESD in predvidenih večjih gradenj, temveč le nabava razne elektrostrojne opreme, od katere je nekatera v nekoliko večji vrednosti, kot čelna stružnica in visokonapetostna močnostna stikala za TOZD ESD, stranski nakladalec »Salzgitter«, črpalka za beton »Putzmeister«, LOT — 11, stanovanjske barake za gradbišča, hidravlična oprema in drugo za TOZD RGD, 15-tonski kamioni in prikolice za TOZD Avtoprevoz Zasavje, oprema delovišča in učilnice TOZD RSC ter pisarniška oprema in stroji ter osebni avto za DS SS.

Na področju TOZD Rudnik premoga Zagorje so glavna dela oziroma gradnje in nabave predvidene v jami Kotredež. V tej jami bomo nadaljevali z odpiranjem zaloga premoga v južnem krilu do sedmega obzora. V izdelavi so objekti za povezavo šestega in sedmega obzorja za transport premoga, dostavo materiala in zračenje ter povezavo med posameznimi polji. Predviden je tudi začetek izdelave glavnega vpadnika na osmo obzorje s priključki. Poleg navedenega je predvideno

Stekla je gradnja novega mosta čez Savo pri železniški postaji v Trbovljah. (Foto A. Bregant)

tudi dokončanje rekonstrukcije ventilatorske postaje v Potoški vasi in nabava elektro strojne opreme, delno domače, delno uvozne, od katere bi bila najvažnejša nabava jamskih vozličkov, gumijastih verižnih transporterjev, črpalk Flyght, vrtalne garniture »Diamec«, stroja za izdelavo prog F-6-A,

kablov, elektromotorjev, stikal itd. V jami Loke nadaljujemo z odpiralnimi deli v polju 52, kjer so v izdelavi zračilno splavne in transportne poti.

Na koncu tega kratkega opisa najvažnejših investicijskih gradenj in nabav, naj poudarim še to, da smo v dokaj velikih težavah zaradi pomanjkanja

sredstev za investicije in zaradi vpliva zakonskih predpisov o zagotavljanju plačil za investicije. Oboje, posebno pa prvo nas sili, da se odločamo o investicijah čimbolj premišljeno in vlagamo sredstva le v najpogotnejše in najnujnejše nabeve in objekte.

Milan Bole

Elektrikarji TOZD ESD tudi za druge naročnike

Delavci delovne enote elektro obrata združujejo svoje delo v TOZD ESD Trbovlje. Ta delovna enota je bila in je še organizirana v okviru delovne organizacije REK Zasavje, za vzdrževanje in popravilo visoko-ter nizkonapetostnega omrežja, s pripadajočo elektro opremo ter previjalnico elektromotorjev, transformatorjev in druge opreme. Ob tem pa je opravljala tudi večja popravila in delno tudi montažo novih objektov in naprav.

Modernizacija, uvajanje sodobnejših zaščitnih naprav za varovanje elektro naprav in omrežja ter dejstvo, da so posamezne elektrostrojne službe v TOZD REK prevzemale popravila in vzdrževanje ter v določenih primerih tudi velika popravila in montažo novih objektov ter naprav, se je moral kolektiv elektro obrata glede na kadrovsko strukturo in število zaposlenih, v svojih akcijskih programih opredeliti tudi na izdelavo in montažo elektro opreme izven delovne organizacije REK Zasavje. Takšna dopolnilna usmeritev je delno tudi uspela in se še dopolnjuje.

Do leta 1976 je kolektiv delavnice opravil v okviru delovne organizacije naslednja večja investicijska dela:

— izdelava in montaža elektro opreme težkotekočinske separacije premoga Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme bunkerja rovnega premoga;

— ventilatorski postaji Gvido ter Retje II;

— modernizacija in predelava elektro opreme zunanjih razdelilnih transformatorskih postaj in visokonapetostnega prostovodnega in kabelskega omrežja.

Za naročnike izven delovne organizacije pa je izvajal naslednja dela:

— izdelava in montaža elektro opreme separacije kolemanita v Emetu — Turčija, v okviru Rudis inženiringa Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme separacije peska v Verdu, v okviru inženiringa IBT — Trbovlje;

— preureditev splošne razsvetljave strojne hale v STT — Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme v orodjarni STT — Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme v barvarni STT — Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme obrata za cestno mehanizacijo v STT — Trbovlje;

— izdelava in montaža visokonapetostne, nizkonapetostne ter telefonske opreme gradbišča železove rude na Nimbi v republiki Gvineji (Afrika), v

okviru Rudis inženiringa Trbovlje;

— izdelava in montaža elektro opreme signalnih naprav ventilatorske postaje in jaška v rudniku urana Žirovski vrh;

— izdelava projekta preureditve električnega omrežja rudnika kaolina Črna pri Kamniku.

V letošnjem letu pa je kolektiv podpisal pogodbo in že tudi izvaja dela na izdelavi in montaži elektro opreme za STT — Trbovlje in to:

— izdelava in montaža elektro opreme separacije peska v Slavonskem Šamcu;

— izdelava in montaža elektro opreme separacije peska Surduk — Titovo Užice.

Izdelane pa so ponudbe za naslednje objekte:

— rekonstrukcija omrežja rudnika kaolina Črna pri Kamniku;

— za elektro opremo separacije peska Drava — Ptuj;

— za elektro opremo transformatorskih postaj in omrežja rudnika Ivangrad;

— za elektro opremo separacije peska Vegrad — Velenje;

— za opremo omrežja naselja G'bakole v Nimbi, republika Gvineja (Afrika).

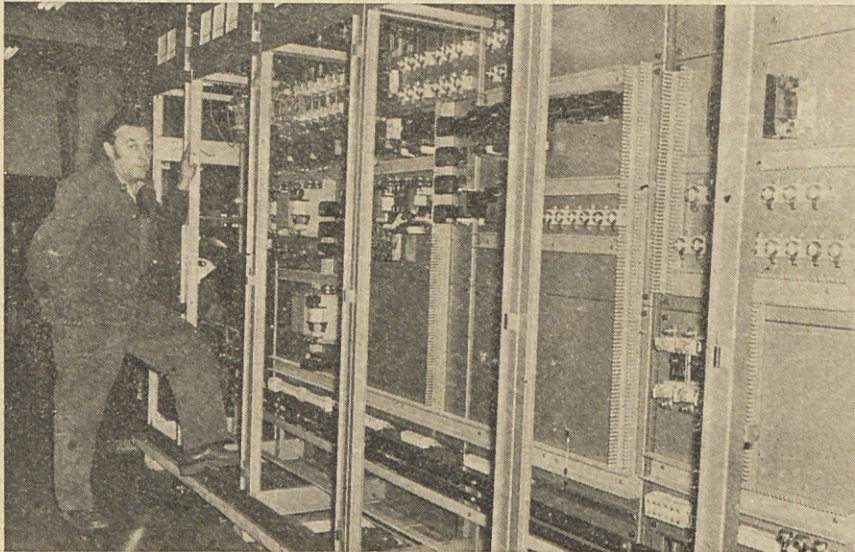
Ta vrsta del je za kolektiv vsekakor interesantna, predvsem zaradi tega, ker je čas

montaže relativno kratek in to od enega do štirih mesecev, tako da lahko poleg tega opravlja še funkcijo vzdrževanja in popravila elektro opreme v okviru delovne organizacije REK Zasavje.

Izredno pohvalno je dejstvo, da so bila dela doslej opravljena kvalitetno in v dogovorjenih rokih in da bistvenih reklama-

cij s strani naročnikov ni bilo. To pa jasno kaže, da je kolektiv sposoben z dobro organizacijo dela opravljati tudi zahtevnejša dela, od izdelave projekta pa vse do preizkusa. Z združevanjem dela in sredstev, predvsem pa z združevanjem kadrov te stroke v okviru REK Zasavje pa bi bil uspeh še večji.

Rajko Medvešek

TOZD Elektrostrojne delavnice izdelujejo za separacijo peska v Titovem Užicu razdelilno omaro moči in krmiljenja. Stanko Bratun pri izdelani omari. (Foto A. Bregant)

vendar ne v tolikšni meri, kot se je povečevala količinska proizvodnja.

Glede na to, da so bila vložena sredstva tako s strani ZPT kakor tudi GIP BETON, ureja medsebojna razmerja posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov obeh delovnih organizacij. Pri ocenitvi vložnih sredstev je bilo ugotovljeno, da imajo ZPT oz. REK Zasavje vložnih ca. 20 %, ostalih 80 % pa je vložil GIP BETON. Po tem ključu se tudi razdeli vsakoletni »dobiček«. Tako so ZPT oz. REK Zasavje prejeli:

za leto 1971	83.251,— din
za leto 1972	190.195,— din
za leto 1973	107.778,— din
za leto 1974	255.137,— din
za leto 1975	319.091,— din
za leto 1976	172.702,— din

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so bila sredstva vložena v ta obrat, dobro naložena, ker sedaj ustvarjajo določen dohodek in dajejo kruh kakim 30 zaposlenim delavcem.

S prodajo izdelkov doslej ni bilo težav. Približno 35 % proizvedenih količin porabi GIP Beton Zasavje pri svoji gradbeni dejavnosti, ostanek pa gre na tržišče. Največ se prodaja betonskih elementov za plošče, tj. nosilcev in polnil. Graditelji hišic so že spoznali prednosti, ki jih nudi montažna plošča — ni potrebno skoraj nobenega lesa za opaže, ni treba

Skupno vlaganje se je splačalo

Ob rudniškem kamnolomu v Kisovcu pri Zagorju ima gradbeno industrijsko podjetje BETON-ZASAVJE svoj obrat za izdelavo betonskih elementov, v katerem izdelujejo betonske votlake raznih dimenzij, nosilce in polnila za plošče pri stanovanjskih hišah, jamske oblikovance, razne granulacije peska in v vse vrste betonskih mešanice.

Obrat je nastal iz skupnih vlaganj rudnika Zagorje in ZPT ter GIP BETON-ZASAVJE v letu 1967/69. Iz tedaj majhnega obrata, je nastal velik obrat, ki sicer nima zaposlenih veliko delavcev, dosega pa mesečno proizvodnjo (v poletnih mese-

cih) v vrednosti okoli 2.000.000 din. Kako je vrednost proizvodnje naraščala vidimo iz naslednjih podatkov:

Leto	Vrednost proizvodnje din	Indeks
1971	4.735.366	100
1972	5.809.142	122
1973	6.863.883	145
1974	12.095.887	255
1975	18.812.732	397
1976	19.994.199	422

Na večjo vrednost proizvodnje je seveda imelo svoj vpliv tudi povečanje cen izdelkov

Obrat za izdelovanje betonskih izdelkov v Kisovcu, katerega smo skupaj z GIP Beton-Zasavje pomagali zgraditi in opremiti v letih 1967/69. Zadaž kamnolom TOZD RP Zagorje. (Foto Martin Perme)

iskati cementa, betonskega železa itd, zato radi posegajo po teh proizvodih. Te plošče so znane že skoraj po vsej Sloveniji, največ pa jih prodajo na Gorenjsko in v zadnjem času na Kozjansko.

Če bi lanskoletno proizvodvodnjo teh plošč uporabili le za gradnjo srednjevelikih enodružinskih stanovanjskih hišic,

bi izdelane količine zadostovale za skoraj 400 hišic, računajoč, da ima vsaka hišica dve betonski plošči. To je pa že kar velika površina!

Kolektiv tega obrata si že vnaprej prizadeva, da bi povečal proizvodnjo in s tem ustregel velikemu povpraševanju po teh izdelkih.

Martin Perme

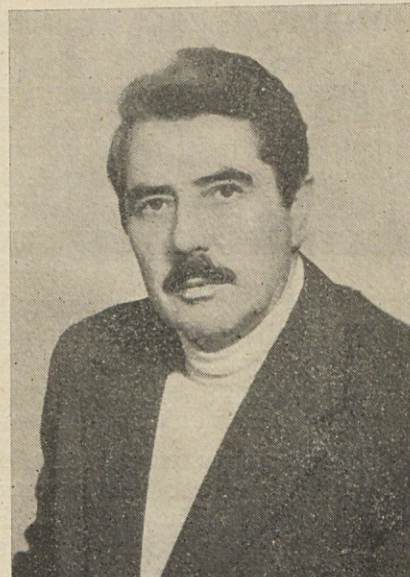
že leta 1929, izseljen v Srbijo, v vas Dudovica pri Lazarevcu. Tu se je občasno zaposloval pri kmetih in raznih podjetjih. Dne 14. junija 1944 je bil zaprt zaradi sodelovanja z NOV, nato pa je bil interniran v taborišče Banjica v Beogradu in kasneje v koncentracijsko taborišče v Mauthausen v Avstriji. Takoj po vojni se je vrnil s transportom nazaj v domovino. Sprva se je zaposlil po vrnitvi pri krajevnem ljudskem odboru v Marenbergu do avgusta 1946, potem pa je odšel na gradnjo mladinske proge Brčko—Banoviči, takoj za tem pa je odslužil svoj redni vojaški rok. Po vrnitvi iz JLA se je zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Maribor, pri Lesno industrijskem podjetju Maribor in pri Cestnem gospodarstvu v Mariboru. Pri rudniku Trbovlje—Hrastnik se je zaposlil 3. 12. 1956 kot knjigovodja in kasneje komercialist v takratnem glavnem skladišču. S 1. januarjem 1965 je bil imenovan za vodjo nabavnega sektorja RTH, 1. maja 1969 je bil imenovan za direktorja komercialnega sektorja ZPT, od 1. februarja 1974 dalje pa je bil po ukinitvi naziva direktorja sektroja, vodja komercialnega sektorja ZPT. Dne 6. avgusta 1976 ga je delavski svet REKZ imenoval za vršilca dolžnosti pomočnika generalnega direktorja, hkrati pa je še nadalje

Dobili smo novega pomočnika generalnega direktorja

Delavski svet REKZ je na svojem 9. zasedanju, dne 28. aprila 1977 imenoval, na podlagi predhodnega javnega razpisa v časopisu Delo in predloga komisije delavskega sveta REKZ na razpis vodilnega delovnega mesta — pomočnika generalnega direktorja REKZ, tovariša Janka Lapornika, diplomiranega ekonomista, na to delovno mesto. Imenovanje velja od 1. maja 1977 dalje, za dobo štirih let.

Članom našega kombinata želimo novoimenovanega pomoč-

nika generalnega direktorja predstaviti v nekoliko širšem orisom njegove dosedanje življenjske poti. Rodil se je 25. aprila 1925 v Celju. Potem, ko je opravil štiri razrede osnovne šole, je obiskoval meščansko šolo v Celju in Mariboru v letih 1935—1939, nato pa je stopil v uk za izučitev poklica trgovskega pomočnika v Selnici ob Dravi. Tu se je izučeval svojega poklica do junija 1941. Junija 1941 je bil skupno s svojo materjo in sestro, oče mu je umrl

Janko Lapornik, nov pomočnik generalnega direktorja REK Zasavje

vodil komercialni sektor, zelo pa se je angažiral pri reševanju finančne problematike. Po poteku polletne dobe ga je delavski svet REKZ vnovič začasno imenoval kot vršilca dolžnosti tega delovnega mesta, dokler ga ni, kot smo že omenili, 28. aprila 1977 delavski svet REKZ imenoval za pomočnika generalnega direktorja REKZ.

Novoimenovani pomočnik generalnega direktorja se je vso povojno dobo izobraževal ob delu. Tako je že 4. 6. 1952 opravil izpit za nižjega komercialista, v letu 1960 je dokončal štiri-

riletno večerno ekonomsko šolo v Trbovljah, dne 17. 4. 1975 pa je diplomiral na Visoki ekonomsko-komercialni šoli v Mariboru, za diplomiranega ekonomista.

Tovariša Lapornika poznamo tudi kot družbenopolitičnega delavca. Dolga leta že sodeluje pri lovcih oziroma zadnja leta kot tajnik Zveze lovskih družin za Zasavje, sicer pa je od ustanovitve dalje tudi predsednik upravnega odbora posmrtninskega sklada pri občinskem sindikalnem svetu v Trbovljah.

Deloval je tudi kot član raznih samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in član raznih komisij, delegat v raznih združenjih, ipd.

Na novem delovnem mestu mu želimo kar največ uspeha, predvsem pa uspešnega sodelovanja z vsemi delavci v kombinate, samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami, krajevnimi skupnostmi in občinskimi skupščinami, skratka z vsemi, s katerimi se dnevno srečuje pri svojem delu pa tudi po delu.

Dejali so...

STANE DOLANC, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ:

»Nimamo se za kaj sramovati osebnih svoboščin in svobodnega izražanja mnenj naših ljudi. Nikjer tudi ni takšnih svoboščin. Tam, od koder nam skušajo oponašati, vlada parlamentarna svoboda, toda ta se ne šteje med temeljne svoboščine. To so derivati. Temeljna svoboda je v delitvi vrednosti, ki se ustvarja. Tu se začne pravica do odločanja in se nato razširja na politične, ekonomske, kulturne in druge svoboščine. Zakon o združenem delu, dohodkovni odnosi, funkcioniranje političnega sistema v bazi... to so sestavni deli naše svobode in demokracije.«

MARJAN OROŽEN, republiški sekretar za notranje zadeve:

»Naša najvažnejša naloga je, da zagotovimo stabilne varnostne razmere v samoupravni socialistični družbi, da zagotovimo celoten notranji razvoj, mir in varno počutje občanov, da zavarujemo družbeno lastnino. Pomembno je tudi, da zadržimo rast kriminalitete in kršitev zakonov na sedanjih ravni, če jih že ne moremo zmanjšati in odpraviti. Gibanja kriminala nenehno spremljamo, saj je ne le ogledalo organov za notranje zadeve, ampak tudi ogledalo družbe.

V prihodnje bomo posvetili še več pozornosti odkrivanju vseh oblik protizakonitega delovanja na notranjem področju in identificiranju teh pojavov, med drugim tudi usmerjanju vseh organov na odkrivanje kršitev postavne zakonodaje o združenem delu in zakonov, ki so povezani z njim.

Še večji pomen pa bomo dali tudi preventivnemu delovanju. Preventivno delo namreč dobiva večjo veljavo in to ne od danes ali včeraj. Preventivno delo ni bilo nikoli opuščeno, bila pa so obdobja, ko smo tem vprašanjem posvečali več ali manj pozornosti.«

Je uravnilovka pri nagrajevanju koristna ali ne?

Uravnilovka pomeni enako delitev ustvarjalnega dohodka med udeležence družbenega proizvodnega procesa, ne glede na njihovo razporeditev v organizaciji dela, njihovo prizadevanje in ne glede na dosežene rezultate. Taka oblika je bila značilna za prvotne skupnosti, vendar je že takrat prevladovala težnja po progresivnem nagrajevanju.

Danes si ne moremo zamisliti uravnilovke v samoupravni družbi, ker imamo ponekod že urejene dohodkovne odnose. Uravnilovka v nagrajevanju bi bila samo zaviranje oziroma negiranje nadaljnega industrijskega, gospodarskega in samoupravnega razvoja.

Nekatere trditve, da se delavci zanimajo samo za svoje lastne osebne dohodke in da se zavzemajo za urnavnilovko, to je pravzaprav poglavitno vprašanje našega odnosa do minulega dela v celotnem samoupravnem in dohodkovnem sistemu.

Če namreč ne bomo vezali dohodka delavca in njegovega interesa na odnos do minulega

dela, bo v bistvu neprestano v mezdnem odnosu, saj bo vedno nekdo drug odločal o rezultatih gospodarjenja z denarnimi in fizičnimi sredstvi proizvodnje. Minulo delo namreč, kot je zapisano v ustavi, predstavlja družbeni kapital, torej fizična in denarna sredstva za proizvodnjo. In ker naši sistemi nagrajevanja ne upoštevajo minulega dela, se delavci razumljivo zanimajo samo za vprašanje, ka-

ko bodo delili osebne dohodke, ne pa kako bodo gospodarili z družbenim kapitalom, ker so odtujeni od odločanja o tem.

Prav zato je treba tesno povezati pri nagrajevanju načela živega in minulega dela. In če bodo delavci začeli razmišljati kako bodo gospodarili z družbenim kapitalom, bodo v bistvu nujno razmišljali kot gospodarji in ne več kot mezdni delavci.

Ivan Kukovič

za upravičenost do regresa s strani učencev TOZD RSC;

— strinjal se je s tem, da se v predsezoni ali posezoni omogoči letovanje otrokom smrtno ponesrečenih članov kolektiva po znižani ceni, za dobo 5 dni in to v počitniških domovih REK Zasavje;

— opozoril je komisijo za letovanje pri KOSIRE, da je treba čimpreje obravnavati problematiko doma na Partizanskem vrhu;

— sklenil je predlagati vsem odbrom za družbeni standard v TOZD, da pripravijo program sredstev potrebnih za gradnjo stanovanj v srednjeročnem obdobju 1976—1980, kamor sodijo tudi ostali objekti družbenega standarda;

— odbor je bil seznanjen s potekom obnovitvenih del zgradbe Kaldana na Rabu. Predračunska vrednost teh znaša 1,148.714,00 din, dela izvaja GIP Beton Zasavje s svojo ekipo. Strinjal se je tudi s predvidenim združevanjem sredstev za vzdrževanje počitniških domov t.l. v višini 684.000,00 din;

— na znanje je sprejel obvestilo samoupravne stanovanjske interesne skupnosti Trbovlje glede sprejete prioritete liste za solidarnostna stanovanja;

— dve vlogi za najetje privatnih sob v Crikvenici je odbor zavrnil.

Isti odbor je na 11. seji, dne 25. aprila razpravljal in sklepal o naslednjem:

— odbor je bil seznanjen s predlogom razdelitve posteljnega fonda za posamezne TOZD v počitniških domovih za letošnje leto;

— skupni posteljni fond znaša 180 postelj, pri čemer pa je treba upoštevati določene spremembe, ki bodo nastale z adaptacijo hiše Kaldana na Rabu, ker se bo s tem v zvezi zmanjšalo število ležišč. Pooblastil je referat za oddih in rekreacijo pri kadrovskem sektorju, da v primeru potrebe v določenih dekadah zamenja dodeljene sobe med TOZD, glede na število letovalcev iz posameznih TOZD,

Aktivnost samoupravnih organov

Odbor za družbeni standard REKZ

10. seja odbora za družbeni standard REK Zasavje, je bila 20. aprila 1977, na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejel je priporočilo za vse TOZD in DS skupnih služb, da naj vodstva TOZD ne ovirajo morebitnih interesentov za sezonsko delo v počitniških domovih REK Zasavje na Rabu in Crikvenici;

— pozitivno je bila rešena vloga oskrbnice doma na Partizanskem vrhu zaradi dodatne količine drv;

— na znanje je odbor sprejel kalkulacijo stroškov za letovanje v počitniških domovih na Rabu in v Crikvenici;

— sprejel je predlog za sklepanje na seji delavskega sveta REK Zasavje glede nagrajevanja osebja v teh domovih v letošnji letovalni sezoni;

— odbor je kritično obravnaval delo upravnika doma na Rabu in je ugotovil, da ne opravlja vseh del v skladu z njegovimi obveznostmi. Zato je naročil kadrovskemu sektorju, da ga je treba večkrat in uspešneje nadzirati z namenom, da bo v redu izpolnjeval svoje delovne obveznosti;

— odbor je določil, da bo cena letošnjega oskrbnega dne v času sezone po 120,00 din na osebo, v predsezoni in po sezoni pa bo cena nižja za 20 %;

— sprejel je predlog konference osnovne organizacije sindikata REKZ — KOSIRE o letošnjem izplačilu regresa za letovanje na temelju določil sindikalne liste in panoškega sporazuma. Sklenil je predlagati delavskemu svetu REK Zasavje, da odobri osvojeni predlog v tem smislu, da znaša letošnji regres za letovanje na zaposlenega 1.400,00 din, s tem da bo za 3. julij — dan rudarjev, dobil vsak zaposleni na roko izplačanih din 1.000,00 regresa, razlika v višini 400,00 din na zaposlenega pa bo koriščena s strani letovalcev ob upoštevanju socialnih kriterijev — poprečnih dohodkov na člana družine;

— osvojil je predlagane socialne kriterije za koriščenje regresa za letovanje;

— soglašal je s tem, da je treba okrepiti za čas sezone referat za oddih in rekreacijo pri kadrovskem sektorju;

— sprejel je navodila za tiste člane kolektiva, ki bodo letovali v drugih počitniških domovih zaradi obračuna regresa, enako je sprejel tudi navodila

kar pa bo razvidno iz števila udeležencev letovanja;

— sklenil je, da je zadnji rok za vpis za letovanje v prikolicah 15. maj, za letovanje v počitniških domovih pa 20. maj 1977;

— odbor je bil seznanjen s strani strokovne službe, da so nastali večji stroški pri obnovitvenih delih na zgradbi Kaldana na Rabu. Inšpekcijske službe na Rabu namreč terjajo izvedbo nekaterih dodatnih del, katerih izvedba pa je povezana z izdajo soglasja za registracijo počitniškega doma na Rabu za pričetek letovalne sezone. Sprememba je nastala v tem, da je treba pozidati poseben prostor za orodjarno in skladišče, s čimer je treba nadomestiti sedanjo leseno barako; sprememba je nastala tudi zaradi namembnosti kopalnice, itd. Aneks stroškov k obstoječi pogodbi znaša zavoljo tega din 297.501,00;

— na znanje je sprejel poročilo Rajka Medveška glede bodoče gradnje stanovanj na področju Trbovelj s posebnim ozirom na stanovanja, predvidena za solidarnostne namene.

Delavski svet REK Zasavje

9. zasedanje delavskega sveta REK Zasavje v tej mandatni dobi je bilo 28. aprila 1977, na njem pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— potrdil je predlagano izhodišče nadaljnje samoupravne organiziranosti REK Zasavje. Ta izhodišča so bila predhodno usklajena med TOZD in družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi;

— za izvedbo nalog v zvezi z nadaljnjo samoupravno organiziranostjo REK Zasavje, je imenoval glavno komisijo za spremljanje poteka nadaljnje samoupravne organiziranosti, ki jo sestavljajo: Srečko Klenovšek, predsednik in člani Jože Zorčič, Rajko Medvešek, Milko Jazbec, Marjan Brinar in Drago Hribar. Organizacijsko pravno delovno skupino za področje elektroenergetike vodi predsednik Milko Jazbec, za premogovni-

štvo Jože Zorčič, za elektrostrojniško področje Marjan Brinar, za ostale dejavnosti Rajko Medvešek in za skupne službe Drago Hribar; delovno se in sporazumevanje vodi predsednik Janko Lapornik, delovno skupino za izdelavo splošnih aktov in sporazumov pa predsednik Drago Hribar. Delo vseh komisij oziroma delovnih skupin mora biti po osvojenem programu končano 31. oktobra 1977. Delovne komisije so dobile pooblastilo, da k delu pritegnejo strokovne sodelavce posameznih služb, kadar bo potrebno;

— tako glavna komisija, kakor tudi delovne skupine so dolžne na vsakem zasedanju delavskega sveta REKZ poročati o izvajanju nalog, ki so vezane na roke. Novi splošni akti REK Zasavje morajo določati tudi delegatske odnose napram SOZD EGS in Interesni skupnosti elektro gospodarstva;

— potrdil je načrt izvedbe posameznih nalog v zvezi z nadaljnjo samoupravno organiziranostjo REK Zasavje, za izvedbo posameznih nalog pa so odgovorne strokovne službe delovne organizacije, ki jih določi generalni direktor REK Zasavje s sodelovanjem družbenopolitičnih organizacij v TOZD in REK Zasavje;

— seznanjen je bil s predlogi odbora za družbeni standard REK Zasavje glede letošnjega letovanja. Na tej podlagi je verificiral način regresiranja članov kolektiva REK Zasavje v letošnji letovalni sezoni. Sredstva za letovanje članov kolektiva REK Zasavje v letu 1977 se oblikujejo v višini 1.400,00 din na zaposlenega, s tem da bo vsak zaposleni dobil za letošnji dan rudarja izplačanih 1.000,00 din, ostanek v višini po 400,00 din na zaposlenega pa se solidarno združuje za regresiranje oskrbnega dne vsem tistim, ki bodo letos letovali, vendar ob upoštevanju sprejetih socialnih meril (ta merila skupno z ostalimi podatki so bila že objavljena s posebno okrožnico kadrovskega sektorja, z navedbo podrobnih pogojev za prigrasitev

in plačevanje prispevka za letovanje);

— strokovna komisija pri delovni skupnosti skupnih služb je dobila nalogo, da na temelju sprejetih sklepov, ki se nanašajo na letovanje, izdela ustrezne dopolnitve samoupravnega sporazuma o delitvi OD TOZD in delovne skupnosti skupnih služb REK Zasavje in o tem seznaniti vse TOZD;

— odobril je na predlog odbora za družbeni standard REK Zasavje, po predhodnem soglasju delavskih svetov TOZD, sredstva za vzdrževanje počitniških domov REK Zasavje, in sicer za obnovitvena dela na Rabu in v Crikvenici 684.000,00 din, preostali del sredstev potrebnih za vzdrževanje počitniških domov v letošnjem letu, ki znašajo po predračunu še 964.877,40 din, pa bo kritih iz poslovanja počitniških domov v letošnji letovalni sezoni ter iz razpoložljive amortizacije teh domov;

— sprejel je predlog odbora za družbeni standard glede meril za izplačilo osebnih dohodkov osebju, zaposlenem v počitniških domovih REK Zasavje v letošnji letovalni sezoni;

— imenoval je na temelju predloga razpisne komisije in predhodnega javnega razpisa, na delovno mesto pomočnika generalnega direktorja REK Zasavje, Janka Lapornika, dipl. ek., z veljavnostjo od 1. maja 1977 dalje, s štiriletno mandatno dobo;

— verificiral je na temelju predhodnih soglasij samoupravnih organov TOZD in delovne skupnosti skupnih služb, merila za letošnje izplačilo jubilejnih nagrad. Merila so bila objavljena v Biltenu številka 10/77. Jubilejne nagrade bodo tudi letos prejeli upravičenci — jubilarji, v obliki vrednostnih bonov, in sicer ob dnevu rudarjev;

— odobril je na temelju sprejetih izhodišč gospodarsko-finančnega načrta za leto 1977, 10-% povišanje cen za storitve TOZD Elektrostrojne delavnice, od 1. aprila dalje;

— odobril je najetje inozemskega komercialnega kredita v višini 5.587.200,00 francoskih frankov, namensko za nabavo opreme za modernizacijo odkopov v jamah TOZD Rudnik premoga Hrastnik in TOZD Rudnik premoga Trbovlje, pri čemer je določil za podpis pogodbe generalnega direktorja in vodjo finančnega sektorja delovne skupnosti skupnih služb;

— na znanje je sprejel predlog, da vse TOZD odobre in združijo sredstva v višini din 7.000,00 din za izplačilo denarne pomoči maturantom srednjih šol iz Zasavja za leto 1977;

— delegati so bili nadalje seznanjeni tudi s potekom izgradnje investicijskih objektov. V letošnjem programu proizvodnje premoga je prevedena tranša sredstev v višini 70 milijonov din. Letos je nastopilo izredno kritično obdobje, ko povsod dokončujejo velike energetske objekte, kar vpliva na razpoložljiva sredstva za investicijske namene. Program je izdelan, obdelati ga je treba le še v ekonomskem pogledu, nato pa bo posredovan SOZD EGS in ISE. Prav tako je bil delavski svet seznanjen tudi z velikimi težavami, s katerimi se bori delovna organizacija pri nabavi opreme iz uvoza.

Delavski svet SOZD Elektrogospodarstva Slovenije

5. seja je bila 26. aprila t.l. v Mariboru, na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejel je nekaj spremeni- njevalnih sklepov v zvezi s sklepi prejšnje seje;

— sprejel je informacijo o poslovnem rezultatu v letu 1976 in dopolnjenega s podatki o stanju v Jugoslaviji, sklenil posredovati Gospodarski zbornici Slovenije, Centralnemu komiteju ZKS in republiškem odboru sindikata;

— sklenil je dati v javno razpravo delavcem TOZD in enovitim delovnih skupin, dva samoupravna sporazuma, in sicer osnutek samoupravnega sporazu-

ma o pridobivanju skupnega prihodka v prometu z električno energijo in osnutek samoupravnega sporazuma o razporejanju skupnega prihodka v prometu z električno energijo. Po uskladitvi sporazumov, ki naj bi jih dostavili do 3. 6. 1977, bo o predlogu obeh sporazumov vnovič razpravljal delavski svet SOZD EGS in ju poslal TOZD in enovitim delovnim organizacijam v sprejetje;

— sprejel je analizo gibanja zaposlenih ter osebnih dohodkov v elektrogospodarstvu Slovenije za leto 1976;

— sprejel je predlog načrta poslovnih stroškov in dohodka delovnih skupnosti skupnih služb;

— pri obravnavanju predloga gospodarskega načrta SOZD EGS za leto 1977, je bil s strani delegatov REK Zasavje predložen v obravnavo tudi predlog gospodarskega načrta proizvodnje premoga v REK Zasavje za leto 1977. REK Zasavje je s tem opravil nalogo, da pripravi po enakem sistemu dokumentacijo, ki naj bi služila kot osnova za zvišanje cene tega energetskega goriva. O sprejeti dokumentaciji, ki jo je naknadno predložil tudi REK Velenje, bo najprej razpravljal odbor za ekonomsko-finančne zadeve, nato pa bo predložen delavskemu svetu SOZD EGS; v razpravi so

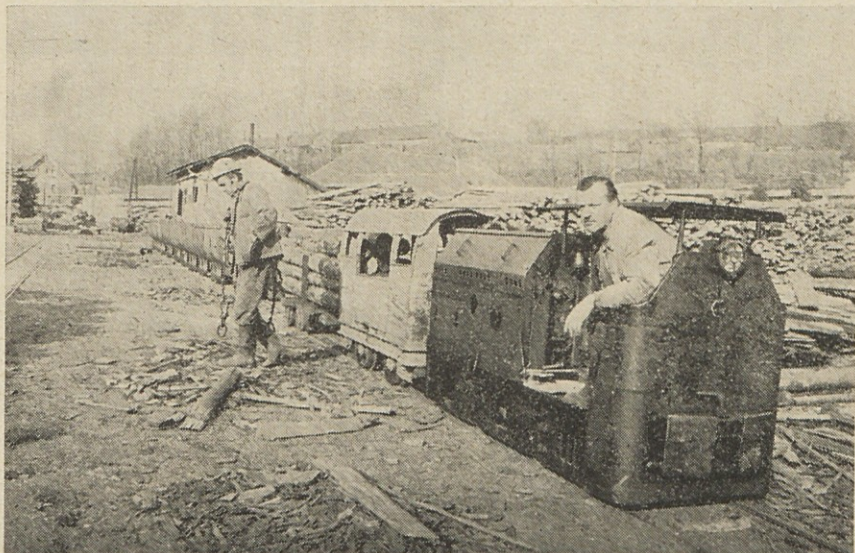
bila dana razna pojasnila delegatom iz TOZD Termoelektrarne Trbovlje. Delegati REK Zasavje so posebej opozorili delavski svet SOZD EGS na vprašanje, glede nerešenih cen premoga, ki ga REK Zasavje dobavlja za potrebe elektrogospodarstva. V dokaz temu je, da vse TOZD proizvodnje premoga poslujejo v prvih mesecih t.l. z izgubo;

— delavski svet je sprejel gospodarski načrt SOZD EGS v prometu z električno energijo za leto 1977. Temu ustrezno so bili sprejeti še dodatni sklepi, ki se nanašajo na izvedbo gospodarskega načrta;

— sklenil je posredovati osnutek samoupravnega sporazuma o obratovalni pripravljenosti naprav, v javno razpravo delavcem TOZD in enovitim delovnih organizacij, ki traja do konca maja t.l. S tem, da je treba pripombe poslati do 3. 6. 1977;

— dal je soglasje na sporazum o združevanju, prenosu in zagotavljanju sredstev za izgradnjo druge faze, 50-MW Toplarnne Ljubljana;

— na znanje je sprejel informacijo o analizi porabe sredstev v letu 1976 in naložil investitorjem nalogo, da opravijo obračun po končani gradnji določenega objekta ter sprostijo finančna sredstva, ki so ostala neizrabljena;

Franc Učakar in Silvo Kranjc se pripravljata na prevoz jamskega lesa na odkopna delovišča. Pogled na del lesnega skladišča v Trbovljah.

(Foto A. Bregant)

— na znanje je sprejel poročilo odbora samoupravne delavske kontrole, o vzrokih za dajanje nerealnih podatkov o pričakovanem negativnem poslovnem uspehu za leto 1977;

— na znanje je sprejel poročilo odbora samoupravne delavske kontrole SOZD EGS v zvezi z neizvrševanjem sklepov s strani TOZD Termoelektrarne Trbovlje in je sklepanje o tej zadevi odložil za nedoločen čas spričo tega, ker zadevo trenutno obravnava zbor proizvajalcev skupščine ISE;

— na znanje je sprejel predlog republiškega odbora sindikatov delavcev energetike in premogovništva po programu aktivnosti za uresničevanje zakona o združenem delu;

— odobril je brezplačen prenos in odpis nekaterih osnovnih sredstev;

— imenoval je delovno skupino za pripravo pravne regulative za nuklearne elektrarne pri Jugelu.

NOVICE IZ GRADBIŠČA AHLEN

Dne 6. maja se je sestalo na zboru 40 delavcev gradbišča TOZD Rudarsko gradbena dejavnost v Ahleni ZR Nemčija. Navzoči so bili tudi predstavniki TOZD Rudarsko gradbena dejavnost inž. Drago Borišek, Roman Slokan, Anton Mrak, Ivan Tomšič in Stane Vodiškar.

Na sestanku so navzoči obravnavali najrazličnejše probleme, ki se pojavljajo na gradbišču. Nekaj razprave je bilo o prevozih na delovišča, o lokaciji pisarne delovišča, nadurnem delu in terenskih dodatkih, bonih za malico, ipd. Predstavniki TOZD Rudarsko gradbena dejavnosti so jih seznanili z problematiko letovanja in izplačevanja regresa, pa tudi o drugih tekočih problemih. Izvolili so ob tej priliki tudi nov svet gradbišča Ahlen, v katerega so bili izvoljeni: Rudolf Franc, Dadanovič Redžep, Pertinač Hiha, Žibret Anton, Cilenšek Norbert, Mitrovič Dragan, Ordagić Zulfihar, Šečić Adem, Petrovič Mladen, Karalić Mevludin, Hinko Krmelj in Ačinović Najdan.

T. L.

Naloge sindikatov v prihodnjih dveh mesecih

Skladno s sklepi seminarja in na temelju letnega delovnega načrta je predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za maj, junij in julij sprejelo delovni načrt, iz katerega povzamemo za vas nasled-

nje štiri najpomembnejše naloge:

— neposredno uresničevanje zakona o združenem delu;

— uresničevanje načela delitve po delu;

— uveljavljanje svobodne menjave dela in sprejemanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti;

— organizacijsko-kadrovska krepitev in povečanje učinkovitosti delovanja sindikatov.

Junij:

— programu aktivnosti v zvezi s pripravami na volitve 1978;

— družbenem dogovoru o oblikovanju cen stanovanjske graditve;

— zasnovah novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja;

— ocenah učinkovitosti sindikatov v organizacijah združenega dela in občini;

— prekinitvah dela in akcijah sindikatov;

— poročilu z regijskih posvetov o kulturi;

— delitvi po delu in aktualnim nalogam;

Na predvečer letošnjega 1. maja občani s Polaja pri kresovanju in razgovoru na postoru pred osnovno šolo Tončke Čeč. (Foto A. Bregant)

— nalogah sindikatov pri ustanavljanju posebnih izobraževalnih skupnosti;

— delovanju klubov samoupravljalcev.

Julij:

— analizi izobraževanja članov sindikata;

— oceni sprejemanja samoupravnih sporazumov o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980;

— telesni kulturi in sindikatih;

— zasnovi idejnega projekta priprav za 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije.

Gornji program dela za junij in julij pa okvirno velja tudi za konferenco osnovnih organizacij sindikata REKZ in osnovne organizacije sindikata v posameznih TOZD in DS skupnih služb, poleg drugih nalog, ki so specifične za posamezne TOZD in delovno organizacijo.

Bitka je dobljena, boj ni končan!

S temi besedami je predsednik centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije France Popit, na seminarju za sindikalne delavce ocenil družbeni trenutek, kje smo z uresničevanjem zakona o združenem delu.

Zakon o združenem delu, ki smo ga lani plebiscitarno potrdili vsi, je cilj, h kateremu so težili osveščeni delavci, ko so v vsej preteklosti zahtevali — od tujeni od rezultatov svojega dela — za svoje delo pravično plačilo.

Z zakonom o združenem delu je naša družba prva v zgodovini dala odnosom med ljudmi pristno človeško podobo in razgrinja tudi zastor, ki je te medčloveške odnose prikrival kot odnose med stvarmi.

Za svobodno menjavo dela gre. Za menjavo materialnih

vrednot, za druge nič manj pomembne vrednote: socialno in zdravstveno varnost, znanje, humano in koristno izrabo prostega časa.

Ne moremo in ne smemo idealizirati doseženega: velikanška zmaga nas vseh delovnih ljudi je, da smo samoupravljanje, nagrajevanje po delu, svobodno menjavo dela zapisali v zakon. Politična bitka je dobljena, boj pa še ni končan: gre za vsebinsko uresničitev zakona

Mladina o svojem delu in nadaljnjih nalogah

Dne 13. maja 1977 je bila v sejni sobi DS SS koordinacijska konferenca ZSMS REK Zasavje. Iz vseh TOZD je bilo v to konferenco delegiranih pet mladih delavcev. Njena naloga pa je, da koordinira delo osnovnih organizacij ZSMS REKZ, jim daje potrebne smernice in usmeritve ter pospešuje njihovo aktivnost.

Letne volilne seje koordinacijske konference ZSMS REK Zasavje se je udeležilo 46 delegatov. TOZD GRAMAT in TOZD Avtoprevoz Zasavje nista bili zastopani s svojimi delegati, kar seveda nikakor ne more biti pohvalno. Še več, ZSMS TOZD GRAMAT in TOZD Avtoprevoz Zasavje mora čimprej znotraj osnovne organizacije ugotoviti vzroke takšne nezainteresiranosti ter jih čimprej odpraviti, ker s svojo odsotnostjo slabo vplivajo tudi na ostalo mladino v osnovnih organizacijah ZSMS TOZD.

Sejo je odprl in vodil dosednji predsednik KK ZSMS REK Zasavje Stane Pavelšek. Naloga te seje pa je bila, da mladina izvoli iz svojih vrst organe konference, poda poročilo o delu KK ZSMS REKZ za obdobje 1975—1977, razpravlja o podanem poročilu, izvoli novo vodstvo, pripravi program dela ko-

o združenem delu; delavci morajo sami odločati o vsem, o gospodarjenju v delovnih organizacijah, porazdelitvi rezultatov svojega dela ter življenju v sredini, kjer prežive drugi dve tretjini svojega veka. Neposredno in sami, z razpravljanjem, glasovanjem in odločanjem. Ne sme pa namesto njih odločati nekdo drug, ki bi si prilastil rezultate njihovega dela in govoril v njihovem imenu.

ordinacijske konference ZSMS REKZ za leto 1977—1978 itd.

Poročilo o delu KK ZSMS REKZ za obdobje 1975—1977 je podal predsednik Stane Pavelšek, vendar so delegati ugotovili po širši diskusiji, da je bilo poročilo napisano zelo pomanjkljivo, ker ni vsebovalo dejanskega dela mladine posameznih osnovnih organizacij TOZD, temveč prikazuje okvirno delo vse mladine REKZ. Delegati so smatrali, da bi bilo bolje, da se delo prikaže v okviru osnovnih organizacij ZSMS TOZD, kajti vse osnovne organizacije niso enako aktivne, marsikatera pa svojo neaktivnost uspešno skriva za delom in trudom drugih. Za takšno poročilo pa so krive OO ZSMS TOZD same, kajti kljub ponovnim opozorilom s strani predsednika KK ZSMS REKZ, mu niso poslale poročila o delu svojih osnovnih organizacij, zato je nujno, da to store čimpreje.

Nadalje so delegati razpravljali o izvolitvi novega vodstva KK ZSMS REK Zasavje. Mandatno obdobje dosedanjemu vodstvu v sestavi Staneta Pavelška kot predsednika, Stanke Lipovšek kot sekretarja in Romane Burja kot blagajnika, je prenehalo, zato je bilo potreb-

no izvoliti novo vodstvo. Možno pa bi bilo tudi podaljšati mandat staremu vodstvu, žal pa je predsednik Stane Pavelšek odločno odbil tak predlog, ker smatra, da je sprememba v vodstvu nujna, kajti le s tem se bo mladina izognila enoličnosti in vse večji nezainteresiranosti, kajti z novim vodstvom bo pridobila nove ideje in spoznanja. Delegati vseh TOZD so po podani obrazložitvi soglasno sprejeli razrešnico staremu vodstvu. V novo vodstvo pa so izvolili Borisa Jesenška (TOZD ESD) za predsednika, (le-ta se trenutno mudi v politični šoli v Doberni), za sekretarja Marjana Lapornika (TOZD TET), za blagajnika pa je bila izvoljena Ivi Ule (DS SS). Sekretar bo začasno nadomeščal predsednika.

Marjan Lapornik se je v imenu novoizvoljenega vodstva zahvalil za zaupanje ter zaželel, da bi v prihodnje zaživel še tesnejše sodelovanje med vodstvom KK ZSMS REKZ ter predsedniki OO ZSMS, preko njih pa z vso mladino.

Prebran je bil program dela KK za obdobje 1977—1978. Iz

njega so razvidne le okvirne naloge mladine v naslednjem mandatnem obdobju, konkreten akcijski program pa bo izdelal novoizvoljeni predsednik Boris Jesenšek.

Nadalje koordinacijska konferenca seznanja vse mladince TOZD REK Zasavje, da je v letošnjem letu prišlo do velikih sprememb v zvezi s sodelovanjem naših delavcev na delovnih akcijah po vsej Jugoslaviji. Ker ima REK Zasavje že v prvem trimesečju izgubo, ne bo možno poslati na delovne akcije zahtevanega števila mladincev, temveč le najzaslužnejše člane OO ZSMS REKZ.

Ob koncu volilne konference je dosedanji predsednik Stane Pavelšek zaželel novemu vodstvu veliko uspeha pri nadaljnjem delu, hkrati pa je apeliral na mladino vseh OO ZSMS TOZD, da se zave velikega pomena tesnejše medsebojne povezave, zlasti še v času, ko je pred nami velika reorganizacija TOZD in delovne organizacije.

Ivi Ule

Razgovor z vajenci

Dne 16. maja 1977 je bil sklican razgovor z gojenci rudarske kovinarske in elektro šole, ki živijo na področju Hrastnika.

Razgovor, ki se ga je udeležil tudi sekretar OO ŽK TOZD Rudnik premoga Hrastnik Brane Kušar, se je nanašal predvsem na udeležbo vajencev na letošnjih mladinskih delovnih akcijah.

Predsednik OO ZSMS TOZD Rudnik premoga Hrastnik jih je najprej pozdravil in jim nato razložil, zakaj se v letošnjem letu obračamo predvsem na vajence za udeležbo v mladinskih delovnih akcijah — MDA.

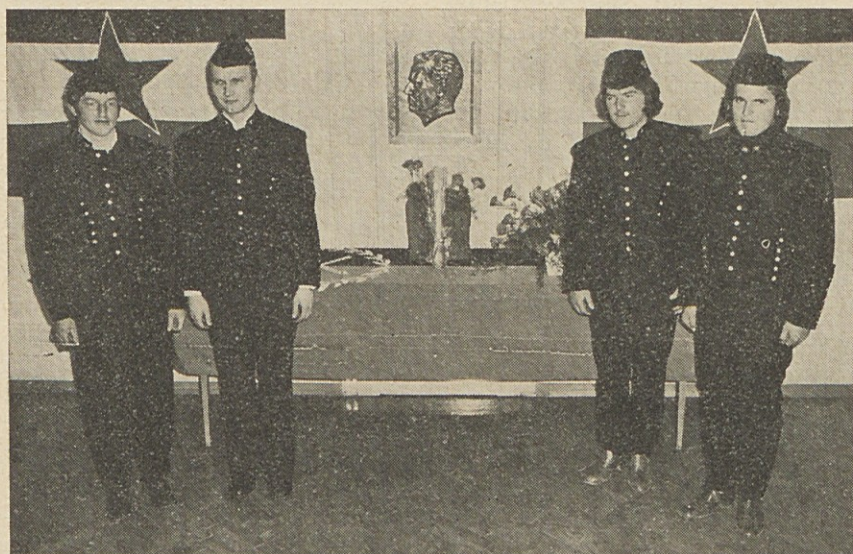
Kot je znano, naša delovna organizacija ni v najbolj zavidljivem finančnem položaju.

Zavoljo tega letos iz finančnih razlogov ni mogoče v brigade pošiljati mlade iz neposredne proizvodnje.

Drugi razlog pa je ta, da v TOZD Rudnik premoga Hrastnik primanjkuje ljudi v neposredni proizvodnji.

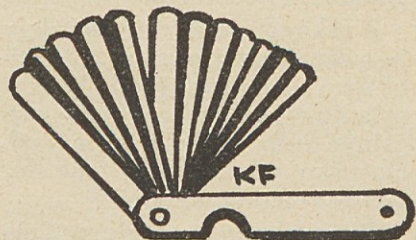
Ravno tako jim je tovariš Kušar razložil pomen delovnih akcij in jim nakazal, da z delom na teh akcijah sebi odpirajo več možnosti za nadaljnjo delovanje v družbenopolitičnih organizacijah. Od 17 vabljenih vajencev, se je razgovora udeležilo 10 vajencev. Za odhod na letošnje MDA pa se jih je odločilo večina navzočih.

Vsem, ki se bodo udeležili MDA, se bo čas štel kot obvezna delavniška praksa.

Dne 16. aprila t.l. so trboveljski mladinci na Čebinah prevzeli štafetno palico, ki potuje iz rok v roke po vsej Jugoslaviji v počastitev letošnjega rojstnega dne maršala Tita. Po končani proslavi istega dne, je štafetna palica prenočila v sejni sobi DS SS REK Zasavje, ob navzočnosti članov mladinske organizacije. Naslednji dan je štafeta odpotovala preko Prebolde proti Štajerski in dalje po naši domovini.

Na fotografiji udeleženci prve »častne straže«: Ivan Klančičar, Marjan Bokal, Azem Sejedinovič in Ljubo Jovanovič. (Foto A. Bregant)

Mladi tudi letos v brigade

Mladi Trboveljčani so letos že sodelovali v mladinski delovni akciji Čebine 1977. Sodelovali pa bodo tudi v treh zveznih akcijah — mladinskih delovnih akcijah, in sicer v zvezni akciji »Posočje 1977«, v času od 7. avgusta do 28. septembra. V tej akciji bo sodelovalo 40 brigadirjev iz Trbovelj, pri čemer bo vključenih tudi 10 brigadirjev iz pobratene srbske občine Lazarevac. Brigada bo nosila naziv »Brigada ustanovnega kongresa KPS« in bo torej štela 50 brigadirjev. Sodelovali bodo pri urejanju naselja, gradnje vodovoda, cest in elektrifikacije. V akciji »Niš 1977«, ki bo trajala od 10. julija do 6. avgusta bo sodelovalo tudi 10 trboveljskih brigadirjev, in sicer v brigadi Dušan Dule Karaklajič. Pokrovitelj bo skupščina občine Lazarevac in bo štela 55 brigadirjev. Regulirali bodo Nišavo in dela na avto cesti. Trboveljski brigadirji bodo sodelovali tudi v brigadi »Bratska mesta« in jo bodo sestavljali mladi iz Zagorja, Trbovelj, Hrastnika, Aleksinca, Raške in Lazarevca. Kot vidimo bo to brigada mladih brigadirjev iz pobratenih revirskih in srbskih občin.

Sekretar komiteja občinske konference ZKS Trbovlje Franci Grešak je v uvodu proslave pozdravil vse goste in druge navzoče. V prvi vrsti sede najvidnejši politični in javni delavci. Pri izvajanju kulturnega programa je sodelovala Delavska godba iz Trbovelj, pod vodstvom prof. Mihe Gunzka in moški pevski zbori iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja ter recitatorji. (foto M. C.)

Družbene organizacije in društva

Družbene organizacije in društva (DO-D) so pomemben dejavnik družbenopolitičnega delovanja in življenja mladih nasploh. Poleg tega imajo še zelo pomembno nalogo in vlogo v konceptu vseljudske obrambe. Družbene organizacije in društva kot organizacijska oblika interesnega zbiranja in delovanja mladih in kot kolektivni član ZSMS, so pomemben dejavnik pri oblikovanju mladostnikove osebnosti. V njih mladi zadovoljujejo in uresničujejo širok krog interesov za izkoriščanje prostega časa, katerih namen je predvsem vzgojni. Poleg tega pa v veliki meri razvijajo telesno in tehnično kulturo ter vrsto drugih dejavnosti in seznanjajo mlade z določenimi veščina-mi potrebnimi za obrambo, navajajo na življenje v naravi, skratka izgrajujejo celotno psihofizično mladostnikovo osebnost. V organizacijah je tudi močno zastopan samoupravni princip, ki je v SLO in v življenju ter delu naše samoupravne socialistične družbe še posebno pomemben. Večina njih predstavlja tudi zelo močan dejavnik pri razvijanju, negovanju in prenašanju revolucionarnih tradicij.

Delovanje DO-D je zelo konkretno in akcijsko ter zanimivo za mladega človeka. Vanje moramo vključevati čimveč mladih in tako bi tudi vedno več letih usposobili za obrambo.

Pri številnih aktivnostih nastopijo težave, ki so predvsem finančnega in materialnega značaja. Glede na pomembnost delovanja teh organizacij bi se pri tem morali angažirati vsi družbeni subjekti, da se dokončno in sistemsko reši problem financiranja, ki marsikdaj zaviralno vpliva na njihovo delovanje.

Velik del »Idejnih in programskih temeljev usposabljanja mladih za aktivno udeležbo v SLO in družbeni samozaščiti«

je namenjen prav družbenim organizacijam kot enim glavnih dejavnikov pri usposabljanju mladih za splošno ljudsko obrambo. Med drugim pomen družbenih organizacij prikazuje naslednje:

»Množično zbiranje mladih ljudi v te organizacije in društva ter uresničevanje njihovih programov prispeva k družbeni angažiranosti, idejnopolični in moralni vzgoji ter k vsestranskemu razvoju osebnosti. V njih prihajata do izraza nadarjenost posameznikov za določeno aktivnost in nagnjenost k njej, kar omogoča mladim ljudem, da se lažje vključujejo v vse komponente splošne ljudske obrambe«.

Že samo to določilo nakazuje vrsto aktivnosti ZSMS za čimširše vključevanje mladih v taboriške organizacije, počitniško zvezo, planinsko zvezo, razne športne organizacije, organizacije za tehnično kulturo (organizacije radioamaterjev, letalcev, jamarjev, astronavičarjev, organizacij avto-moto, fotokino in številne druge), gasilske organizacije, rdeči križ, strelske organizacije, itd.

V večji meri moramo predstavnike družbenih organizacij in društev vključevati v delo komisij za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter v ostale komisije pri občinskih konferencah ZSMS. Ti so lahko aktivni nosilci dejavnosti SLO tudi v osnovnih organizacijah. Hkrati pa je za družbene organizacije in društva izredno pomembno vključevanje mladih rezervnih in aktivnih vojaških starešin.

Nujno je rešiti vprašanje vloge in konkretnih nalog družbenih organizacij in društev v obrambnih pripravah, predvsem pa njihovo organiziranje za delo v vojnih razmerah.

Bojan Frangeš

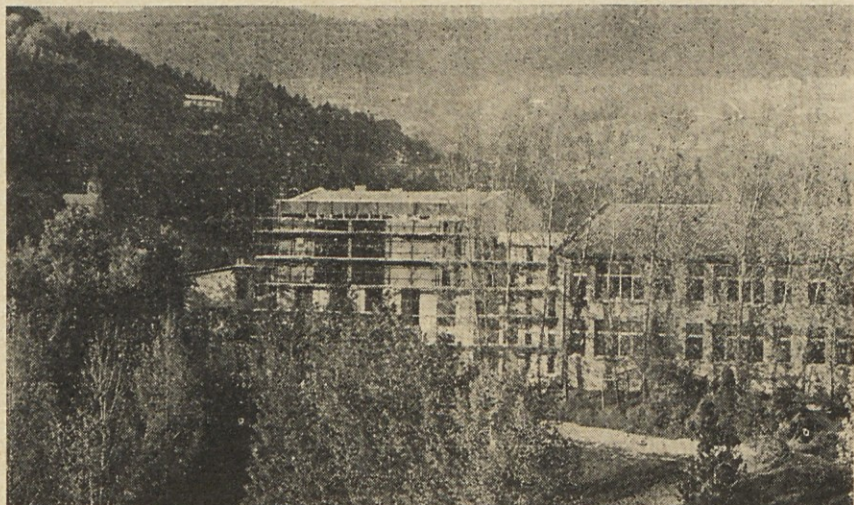
1. junij — praznik občine Trbovlje

Občani občine Trbovlje praznujejo vsako leto 1. junija svoj občinski praznik v spomin na 1. junij 1924, ko se je revolucionarno delavstvo spopadlo z ORJUNO (organizacijo jugoslovan-skih nacionalistov).

V spopadu, ki se je ob tej priliki razvil sredi Trbovelj pri Povšetovi hiši, je požel delavski razred popolno zmago. ORJUNA je namreč napovedala za ta dan veliko slavje ob razvitju prapora svoje trboveljske združnice, ki dotlej še ni imela v svojih vrstah nobenega člana iz delavskih vrst. Orjunaši so se za pohod v Trbovlje zelo pripravili z namenom, da udarijo po znani trdnjavi komunistov. Delavci pa orjunašev niso pričakali nepripravljeni. Majski shodi v Trbovljah in Zagorju so opozorili, da delavci ne bodo dovolili, da se orjunaši vgnezdijo v rudarskih revirjih. Zato so za boj proti orjunašem mobilizirali tudi proletarske akcijske čete v revirjih in iz Ljubljane. Kot je znano je v spopadu bilo več žrtev, orjunaši pa so zažgali rudarski dom.

Boj revirskih delavcev na Ulici 1. junija v Trbovljah je pomemben mejnik organiziranega boja rudarjev in delavcev proti fašizmu, ki ga je vodila KPJ in so ga poslej nadaljevali kot prostovoljci v vrstah španskih republikanskih borcev in v NOV. Zaradi poraza v tem spopadu je fašistična Orjuna zgubila svojo moč in je tako oslabela, da ni mogla več igrati predvsem s 1. junijem začete teroristične vloge. Takratne oblasti so jo kmalu za tem prepovedale. Hkrati pa so prepovedali tudi Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije, neodvisne sindikate in nekatere druge organizacije in so torej trboveljske dogodke uporabile oblasti za nov udarec v revolucionarnem delavskem gibanju.

V spomin na 1. junijske dogodke je bil odkrit 1. 6. 1974 ob 50-letnici spopada in zmage pred muzejem Ljudske revolucije v Trbovljah, velik spomenik zmagovalcem naprednim delavcem v boju z orjunaši.

Jeseni leta 1976 so pričeli v podaljškú osnovne šole Tončke Čeč na Plevčkovem hribu v Trbovljah, graditi novo glasbeno šolo. Šola ima sedaj prostore deloma v Delavskem domu, deloma v godbenem domu, deloma pa na osnovni šoli Alojz Hohkraut. Dela izvaja TOZD Operativa Zasavje Objekt so pokrili in upajo, da bo, če bo šlo vse po načrtu, izgotovljen do septembra t.l. (Foto A. Bregant)

Odkritje spomenika planincem, delavcem, borcem NOV na Mrzlici

Planinsko društvo Trbovlje je v nedeljo, 29. maja odkrilo pri Poldetovi koči na Štorovem travniku na Mrzlici (1119 m), spomenik oz. spominsko obeležje, ki ga postavlja to društvo v spomin planincem, narodnim buditeljem, udeležencem predvojnih delavskih zborovanj in organizatorjem zdravega življenja, v razdobju od leta 1898—1912—1977. Stal pa bo tudi v spomin, ko so se na Mrzlici pred zadnjo vojno shajali revirski in savinjski delavci, člani v gibanju ljudske fronte, spominsko obeležje pa bo posvečeno tudi NOV oz. boju proti fašizmu za svobodo in socializem, mir in sožitje med narodi, 1941—1945.

Spomenik je po osnovni sugestiji odgovornih tovarišev PD Trbovlje, oblikoval Franci Koptar ak. slik., in se sestoji iz

štirih pokonci stoječih, prepolovljenih hrastovih debel, višine od 1,50 m do 2,20 m. Na treh stebrih so pritrjeni simboli — zvezda, srp s kladivom in planinski znak ter ustrezni napisi, na enem stebru pa so iz bakrene pločevine izdelane in pritrjene figure — glave planincev, delavcev in borcev. Okolica spomenika, ki bo širok okoli 1,60 m, bo tlakovana z domačim kamenjem.

Pri oblikovanju besedila je sodeloval tudi muzej ljudske revolucije Trbovlje. Sicer pa so pri delu za izdelavo in postavitve spomenika sodelovali številni tovariši iz PD Trbovlje, predvsem požrtvovalni predsednik društva Tone Sterniša, člani odbora, nekatere delovne in temeljne organizacije in drugi.

Na proslavi ob otvoritvi tega obeležja, ki bo v nedeljo, 29. maja ob 10. uri, bodo sodelovali pri izvajanju programa Delavska godba Trbovlje, Mešani pevski zbor Svobode II pod vodstvom prof. Staneta Ponikvarja, mladi planinci, govorila pa bosta za uvod Tone Sterniša, predsednik PD Trbovlje, slavnostni govor pa bo imel Drago Seliger, iz republiške konference SZDL Slovenije. Spomenik oz. spominsko obeležje bodo prevzeli v varstvo in oskrbo mladi planinci, pionirskega odreda na šoli Alojza Hohkrauta Trbovlje. K otvoritvi oz. odkritju spomenika — spominskega obeležja planincem, delavcem, borcem NOV so vabljeni delavci in drugi občani iz revirjev ter Savinjske doline.

Z energijo gospodarimo pametno

Republiški komite za energetiko SR Slovenije je posredoval te dni v javno razpravo programa za racionalno porabo energije. Povsod po svetu se prizadevajo, posebno v zadnjem času beremo o teh ukrepih za zmanjšanje porabe energije v ZDA, zato je na mestu, da tudi mi v naših vrstah v prvi vrsti poleg gradnje novih energetskih objektov, zagotovimo tudi gospodarno uporabo razpoložljive energije vseh vrst. Tudi pri nas mnogokrat tečejo elektromotorji, oz. naprave brez potrebe in brez haska, mnogokrat so prižagne luči brez potrebe, mnogokrat uporabljamo prevoze z avtomobili na relacijah, ki so izjemno kratke, poraba goriva pa dvakrat večja kot na daljših relacijah, mnogokrat kurimo v kuriščih neracionalno, skratka z energijo gospodarimo

mo včasih tako, kakor bi bila zastoj.

Poziv k pametnejšemu gospodarjenju z energijo, pa nosi v sebi še drug poudarek, in sicer poudarek na zniževanju stroškov za energijo, tako v gospodarstvu, kakor tudi v družbeni dejavnosti in gospodinjstvih. Po drugi strani pa gre tudi za podaljšanje življenske dobe posameznih virov energije. Omejena poraba pa nosi v sebi tudi pomemben prispevek k varstvu okolja v katerem živimo. V programu ukrepov so dani posebni poudarki racionalizaciji pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije. Ukrepi praktično zadevajo prav vse dejavnike, ki imajo na tem področju kakršenkoli stik z energijo. Zato se je tej akciji priključila tudi Zveza organizacij za tehnično kulturo, ki bo

s svojim programom dolgoročno sodelovala pri predlaganih ukrepih za usmerjanje te velike družbene akcije. Energetske krize, ki so nam znane izpred nekaj let, so z določenimi racionalizacijami in gradnjami novih energetskih objektov ter razširitvijo starih, pomagale zmanjšati lakoto po posameznih virih energije, vendar so potrebe skorajda nenasitne, saj menda nobena predvidevanja za bodočo uporabo ne drže in jih vedno prekoračujemo. Tudi v naši ožji domovini se uporabi električne energije bližamo evropskemu poprečju, zato moramo že danes skrbeti za to, da bo proizvodnja, poraba in distribucija usklajena in da bomo ušli eventualnim bodočim pomanjkanjem energije. V letu 1976 smo proizvedli v Sloveniji približno 7 milijard kWh, leta

2000 pa naj bi jih proizvedli in porabili že 27 milijard. Teža proizvodnje električne energije bo v naslednjih letih še vedno v termoelektrarnah in v bodočih jedrskih elektrarnah. Le 1/3 energije bomo dobivali iz vodnih virov. V tem času tudi ne

bomo imeli nobenih rezerv v hidroelektrarnah več. Zdaj uvozimo nekako 40 % vse energije, ob koncu stoletja pa jo bomo uvozili že okoli 60 %.

Tudi mi se vključimo v akcijo za pametno gospodarjenje z energijo, saj nam bo prav ta ak-

cija dala lahko praktične rezultate pri zmanjševanju stroškov za porabljeno energijo, po druga strani pa nam bo omogočila živeti v bolj zdravem okolju. To velja tako za delo v TOZD in DS skupnih služb, kakor tudi za gospodinjstva.

Poskusno obratovanje tovarne siporexa

Člani delovne skupnosti Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, TOZD Rudnik premoga Zagorje, so bili preko glasila »Srečno« že nekajkrat obveščeni o namenu, pričetku in poteku gradnje tovarne za proizvodnjo lahkih gradbenih elementov iz siporexa. Tovarna je zgrajena v Kisovcu in poizkusno že obratuje. Poizkusna proizvodnja bo trajala po švedskih izkušnjah 3 mesece.

Kot je znano, sega sam pričetek izvajanja gradbenih del v avgust leta 1975, medtem ko so priprave na investicije trajale od leta 1973 dalje, saj je bilo treba opraviti ogromno dela od pridobitve potrebnih kreditov, pridobitve sredstev za lastno udeležbo s strani združenih investitorjev, izbora tehnologije, pridobitve potrebnih zemljišč, pridobitve potrebnih soglasij, izdelave projektov itd. Seveda pa je bila dana zelena luč za samo gradnjo v januarju 1975, ko je bila z zagotovljenimi sredstvi pokrita konstrukcija financiranja in ko je bilo na tej osnovi možno pričeti z vsemi akcijami, ki so imele finančne posledice, z vsemi vplivi inflacije v letu 1975 in 1976.

Slovenskim gradbenikom siporex kot material s širokim spektrom uporabe nikakor ni neznan. Po podatkih Biroja gradbeništva Slovenije se porabi v Sloveniji na leto ca. 250.000 m³ tovrstnih materialov, ki so jih doslej dovažali iz drugih republik (BiH, Hrvatska), delno pa jih celo uvažali. Naša proizvodnja siporexa je locira-

na v središču Slovenije in je oddaljenost do skrajnih slovenskih potrošnikov bistveno manjša v primerjavi z relacijami iz Tuzle ali Pule. Izračuni kažejo, da bi slovenske gradbene operative kupovale siporex v Zagorju (v primerjavi s Tuzlo) za 2,4 milijarde st. din/leto ceneje, kar seveda bistveno lahko vpliva na cene 1 m² zgrajene stanovanjske površine ali industrijskega objekta. To je slovenskim gradbincem znano in je bilo odločujoče, ko so se ob priliki naših raziskav tržišča odločali za nakup naše proizvodnje. Prevoz na manjše razdalje pa ima še drugo bistveno prednost, in sicer to, da ne prihaja do poškodb materiala, ki ga je treba sicer popravljati kar povzroča precejšnje stroške. Večkratne raziskave slovenskega tržišča so dale precej ugodno sliko kar se tiče prodaje lahkih gradbenih elementov iz siporexa, saj znaša višina najavljenih potreb preko naših proizvodnih kapacitet, kar pa seveda še ne pomeni, da je proizvodnja razprodana in da so vsi problemi v zvezi s tem rešeni. Brez dvoma bo potrebno vložiti še precej truda v razreševanje problemov, ki so v zvezi s prodajo, saj bi bila idealna rešitev lahko dosežena preko razvojnih in projektantskih organizacij s tem, da bi prišli do tipskih sistemov, ki gradnjo vsekakor pocenjujejo.

Tudi človeški faktor je močan pri doseganju kvalitete in kvantitete proizvodnje. Za dosego tega cilja — čim večje

strokovne usposobljenosti delavcev v proizvodnji siporexa kot tudi s področja vzdrževanja, je bilo 25 delavcev na praksi v Tuzli, 12 delavcev je opravilo poseben tečaj za upravljanje parnih kotlov in proizvodnjo pare, 6 delavcev se je udeležilo prakse na Švedskem, 30 delavcev pa se je posebej seznanjalo o načinu notranjega transporta surovin, mulja, vlite mase in končnih izdelkov. Ostali delavci — kovinarji, električarji, vozniki viličarjev, šoferji itd. pa so že imeli za svoje delovno mesto potrebno izobrazbo. Menim, da je po strokovni strani tako vsem zahtevam ugodeno, gojiti pa bo potrebno odnos do dela, čut odgovornosti in pripravljenost sodelovanja kot neizogibne osnove za doseganje dobrih rezultatov dela, saj lahko 168 skupno zaposlenih ustvari letno bruto realizacijo okoli 11 milijard st. din. Ta sredstva bodo še kako potrebna, saj bo nov delovni kolektiv moral odplačati vse natejete kredite, istočasno pa še vzdrževati primarni življenjski standard zaposlenih.

Pohvaliti je treba prizadevanost sedanjega kolektiva, saj od prvega vlijanja 2 kalupa/izmeno, dne 23. 3. 1977 proizvodnja neprestano narašča in smo 11. 4. 1977 že dosegli 18 kalupov/izmeno, medtem ko znaša maksimalna proizvodnja/izmeno 27 kalupov, kar pomeni 150 m³ plinobetona. Brez dvoma gre pri tako hitri rasti proizvodnje zasluga vsem delavcem v proizvodnem procesu in

povedati je treba, da delavnost in strokovno znanje naših delavcev občudujejo celo Švedi, ki so ob uvajanju proizvodnje po njihovi tehnologiji navzoči, saj teče proizvodnja od prvega dne naprej brez napak in zastojev. Temu primerni so tudi doseženi rezultati v kvaliteti proizvodnje, saj Zavod za raziskavo materiala, ki analizira vzorce proizvodnje, ugotavlja odlično — nadpovprečno kvaliteto.

Pavel Kovač

Priznanja OF 1977

Na letošnjih proslavah ob dnevu ustanovitve OF, ki so potekale od 26. do 29. aprila t.l., so prejeli priznanja OF naslednji občani:

- a) priznanja OF republiške konference SZDL:
Dušan Kolenc, predsednik skupščine občine Zagorje ob Savi (od 20 priznanj);
- b) občinska priznanja OF so v Hrastniku prejeli:
Malči Bradošević, Božo Cogeljnjak, Stane Dolanc, Janez Grohar, Gvido Kosem, Drago Kozole, Ljudmila Kunst, Anica Ladiha, Marko Orožen, Hinko Stošički, Danica Šentjunc in Gasilsko društvo Hrastnik-mesto;
- c) občinska priznanja OF v Trbovljah so prejeli:
Svet za delo s pionirji pri občinski zvezi prijateljev mladine Trbovlje, Pavla Barlič s Čebina, Jože Novak s Kleka, Branko Jurman in Ivo Šošter;
- č) občinska priznanja OF v Zagorju pa so prejeli:
Krajevna organizacija ZB NOV Izlake, Silva Bučevc iz Ravenske vasi, Franc Klukaj iz Podvin, Avgust Kolčan iz Kotredeža, Jože Omahne iz Lok in Jože Spolanek iz Zagorja.

Vsem prejemnikom priznanj OF izražamo vso spoštovanje in zahvalo k opravljenemu delu in prejetemu priznanju!

Prvomajska priznanja

Letošnje zvezne prvomajske nagrade je dobilo 30 delavcev — neposrednih proizvajalcev iz vseh republik in pokrajin Jugoslavije. Od tega jih je nagrade prejelo 5 iz Slovenije. Med temi, ki so prejeli to zvezno nagrado je Božo Eberlinc, vodja servisne službe STT v Trbovljah. Iz utemeljitve lahko povzamemo, da so dosegli zaradi njegovih tehnološko konstrukcijskih inovacij tolikšno kakovost dela, da rudarskim reduktorjem STT ni primerjave v državi. Nagrade je podelil posebni zvezni odbor za podeljevanje prvomajskih nagrad. Nagrado v višini po 30.000,00 din, so nagrajenci prejeli v zgradbi zveznega izvršnega sveta, čestital pa jim je Vidoje Žarkovič, podpredsednik predsedstva SFRJ.

Dne 27. aprila je predsednik občinskega sindikalnega sveta Trbovlje Janez Češnovar v Delavskem domu v Trbovljah, izročil letošnje srebrne značke zaslužnim sindikalnim delavcem in osnovnim organizacijam sindikata s področja Trbovelj. Srebrne značke so prejeli: Urška Jordan, Fani Burkeljc, Mili Pišek, Štefka Prah, Ivan Vukovič (TOZD RPT), Alojz Vrbnjak, Martin Šuper, Miro Škrinjar, Viktor Blatnik

(TOZD Separacija Trbovlje), Franc Šergan, OOS STT TOZD Tovarna orodja, OOS GIP Beton Zasavje — TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, OOS IBT TOZD Industrijska proizvodnja — MiK, OOS DES — TOZD Elektro Trbovlje in OOS Komunalna Trbovlje.

Dne 29. aprila pa je na prvomajski proslavi v Delavskem domu v Hrastniku podelil predsednik občinskega sindikalnega sveta Hrastnik Viktor Ramšak, inž., srebrne značke občinskega sindikalnega sveta Hrastnik, naslednjim članom in osnovnim organizacijam sindikata: Janez Cigler, Jože Jager (TOZD RPH), Štefan Kolar (TOZD RPH), Jože Premec, Mirko Zver, OOS Komunalno obrtno podjetje Hrastnik, OOS Sijaj Hrastnik in OOS Splošno trgovsko podjetje Hrastnik.

V Zagorju pa so prejeli pred 1. majem srebrne značke občinskega sindikalnega sveta Zagorje ob Savi, naslednji člani: Niko Šilas, Ivo Mlinarič, Marija Krečič, Marija Lukač, Vinko Razpotnik, Harald Leopold in osnovna organizacija sindikata OE Kisovec TOZD RP Zagorje REK Zasavje.

Vsem prejemnikom značk naše čestitke!

Kako je organizirana rekreacija na TOZD RPZ

S prehodom na 42-urni delovni teden je vsem nam, kot vsakemu posamezniku, ostalo še več prostega časa, ki ga izkoriščamo vsak po svoje. Že preje smo postavljali vprašanje in to predvsem mlajših članov kolektiva, kaj je z rekreacijo v naši TOZD. Nimam namena naštevati, kakšne so prednosti športa in rekreacije, ker to slišimo dnevno po radiu in televiziji

ter čitamo v časopisih. Toda iz tega lahko sklepamo, da so bila vprašanja na mestu, katerim je prisluhnila komisija za šport in rekreacijo pri konferenci OOS — TOZD RPZ.

Že več let ima rudnik rezervirane kegljiške steze v kegljišču »Proletarec«, ki so pa v glavnem služile za treninge ekip. Z akcijo, da naj postane kegljanje rekreacija za vse člane, ki

jih ta šport veseli, je začelo zahajati v te športne prostore čedalje več članov našega kolektiva. Tako imamo danes v kegljišču tri steze po 2 uri brezplačno za rekreacijo in treninge ekip, in to vsak petek od 18. do 20. ure. Določeno število članov kolektiva še vedno zahaja na druga kegljišča, koder morajo kegljiške usluge plačati, bodisi, da niso zadosti informirani ali da ne najdejo prave poti, da se vključijo v rekreacijo doma. Zato bi bilo zaželeno, da se ob petkih zbere čimvečje število ljubiteljev te vrste rekreacije v kegljišču Proletarec.

Druga vrsta rekreacije, katere se je lotila komisija, je bila organizirati rekreacijo na področju namiznega tenisa. Našli smo skupno rešitev z vodstvom obrata Kotredež, ter tako preuredili bivšo sejno sobo v prostorih obratne kopalnice, za igranje namiznega tenisa. Nabavili smo 2 mizi za igranje namiznega tenisa ter ostale rekvizite. Problem je samo v tem, ker se v ta prostor pride skozi prostore kopalnice, v kateri imajo delavci svoje obleke. Zato mora vsakdo, ki želi igrati namizni tenis, pri lampistu dvigniti ključ in se vpisati v knjigo, s tem pa je prevzel odgovornost za event. posledice. Naj omenim še to, da je vstop dovoljen le članom kolektiva TOZD RPZ. Tudi pri tej vrsti rekreacije se pozna, da so bile težnje in želje posameznikov upravičene, kar kaže tudi udeležba. Na koncu naj še omenim, da imajo ostali kolektivi v Zagorju, rekreacijo veliko bolj razvito, zato bi morala naša komisija z delom nadaljevati, predvsem pa prisluhniti želji članov kolektiva, da bodo sredstva, ki so namenjena za rekreacijo čim bolj izkoriščena.

Leopold Sakeljšek

Rast družbenega proizvoda, proizvodnje, zaposlenih, osebnih dohodkov, produktivnosti dela in cen v industriji SR Slovenije v letih 1971—1975.

povprečna letna stopnja v %

	Družbeni proizvod na zaposlenega	Proizvodnja	Zaposleni	OD na zaposlenega	Produktiv- nost dela	Cene
INDUSTRIJA	22,1	8,0	4,0	20,5	3,8	20,1
elektroenergija	22,9	10,3	1,7	18,5	8,4	34,2
premog	26,6	-1,3	2,2	23,5	-3,4	29,0
nafta	40,6	8,6	4,0	20,7	4,0	24,7
kovinska	20,1	4,9	3,8	20,2	1,0	20,2
elektroindustrija	20,8	11,6	5,7	21,5	5,3	8,0
ind. gradb. mater.	20,1	5,3	1,2	19,8	3,3	18,0

KDO SO DELAVCI?

Delavci v združenem delu so po tem zakonu osebe, ki delajo z družbenimi sredstvi v organizaciji združenega dela, v delovni skupnosti ali v drugi obliki združevanja dela in sredstev.

KDO SO DELOVNI LJUDJE?

Delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno, odvetniško ali drugo poklicno dejavnost, imajo na podlagi svojega dela v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delavci v organizacijah združenega dela.

ČIGAVA SO SREDSTVA?

Sredstva, ki so družbena lastnina, so skupna materialna osnova za ohranitev in razvoj socialistične družbe ter socialističnih samoupravnih odnosov; upravljajo jih delavci v temeljni organizaciji združenega dela in v vseh oblikah združevanja dela in sredstev, delavci v delovni skupnosti oziroma drugi delovni ljudje v samoupravni interesni skupnosti ali v drugi samoupravni organizaciji in skupnosti ter v družbenopolitični skupnosti.

Produkcijska sredstva in druga sredstva združenega dela, proizvodi združenega dela, sredstva za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb, naravna bogastva in dobrine v splošni rabi so družbena lastnina.

Družbena sredstva, kot so stvari, materialne pravice in denarna sredstva, ki so družbena lastnina, so materialna osnova za delo delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ali za uresničevanje funkcij samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti.

(iz zakona o združenem delu)

Nova višina otroških dodatkov

Skupščina zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije je 21. aprila t.l. sprejela sklep o novi višini otroškega dodatka in dohodkovnih pogojih v letu 1977. Sklep je pričel veljati takoj, uporablja pa se od 1. maja t.l. dalje.

Po tem sklepu imajo pravico do otroškega dodatka v znesku:

1. 260,00 din prvi otrok;

— 360,00 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri otrok živi oziroma v katero spada, manjši od 1.200,00 din mesečno na družinskega člana;

2. 220,00 din prvi otrok;

— 310,00 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 1.200,00 do 1.400,00 din mesečno na družinskega člana;

3. 170,00 din prvi otrok;

— 230,00 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri živi oziroma v katero spada, od 1.400,00 do 1.900,00 din mesečno na družinskega člana;

4. 130,00 din prvi otrok;

— 180,00 din vsak naslednji otrok, če je dohodek družine v kateri otrok živi oziroma v katero spada, od 1.900,00 do 2.200,00 din mesečno na družinskega člana.

Pri ugotavljanju upravičenosti do otroškega dodatka se upošteva osebni dohodek iz delovnega razmerja in vsi drugi dohodki družine. Dohodek iz kmetijske dejavnosti se upošteva v štirinajstkratnem znesku katastrskega dohodka.

Ta sklep pa določa tudi višino oziroma pravico do posebnega dodatka, in sicer:

— 105,00 din mesečno težje telesno ali duševno prizadet otrok;

— 60,00 din otrok, ki ima edinega hranilca.

Pogoji za pridobitev pravice do posebnega dodatka pa so določeni s pravilnikom o pogojih za pridobitev pravice do denarnih pomoči, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, številka 15/74 in 9/77. Pravico do posebnega dodatka k otroškemu dodatku imajo upravičenci po sklepu, ki je naveden v Uradnem listu SRS 9/77. Upravičenci do otroškega dodatka in posebnega otroškega dodatka po dosedanjih predpisih so morali predložiti dokazila o upravičenosti do 1. maja 1977. Upravičencem bodo na temelju teh dokazil izdane nove odločbe o višini otroških dodatkov.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

VAJE REŠEVALNIH ČET SLOVENSКИH RUDNIKOV

Dne 11. junija 1977 se bodo na rudniku kaolina Črna (pri Kamniku), zbrale reševalne ekipe vseh slovenskih rudnikov, na skupno republiško reševalno akcijo, ki bo v jami tega rudnika.

Akcije se bodo udeležili reševalci naslednjih rudnikov: REK Velenje, REK Zasavje, Rudnik Senovo, Rudnik Kanižarica, TIM — Rudnik Laško, Rudnik kaolina Črna — Kamnik, Rudnik Idrija, Rudnik in topolinica Mežica in ITAS — Rudnik Kočevje; po vsej verjetnosti pa se bo vaje udeležila tudi reševalna četa INA iz Lendave. Vaji bodo prisostvovali tudi predstavniki republiškega komiteja za energetiko, repub-

liškega rudarskega inšpektorata, republiških sindikatov in direktorji vseh slovenskih rudnikov. Po vaji je predvideno tovariško srečanje v Kamniški Bistrici.

PODROBNOSTI »ENERGETSKEGA PLANA« ZDA

Po Carterjevem energetskega planu bo do leta 1985 stopnja rasti porabe energije zmanjšana od sedanjih 3,5 do 4 % na manj kot 2 %. Uvoz nafte se bo znižal od 16. milij. sodov na 6 milij. sodov dnevno. Povpraševanje po plinskem olju se bo zmanjšalo za 10 %. Proizvodnja premoga se bo povečala za približno 2/3 na eno mlrd. ton letno. Sončno energijo bodo uporabljali v več kot 2,5 milijonih stanovanj.

ZMANJŠANJE PROIZVODNJE JEDRSKE ENERGIJE

Mednarodna agencija za energijo (AIE) je sklenila, da se mora do leta 1985 proizvodnja jedrske energije zmanjšati ne le za prejšnjih 10 %, temveč za 15 %. Po ocenah AIE bo proizvodnja jedrske energije v državah članicah OECD leta 1985 ustrezala ekvivalentu 464 milijonov ton nafte.

SAARBERGWERKE AK V LETU 1977

V prvem trimesečju 1977 je šest premogovnikov Saarbergwerke AG — ZEN izkopal 2,4 milij. ton črnega premoga napram 2,1 milij. ton v istem razdobju 1976. Zaloge premoga znašajo trenutno 2,6 milij. ton, od česar pripada 1,3 milij. ton nacional-

nemu rezervnemu skladu črnega premoga. Zaradi slabe prodaje, ki jo je povzročila jeklar-ska kriza, bodo morali po pre-mogovnikih Ruhrkohle tudi po-sarski rudniki uvesti skrajša-nje delovnega časa. Med majem in septembrom ne bodo obrato-vali 10 dni, kar bo prispevalo k redukciji 350.000 ton premoga.

ATOMSKE CENTRALE V DRŽAVAH SEV

Po podatkih mednarodne agen-cije za atomsko energijo, je šte-vilo atomskih central v državah SEV v zadnjih letih močno po-raslo. Sedaj obratuje v SZ že 24 atomskih central s 5.216 MW, 28 atomskih central s 26.380 MW pa je v gradnji ali pa jih načrtujejo. V NDR obra-tujejo 3 atomske centrale s 379 MW, 10 atomskih central pa je v gradnji ali pa načrtova-nih. ČSSR ima eno centralo s 110 MW, nadalje štiri s 1.870 MW pa še gradijo. Na Poljskem je v načrtu ena atomska cen-trala.

RUDARJI DOBE POSEBNO SPLOŠNO ZDRUŽENJE

Skupščina Gospodarske zborni-ce Jugoslavije je na temelju po-oblastila, ki izvira iz zakona o združevanju organizacij združe-nega dela in splošnih združenj, na svoji seji 9. maja 1977 spre-jela sklep, da se za panogo pro-izvodnje in predelave premoga ustanovi splošno združenje. Sprva to združenje ni bilo pre-dvideno, vendar so delegati iz jugoslovanskih premogovnikov v imenu svojih TOZD in OZD pred tedni predlagali ustanovi-tev posebnega splošnega zdru-ženja za proizvodnjo in prede-lavo premoga. Zato so se 17. maja t.l. zbrali delegati TOZD in OZD jugoslovanskih premo-govnikov na sestanek, na kate-rem so obravnavali pripravljala dela za ustanovitev tega združenja. Izvolili so iniciativni odbor za ustanovitev splošnega združenja za proizvodnjo in predelavo premoga pri Gospo-darski zbornici Jugoslavije, ob-ravnavali pa so tudi osnutek

statuta Gospodarske zbornice Jugoslavije.

PROIZVODNJA JUGOSLOVANSKIH PREMOGOVNIKOV V PRVEM ČETRTLETJU 1977

Jugoslovanski premogovniki so v razdobju januar—marec 1977 proizvedli naslednje koli-čine premoga vseh vrst (v to-nah):

— celokupna proizvodnja v treh mesecih znaša 9,746.254 od tega:

— črni premog	135.814
— rjavi premog	2,282.079
— lignit	7,328.361
— rudniki črnega premoga	
— Raša	80.580
— med rudniki rjavega premo-ga pa so največjo proizvodnjo dosegli:	
Titovi rudniki Kanoviči —	
Djurdjevič	664.770
REK Zasavje	354.400
Kakanj	301.466
Udruženje rudnika mrkog uglja Srbije — URMUS	251.645
Zenica	184.559
Breza	164.658
Kamengrad	74.409
Mostar	41.828
Senovo	33.605
Laško	13.850
Kočevje	13.307
Kanižarica	—

UTEKOČINJENJE PREMOGA V AVSTRALIJI

Kakor kaže bo Avstralija prva dežela, ki bo pridobivala pogonska goriva iz premoga, in sicer po nekem nemškem postopku. Trenutno se odvijajo v Avstra-liji razgovori z zahodnonemško industrijsko delegacijo o renta-bilnosti projekta, kar naj bi bil pogoj za gradnjo velikega obra-ta za utekočinjenje premoga s stroški 2,6 mlrd. DM. Z novim postopkom bi pridobili letno iz 9. milij. ton rjavega premoga 2,9 milij. ton goriva, od tega 45 % visokokvalitetnega benci-na ter diesel goriva, 10 % pa tekočega pogonskega plina. Stroški bi bili za 15 do 20 % nižji od stroškov za pridobiva-nje pogonskih goriv iz surove nafte.

ZDA — NAJVEČJI IZVOZNIK JEDRSKIH ELEKTRARN

ZDA so se v izvozu nuklearnih central uvrstile na prvo mesto. Do leta 2000 bo izvoz nuklear-nih elektrarn dosegel vrednost 120 do 140 mlrd. \$. Že leta 1985 bo letni dohodek ZDA od izvoza nuklearnih elektrarn znašal 3 do 4 mlrd. \$. Konec leta 1970 so ZDA dobavile oziroma prejele naročilo za izvoz 61 nuklearnih elektrarn, SZ za izvoz 23 jedr-skih central, ZRN za 10, Franci-ja za 8, Kanada za 4, Velika Bri-tanija za 2 in Švedska za 2 nuk-learni centrali. Po zadnji ameri-ški globalni študiji je izven ZDA 112 jedrskih elektrarn, na-daljšnjih 117 pa gradijo. Nukle-arne elektrarne, ki delujejo ali pa so planirane izven ZDA, raz-polagajo s kapaciteto 350.000 MW (35 GW), medtem ko je v ZDA 66 elektrarn s kapaciteto 47 GW. Njihovo število se bo v prihodnjih desetih letih poveča-lo v ZDA na 185, njihova kapa-citeta pa na 177 GW.

DO LETA 1983 POTREBUJE ITALIJA DODATNIH 62.000 MW

V letu 1976 se je poraba elek-trične energije v Italiji zaradi večje industrijske porabe pove-čala za 4,5 %. Po oceni Enel se bo poraba v razdobju 1976—1980 povečala za 5 do 7 % letno, v razdobju 1981—1985 pa za 7,2 % do 8,6 % letno. Za zago-tovitev teh potreb se bodo mo-rale do leta 1983 proizvodne ka-pacitete povečati za 26.000 MW, od česar bo 5.850 MW odpadlo na jedrske elektrarne. Kapaci-tete bodo do leta 1983 porasle na 43.000 do 48.000 MW, do le-ta 1985 pa se bodo morale po-večati na 49.000 do 57.000 MW.

PORABA ENERGIJE V ZRN NAZADUJE

Po prvih izračunih Zveze nem-ških premogovnih družb je po-raba primarne energije v ZRN v prvem trimesečju 1977 naza-dovala v primerjavi z istim raz-dobjem 1976 za 2,5 milij. ton premogovnih enot oziroma za 2,5 %. Očitna tendenca rasti iz leta 1976 se torej v letu 1977 ni

nadaljevala. Pri posameznih energetskih nosilcih je bil razvoj različen. Poraba nafte, črna in rjavega premoga je nazadovala, medtem ko je ostala poraba zemeljskega plina stabilna. Povečal se je delež atomske in vodne energije pri skupni energetski preskrbi.

2,7 MLRD. \$ ZA ENERGETSKE RAZISKAVE V ZRN

Zahodnonemška vlada namerala porabiti do leta 1980 2,7 mlrd. \$ za energetske raziskave. Več kot 2/3 sredstev sta namenjeni za razvoj jedrske energije. Več kot 200 milij. \$ bodo do leta 1980 porabili za študijo o zmanjšanju energetske porabe, nadaljnjih 200 milij. \$ pa za razvoj drugih energetskih virov. Od 2 mlrd. \$ predvidenih za razvoj jedrske energije, je polovica sredstev namenjena razvoju »samooplojevalnih« reaktorjev.

KJE SO VIRI ENERGIJE?

V našem glasilu pogosto objavljamo najrazličnejše vesti o virih energije, njih lokacijah na posameznih kontinentih, državah, pokrajinah, ipd., vendar se ti podatki pogosto zelo križajo. Večina podatkov po posamez-

nih vrstah in rezervah energije izvira iz raznih institucij ZDA in SSSR, deloma pa tudi raznih organizacij oziroma organov v drugih državah. Nekateri objavljeni podatki imajo komercialni prizvok, ki je pogosto preračunan na strategijo posameznih družb pri bodoči eksploataciji in uporabi posameznih vrst energije.

Zato so Združeni narodi po svojih strokovnjakih izdelali študijo neodvisno od dosedanjih institucij, ki so ugotavljale vire in rezerve posameznih vrst energije, s katero so ugotovili, da bo nafta še tudi nadalje dominirala na svetovnem energetskem področju, da bo nafta še dovolj tudi v naslednjih desetletjih, pa tudi v prvih desetletjih naslednjega stoletja. Komite Združenih narodov za naravna bogastva je hkrati ugotovil veliko pomanjkljivost, ker svet nima nekega mednarodnega mehanizma za sistematično zbiranje informacij o virih in rezervah energije. Zato so tudi analize pogosto nepopolne, pa tudi večkrat neobjektivne. Strokovnjaki, ki so izdelali to študijo pa ugotavljajo, da je treba desetletja do konca tega stoletja jemati kot prehodno obdobje, kar pomeni, da bo-

do časa do leta 2000 v največji možni meri izkoristili za obsejnejšo zamenjavo nafte z drugimi viri energije. Po drugi strani pa je tudi dejstvo, da so dosedanje uvoznice nafte zamenjale raziskave v tej smeri v lastnih težavah, kar bodo v bodoče pospešile. Računajo, da imajo države Latinske Amerike preko 210 milijard ton rezerv nafte, v Afriki 165, na Bližnjem Vzhodu 143, v vseh državah v razvoju pa skupno preko 600 milijard ton. Koncem preteklega leta je svetovna poraba nafte vnovič dosegla porabo iz leta 1973, to je pred letom, predno so cene nafte izredno poskočile in katere posledice smo čutili do nedavnega. Povečani porabi nafte pripisujejo tudi obnovo vnovične ekonomske rasti v gospodarstvu posameznih držav, katere so posledice povišanja cen nafte in zmanjšanja obsega porabe posebno prizadele. Precej optimizma so isti strokovnjaki pokazali zaradi pomembnih možnosti držav v razvoju na področju hidroenergetike. Ti viri so doslej izkoriščeni le 4 %, medtem ko so v razvitih državah izkoriščeni več kot 30 %. Velike možnosti pa dajejo isti strokovnjaki tudi premogu, pri čemer poudarjajo, da ima okoli 40 držav v razvoju v tem pogledu velike možnosti.

HUDA KRI ZARADI CARTERJEVE EVROPSKE POLITIKE

Narčt ameriškega predsednika Carterja za zmanjšanje porabe posameznih vrst energije, posebno nafte in večjo porabo premoga ter sončne energije, je naletel na hudo reakcijo in kritiko na njegov energetski program. Kritiziral je predvsem predstavnike ameriške premovalne in naftne industrije. Ti kritiki govore o tem, da bo program zmanjšal pobude za raziskave novih nahajališč nafte in da industrija nima dovolj sredstev, da bi nosila stroške za preusmeritev tovarn iz nafte na premog ter za postavitev zahtevane opreme za kontrolo varstva človekovega okolja. Vse pa je povezano z avtomobilsko in-

S peščeno glino zapolnjene izvrtine kamenovite školjke *Lithodemos lithophagos* v triasnem dolomitu. (Foto A. Bregant)

dustrijo, ker je določena ost programa uperjena proti uvoznikom tujih avtomobilov na ameriški trg.

VELIKA VLAGANJA ZA ENERGETSKE RAZISKAVE V ZRN

Zahodnonemška vlada je po sprejetju sklepa o izvozu nuklearnih elektrarn namenila 6,5 milijard mark za njihov 4-letni program raziskav energije. Hkrati so poudarili, da njihova država snuje svojo ekonomsko bodočnost na izvozu nuklearnih elektrarn, kljub ameriškemu nasprotovanju. Od skupnega zneska bodo 930 milijonov mark namenili tudi za raziskave v proizvodnji premoga in drugih fosilnih virov energije in 570 milijonov mark za raziskave novih virov energije.

ODKRITO VELIKO NAHAJALIŠČE PREMOGA V BOLGARIJI

Bolgarski geologi so v Dobrudži, v severni Bolgariji, odkrili veliko nahajališče črnega premoga, katerega cenijo na milijardo ton. Nahajališče se nahaja v 70 slojih, skupne debeline 700 m, kalorična vrednost premoga pa znaša med 7.500 in 8.000 kcal. Globina nahajališča je okoli 1.300 m, težave pa povzročajo tudi podzemeljske vode. Do leta 1980 bodo končali pripravljala dela za prvi dve jami za komercialno eksploatacijo. S Sovjetsko zvezo so sklenili sporazum o skupnem projektiranju in raziskavah.

INVESTICIJE V REMBASU

Za razširitev proizvodnje premoga bo Rembas — Resavica, do leta 1980 investiral okoli 450 milijonov din. S tem denarjem bodo v resavskem premogovnem bazenu odprli tri nove jamske kope, ki bodo zamenjali sedanjih pet revirjev v Rembasu. Z uporabo nove tehnologije v proizvodnji in hidravličnega jamskega podporja, ki bo nadomestil sedanjega klasičnega, bodo letno proizvodnjo premoga povečali od sedanjih

500.000 na bodočih 700.000 ton letno, pri čemer se število zaposlenih ne bo povečalo. Modernizacijo in razširitev proizvodnje bodo izvajali postopoma. Dela na odpiranju nove jame Strmosten so se že pričela.

V MAKEDONIJI 380 kV PRENOSNA MREŽA

SR Makedonija se bo kmalu vključila v 380-kV prenosno električno omrežje Jugoslavije. S tem bo dana možnost, da bodo že v jeseni t.l. porabniki električne energije v tej republiki zanesljivo uporabljali kakovostno električno energijo. To pa bodo dosegli z aktiviranjem 380-kV trafopostaje Skopje IV, ki jo grade v bližini vasi Drapečo. V ta objekt bodo vložili 200 milijonov din.

ENERGETSKI SEKTORJI V DRŽAVAH V RAZVOJU

Največji vir energije v državah v razvoju, z izjemo članic organizacije OPEC, je električna energija. Do leta 1974 je znašala instalirana moč elektrarn v teh državah okoli 80 milijonov kW, kar je trikrat več napram letu 1960.

Rudarska industrija v državah v razvoju, z izjemo držav OPEC, je v glavnem osredotočena v Indiji, Koreji in Rodeziji. V letu 1974 je v skupni porabi energije v teh državah z višjimi dohodki premog bil udeležen s 6 %, v skupini držav s srednjimi dohodki 20 % in v državah z nižjimi dohodki s 53 %. Premog sodeluje s 47 % v skupni porabi energije v Koreji, v Indiji pa 71 %, kar je hkrati največji vir energije. Obe državi pokrivata svojo porabo z lastnimi viri. Po programih njihovih vlad bo v letu 1980 znašala proizvodnja premoga v Koreji 31, v Indiji pa 130 milijonov ton. Ostale države v razvoju porabijo proizvedeni premog za lastno proizvodnjo medtem ko razliko pokrivajo z uvozom iz ZDA pa tudi iz držav članic organizacije SEV.

Ekspluatibilne rezerve trdnih goriv v državah v razvoju, brez Indije in Koreje, znašajo

po oceni trenutno 8,7 milijard ton, od tega pa je 55 % visokokvalitetnega premoga. Rezerve premoga v Indiji cenijo na okoli 85 milijard ton, od tega pa je 23 milijard ton dokazanih rezerv.

POLJSKI PREMOGOV PRAH ZA AVSTRIJO

Avstrijsko trgovinsko ministrstvo proučuje predlog, da bi poljski črni premog iz Katowic transportirali po cevovodu do Linza v zgornji Avstriji. Posušili bi ga v Linzu, nato pa bi ga dobavljali posameznim kupcem, predvsem ob kanalu Ren—Maina—Donava. Avstrijci se boje pomanjkanja električne energije v naslednjih letih, posebno še zato, ker njihova prva jedrska elektrarna še vedno ni pričela obratovati, pa tudi njena bodočnost je nezanesljiva. Avstrijci pa so obvestili javnost, da jim je ponudila SSSR 1 milijardo kWh električne energije letno. Poleg tega pa uvažajo iz SSSR ves naravni plin. Sicer pa so tudi s Poljaki sklenili pogodbo za uvoz električne energije.

NOV PREMOGOVNIK NA POLJSKEM

Prezidij poljske vlade je odobril projekt za nov premogovnik v centralnem delu premogovnega bazena v Lublinu. Predvideno je, da bodo s proizvodnjo pričeli do leta 1980, s tem da bi sprva znašala letna proizvodnja okoli 1 milijon ton, polna zmogljivost pa bi znašala v letu 1984 3,6 milijonov ton. Na Poljskem bodo letos proizvedli skupno 196 milijonov ton premoga, kar je 7 milijonov ton več kot v letu 1976.

VEČ ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ KOSOVA

Kosovske termoelektrarne, ki imajo skupne instalirane moči okoli 800 MW, bodo proizvedle v letošnjem letu, kakor predvidevajo, 3 milijarde 847 milijonov kWh električne energije. V prvih treh mesecih letos načrta v celoti niso izpolnili, vendar računajo, da bodo izgubljeno

nadoknadili v naslednjih mesecih.

DO KONCA LETA NOVE ŠTIRI TERMOELEKTRARNE

Do konca letošnjega leta bodo po vsej verjetnosti pričele obratovati štiri nove velike termoelektrarne. Te so: TE Šoštanj IV, TE Obrenovac IV, TE Kakanj III in TE Rijeka I. Skupna moč teh novih elektroenergetskih objektov bo dosegla okoli 1.100 MW. Termoelektrarne bodo začele obratovati v obdobju, ko bomo elektriko najbolj potrebovali. Sicer pa vse kaže, da bo elektroenergetska situacija do jeseni povoljna, ker so akumulacijska jezera že dalje časa polna vode. V tej vodi je »vskladiščenih« okoli 3,9 milijard kWh. Tako lahko letošnje leto pričakujemo brez večjih skrbi redno in dovoljno dobavo električne energije.

Od navedenih novih termoelektrarn bodo tri obratovala na premog, ena pa na tekoče gorivo. Sicer pa so termoelektrarne dolžne, da v poletnem času oziroma v času, ko je na razpolago dovolj hidroenergije, ustvarijo največje možne zaloge premoga, kar je predpogoj za njihovo normalno obratovanje v času, ko je to potrebno.

ENERGETIKA NA MADŽARSKEM

Madžarska poraba električne energije bo letos dosegla po načrtu 27,5 milijard kWh. Glavni del bo proizveden v domačih elektrarnah, okoli 4,5 milijard kWh, pa bo uvozila iz socialističnih držav — članic združenja energetskega sistema MIR.

NOVE ENERGETSKE ZMOGLJIVOSTI

V Makedoniji uspešno uresničujejo program razvoja elektriškega gospodarstva do leta 1982. Do takrat naj bi končali z gradnjo nekaterih termoelektrarn s skupno močjo 750 MW, in z letno proizvodnjo okoli 6 milijard kWh. TE Negotin, ki jo dokončujejo, bo imela moč 420 MW in bo proizvedla preko milijarde kWh letno, kar je toli-

ko, kot proizvedejo sedaj njihove hidroelektrarne. V teku so tudi pospešena dela na izgradnji termoelektrarn na trdo gorivo Oslomej pri Kičevu in Bitola I, z zmogljivostjo 350 MW. Kmalu bodo pričeli graditi tudi hidroelektrarne Kozjak, Gradec in Čebren, končali pa bodo takoimenovani sistem »Šarske vode«. Poraba električne energije v Makedoniji narašča po letni povprečni stopnji 13 %.

VEČ PREMOGA IZ ZENICE

Rudnik rjavega premoga Zenica, ki je najstarejši rudarski kolektiv v SR BiH, bo proizvedel v letošnjem letu okoli 950.000 ton premoga, lani pa so nakopali 837.000 ton. Njihova proizvodnja narašča iz leta v leto, saj so pred 10. leti nakopali le okoli 500.000 ton premoga. Letos bodo imeli skupnega prihoda 400 milijonov dinarjev.

MOČ BRITANSKIH ELEKTRARN

V Veliki Britaniji je naslednje razmerje elektrarn, ki delajo na razne vrste goriv:

— 43,3 % je termoelektrarn na premog;

— 11,6 % je elektrarn na tekoča goriva;

— 5 % je elektrarn, ki delajo kombinirano na premog in tekoča goriva;

— 4,6 % je jedrskih elektrarn;

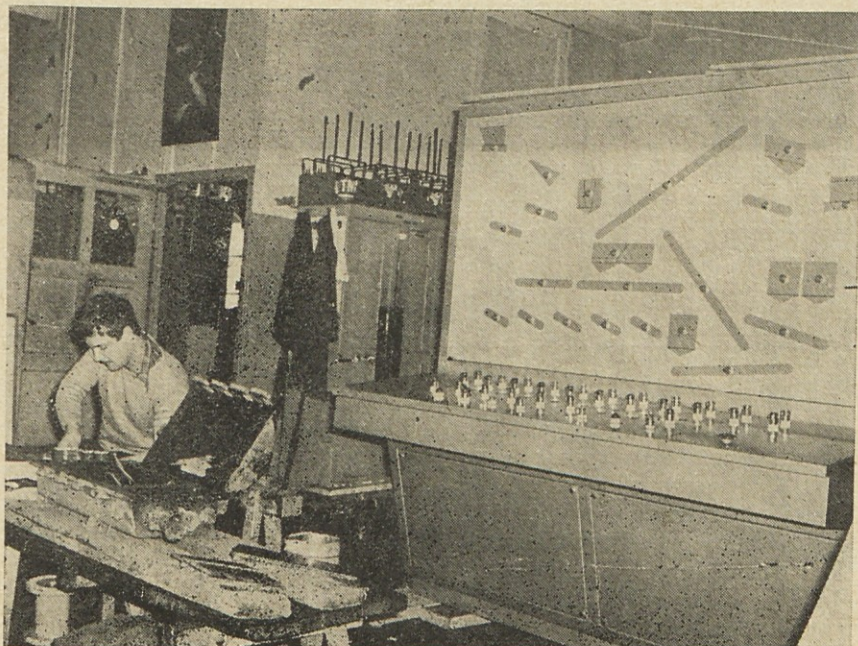
— 4,8 % je ostalih elektrarn (hidroelektrarne, dieselektrarne in elektrarne s plinskimi turbinami).

V BRITANIJI NOVE ZALOGE PREMOGA

Po podatkih britanskega nacionalnega urada za premog, so na severu Notinghama nedavno odkrili velike rezerve premoga, ki jih cenijo na 800 milijonov ton. Novo nahajališče leži na obeh straneh reke Trant in ga bo možno eksploatirati iz obstojećih kopov.

ENERGETSKA SITUACIJA NA ŠVEDSKEM

Pred nedavnim so izdelali Švedi primerjalno študijo iz katere lahko povzamemo, da so po velikosti oziroma obsegu peti svetovni porabnik energije na prebivalca, ter da so za okoli 30 % učinkovitejši v porabi energije kot ZDA. Kot razlog so

TOZD ESD izdeluje za separacijo peska v Titovem Užicu tudi razdelilno baterijo in komandni pult s svetlobno shemo. Vincenc Kotar pri komandnem pultu. (Foto A. Bregant)

navedli podatke, da Švedi manj koristijo avtomobile za krajša potovanja. Poleg tega so stanovanjske izgradnje in ostali objekti na Švedskem opremljeni po višjih standardih ventilacije in razsvetljave, kar prav tako prispeva k prihranku. Večja učinkovitost sredstev v uporabi energije je rezultat večjih faktorjev. Eden od njih so cene energetskih virov. Švedska je namreč v celoti odvisna od uvoza nafte, ker lastne nafte nima. Edini pomembnejši vir energije na Švedskem je električna energija. Bencin na Švedskem je dvakrat dražji kot v ZDA. Za ogrevanje stanovanj imajo Švedi organizirane toplarne v urbaniziranih področjih. V nekaterih mestih se tudi do polovice stanovanj ogreva iz osrednjih toplarn.

Tudi v Evropi se posebna komisija pri Združenih narodih ukvarja z izvedbo 60 projektov za zmanjševanje potreb energije; doslej so izpeljali že okoli 40 takšnih projektov. Komite za premog raziskuje boljše načine eksploatacije tega energetskega vira, večjo učinkovitost in pretvarjanje premoega v sintetične pline in tekoče gorivo, pa tudi povečanje porabe. Komisija za električno energijo pa se ukvarja s programom porabe odpadne toplote in njenega transporta, racionalizacijo porabe električne energije, varčevanje v proizvodnji toplote in moči, itd. V programu imajo tudi proučevanje povezovanja evropskega hidroelektričnega potenciala in napore za zmanjšanje izgub v transportu in distribuciji.

TEHNOLOGIJA V ENERGETSKIH OBJEKTIH

V času od 1. do 20. junija 1977 bo v Celju potekal simpozij o tehnologiji v energetskih objektih. Posvetovanje organizira Zveza energetikov Jugoslavije — Zveza energetikov Slovenije — podružnica Šoštanj — REKV, TOZD TE Šoštanj. Posvetovanje bo potekalo v hotelu Celeia. Cilj posvetovanja je obravnavati praktične probleme, ki se pojavljajo v tehnologiji in

teoretična pojasnila strokovnjakov iz tujine. Nadalje bo zajelo posvetovanje celotno tehnološko problematiko priprave vseh vrst voda, obdelave krogotoka voda-para, izgorevalne procese in problematiko maziv. Situacija kaže na stanje določene neorganiziranosti in neinformiranosti v zvezi s tehnologijo priprave vode, obdelave krogotoka voda-para ter problematiko koriščenja goriv in maziv. Na posvetovanje so vabljeni delavci vseh TOZD REKZ, ki se ukvarjajo s tovrstno problematiko. Med predavatelji so inženirji iz TE Šoštanj in strokovnjaki iz Zahodne Nemčije.

NOV PROCES ZA PREDELAVO PREMOGA

Tri japonske družbe so sklenile sporazum o skupnih raziskavah in izpopolnjevanju novega procesa za pretvarjanje nizkokaloričnega rjavega premoega v visokokvalitetni solventni rafinirani premog (SRC), katerega bi lahko koristili v železarnah skupno s premogom za koksanje.

MEDNARODNA RAZSTAVA MINERALOV T TRŽIČU

Dne 8. maja 1977 je bila v Tržiču mednarodna razstava mineralov in to že peta zapored.

Iz skromnega sejma za katerega so Tržičani dali pobudo v pobratenem francoskem mestu St. Marie-aux-Mines, se je rodila vse širša in pomembnejša prireditev, ki po vsebini te vrste, pri nas dobiva vse večjo veljavo. V naši državi je namreč v vsem rudnem bogastvu tudi veliko lepih in bogatih mineralov, ki pa so jih do sedaj kaj slabo izkoriščali. Spoznanje je, da je isti del rudnin, ki jih je narava oblikovala v čudovite kamne, predvsem dragoceno in redno.

Pokroviteljstvo je letos imel nad razstavo rudarski-kemijski kombinat iz Trepče. Ta kombinat je letos prvokrat minerale iz svojega rudnika tudi prodajal. Prejšnje štiri razstave je organiziralo turistično društvo, letos pa jo je izpeljalo novo-ustanovljeno društvo ljubite-

ljev mineralov in fosilov iz Tržiča. Sklenili so, da bo v Tržiču stalna razstava in prodaja mineralov. Marsikom pomeni zbiranje mineralov svojevrstnega konjička za razvedrilo v prostem času.

V nekaj vrstah

ČEBINE BODO POSTALE MUZEJ

Dne 16. aprila t.l. je na proslavi v Delavskem domu dejal Miloš Prosenč, član IKP CK ZKS in sekretar revirskega komiteja ZKS Trbovlje: »Sprejeli smo sklep: Čebine — hiša ustanovnega kongresa — bomo preuredili v muzej in pri tem uredili vse potrebno za Barličevo družino, ki je veliko prispevala, da so bila vrata zgodovinske hiše vedno in ob vsakem času odprta za vsakogar. Prav v tem mesecu (aprilu) pa smo v vseh treh revirskih občinah podpisali družbeni dogovor o zaščiti in vzdrževanju spominskih obeležij naprednega delavskega gibanja, narodnosvobodilne vojne in socialistične revolucije. Po dogovoru posameznih občin imajo Čebine poseben pomen in so naša skupna odgovornost«.

SPOMIN NA DEMONSTRACIJO ŽENSK

Občani največje trboveljske krajevne skupnosti Center so sprejeli predlog koordinacijskega odbora te skupnosti, po katerem bodo poslej 30. junija praznovali svoj krajevni praznik.

Ta datum je tesno povezan s celotnim delavskim in revolucionarnim gibanjem v revirjih. 30. junija 1933. leta so trboveljske-rudarske žene (viri navajajo od 2.000 do 5.000 demonstrantke) na pobudo komunistov pričele za štiridnevnimi demonstracijami. Terjale so delo in kruh. Demonstrirati so pričele pred trokratno rudniško upravo in zahtevale takojšnjo po-

moč. Takratni oblastniki so jih skušali odpraviti z obljubami, ki jih niso izpolnili niti naslednjega dne, kar je povečalo bojevitost, po revirjih pa se je bliskovito razširila parola stavke »Vsi na delo — ali nihče!«

Nekaj tisoč rudarskih žen z otroki v naročju je stražilo rudarske rove. Na delo v jame ni smel nihče. Stiri dni so žene stražile vhode v rove. Oblast in rudniška uprava sta morali popustiti — s trboveljskimi ženami so bile tudi žene rudarjev iz Zagorja in Hrastnika, ki so jih podprle. To je bilo prvo organizirano revolucionarno gibanje žena v revirjih, Sloveniji in v vsej takratni Jugoslaviji.

SLAVČKOV CELOVEČERNI KONCERT

Mešani pevski zbor Slavček, Svobode Center Trbovlje, se je 13. maja t.l. ob 19,30 predstavil v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah s celovečernim koncertom narodnih, domoljubnih, delavskih, partizanskih in revolucionarnih pesmi. V prvem delu so zapeli osem pesmi, v drugem pa enajst. Dirigiral je Jože Skrinar. Na programu so bila dela domačih pa tudi drugih avtorjev. Koncert je potekal v počastitev 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo KPJ, in 85-letnice rojstva tovariša Tita. Koncert je lepo uspel, ob sorazmerno lepem obisku.

PESEM NE POZNA MEJA

Dne 21. maja t.l. je v Delavskem domu v Trbovljah potekala jubilejna revija pevskih zborov iz zamejstva in Slovenije, pod geslom Pesem ne pozna meja. Pokrovitelj srečanja je bila skupščina občine Trbovlje.

V programu so sodelovali Moški pevski zbor Vesna s Križa pri Trstu, Dekliški pevski zbor Vesna s Križa pri Trstu, Mešani pevski zbor Primorec iz Trebč pri Trstu, Moški pevski zbor Jezero iz Doberdoba, Mešani pevski zbor SPP Edinost iz Pliberka, Moški pevski zbor France Zgonik iz Branika, Mešani pevski zbor Svoboda Prid-

vor iz Kopra ter Mešani pevski zbor Svobode II in Trboveljski oktet. Vsak zbor je nastopil s po dvema pesmima, na koncu pa so vsi pevci združeno zapeli pesmi Vstani Primorska, Zdravico in Internacionalo.

Revija je organizirala DPD Svoboda II ob svojem 25-letnem obstoju. Prvo tako srečanje teh zborov je bilo leta 1968 v Braniku, drugo je bilo leta 1970 v Trbovljah, v počastitev 50-letnice ZKJ, sindikatov in SKOJ, tretja pa je bila maja 1976 na Križu pri Trstu. Letos je potekala revija v Trbovljah v počastitev zgodovinskih dni, ki jih letos proslavljamo v naši domovini. Prihodnje leto bodo revijo organizirali pevci v Doberdoba. Namen revije je znan — povezava pevskih zborov iz zamejstva in Slovenije, širiti našo pesem med rojaki in pri nas ter sodelovanje z društvi v Italiji, avstrijski Koroški in Sloveniji, na področju vokalne glasbe in ostalih kulturnih dejavnosti. Upamo, da so gostujoči pevci in pevke odnesli iz revirjev najboljše vtise z najlepšimi željami in utrujeno prepričanje, da slovenska pesem pomeni mnogo, mnogo.

8. SREČANJE PIONIRJEV — ZGODOVINARJEV IN LIKOVNIKOV

Poročali smo že o organizaciji in izvedbi 8. srečanja pionirjev — zgodovinarjev in likovnikov Slovenije, ki je potekalo v času od 22. do 24. aprila v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju. Potekalo je v okviru programa jugoslovanskih pionirskih iger NARAVA — LEPOTA — ZDRAVJE. Organizirale so ga občinske zveze prijateljev mladine Trbovelj, Zagorja in Hrastnika, skupaj z Zvezo prijateljev mladine Slovenije, Zavodom za šolstvo SRS in glavnim odborom Zveze združenj borcev Slovenije, pod pokroviteljstvom Skupnosti revirskih občin. Tema srečanja je bila: Slovenski komunisti prevzemajo odgovornost za usodo slovenskega naroda. Prireditev je bila posvečena vsem pomembnejšim obletnicam, ki jih praznujemo v letošnjem letu.

Srečanja se je udeležilo 68 pionirskih odredov, 194 pionirjev-zgodovinarjev, 99 pionirjev-likovnikov, skupaj 293 pionirjev in 114 mentorjev.

Dne 23. aprila so tekmovali učenci-pionirji likovniki iz mnogih šol Slovenije v okviru VIII. srečanja pionirjev, zgodovinarjev in likovnikov v foyerju Delavskega doma v Trbovljah. Pionirji likovniki so nato dela, ki so jih ta dan naslikali, obesili na ogled vsem občanom. Med razstavljenimi slikami jih je mnogo, ki se nanašajo na rudarja in njegovo delo v jami. (Foto A. Bregant)

V tekmovanju oziroma testiranju zgodovinarjev so dobile najvišje število točk tudi ekipe osnovne šole Trbovlje, osnovne šole Dol pri Hrastniku in druge. Med raziskovalnimi nalogami, ki so bile najbolj ocenjene, teh je bilo 10, sta bili tudi osnovna šola Trbovlje in osnovna šola Ivan Skvarča Zagorje.

Pionirji-likovniki so izdelali 23. aprila vsak svojo sliko, ki so bile takoj nato, še isti dan razstavljene v avli Delavskega doma v Trbovljah, skupno s slikami, ki so jih naredili tisti dan v Hrastniku in Zagorju. Posebna strokovna komisija je podelila 21 bronastih, 16 srebrnih in 6 zlatih palet. Mem zlatimi paletami ni bilo nobenega učenca iz Zasavja. Razstava je trajala nato še teden dni v avli Delavskega doma, hkrati pa je bila odprta tudi razstava likovnih izdelkov učencev višjih razredov osnovne šole v Trbovljah, v likovni galeriji v Delavskem domu v Trbovljah.

Zadnji dan, to je v nedeljo, 24. aprila pa je bil pohod udeležencev na Čebinah, kjer je na zborovanju govoril zbranim pionirjem in mladincem Albin Vipotnik, udeleženec ustanovnega kongresa KPS. Isti dan je bil še tudi sprejem kurirčkov pošte in začetek pohoda pionirjev po poteh prvih partizanskih enot. Na koncu so se udeleženci poslužili partizanskega golaža na Vrheh. Srečanje in zborovanje na Čebinah in Vrheh pa je zelo motilo slabo vreme z deževjem, kar je povzročalo tu in tam tudi po nepotrebnem slabo voljo udeležencev.

UKINJEN JE REFERAT ZA MATIČNO EVIDENCO V TRBOVLJAH

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je koncem aprila t.l. seznanila vse organizacije združenega dela v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, da je s 4. majem 1977, v izpostavi SPIZ v Trbovljah prenehal delovati referat za matično evidenco. Od tega dne dalje opravlja posle matična evidenco za organizacije združenega dela v Hrastniku, Trbov-

ljah in Zagorju, odsek za matično evidenco podružnice SPIZ Ljubljana, Miklošičeva 24. Na ta naslov je treba dostavljati po pošti ali osebno opisane in predpisane obrazce PS (popis pokojninske dobe), delovne knjižice in odločbe za zavarovanje, za katere je še treba popisati pokojninsko dobo. Isto velja tudi za obrazce M-4, M-5, M-8, in M-9. Podrobnejše informacije daje še nadalje izpostava SPIZ Trbovlje (skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja) ali pa odsek podružnice SPIZ v Ljubljani.

UPORABA GRBA, ZASTAVE, IN HIMNE SFRJ

V Uradnem listu SFRJ, št. 21/77 je bil objavljen zakon o bodiči uporabi grba, zastave in himne SFRJ ter o uporabi podobe in imena predsednika republike Josipa Broza Tita.

Grb, zastava in himna SFRJ ter podoba in ime predsednika republike se uporabljajo odslej po določilih tega zakona, v skladu z javnim redom in moralnimi normami socialistične samoupravne družbe ter tako, da se ne krnita ugled in dostojanstvo SFRJ. Prav tako podoba in ime na predsednika republike ni dovoljeno uporabljati tako, da bi s tem krnili ugled in dostojanstvo osebnosti predsednika republike.

Zakon podrobno našteva v svojih členih, kdaj je možno uporabljati grb, kdaj zastavo, kdaj se izvaja himna SFRJ in ob kakih prilikah ter kako se uporablja podoba in ime predsednika republike. Za kršitve so predpisane tudi denarne kazni.

DRUGI TV PROGRAM V ZASAVJU

Po večletnih prizadevanjih in predlogih gledalcev in poslušalcev televizije iz Zasavja, je RTV Ljubljana letos spomladi pričela z montažo dodatnih TV naprav na svojem TV stolpu na Kumu, z namenom, da posreduje gledalcem in poslušalcem v Zasavju tudi II. TV program. To smo končno tudi

dočakali, saj so lahko občani prvič videli sliko na svojem televizorju iz II. programu 14. aprila t.l. Sicer so v Hrastniku na Kolku in v Zagorju na Mareli že pred letom dni montirali pomožne TV antene, katerih so se posluževali tudi gledalci iz višje ležečih predelov v Trbovljah. Mnogim občanom, ki radi gledajo II. TV program je odleglo, saj je s tem dana možnost izbire programa. S tem je RTV lepo počastila 40. letnico ustanovitve KPS in druge jubileje, ki jih v Zasavju praznujemo v letošnjem letu skupno z drugimi občani.

ČEBINE 1957—1977

Vas Čebine je bila že dolga leta znana kot rojstni kraj slovenske KP. Letos pa je Barličeva domačija postala znana po vsej Jugoslaviji, saj je prav tu potekalo veliko zborovanje, dne 16. aprila, ob praznovanju 40-letnice ustanovitve KPS.

Takratnim množicam ljudi, ki so se udeležili zborovanja oziroma proslave, pa se dnevno priključujejo tudi številni drugi občani iz Zasavja, šolarji, dijaki in gostje iz številnih slovenskih mest in vasi. Skoraj vsak dan imajo na Čebinah v gosteh šolarje, dijake, itd., najsi bo iz Ljubljane, Murske Sobote, Novega mesta, itd.

V soboto, 14. maja so Čebine obiskali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in delovnih organizacij iz Aleksinca, ki je pobratena z občino Zagorje. Tu jim je tovariš Miha Marinko, ki je bil slučajno navzoč, prav v rojstni hiši KPS lahko osebno razložil potek priprav in potek kongresa, kar je bilo za goste iz Aleksinca še posebno doživetje.

Isti dan, to je v soboto 14. maja, pa se je udeležilo v popoldanskih urah 150 zgodovinarjev iz vse Slovenije sestanka Zgodovinarskega društva Slovenije, ki je potekalo o Delavskem domu v Trbovljah, na katerem je govoril tovariš Miha Marinko, nato pa so si skupno z njim ogledali tudi Čebine. Posvetovanje zgodovinarjev je potekalo v znamenju Čebine, 40-letnice vo-

denja jugoslovanske partije po tovarišu Titu in njegovi 85-letnici rojstva.

NOV PREDSEDNIK OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA PRI DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Dosedanji predsednik osnovne organizacije sindikata pri delovni skupnosti skupnih služb, Ernest Kržišnik, varnostni tehnik, v službi za varstvo pri delu, odhaja te dni v zasluženi pokoj. Glede na to, da je bil zadnja leta predsednik osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti skupnih služb, je njegovo funkcijo prevzel podpredsednik Egon Casagrande. Dolžnost je že sprejel in jo že opravlja. Tovarišu Kržišniku želimo v pokoj mnogo zdravih in lepih let tudi v bodoče, novemu predsedniku osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti skupnih služb pa uspešno nadaljevanje dela.

TRŽAŠKI PEVCI V GOSTEH

V soboto, 7. maja je bilo v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah pevsko slavlje. V gosteh so namreč bili člani moškega pevskega zbora Tabor iz Opčin pri Trstu. Prišli so na povabilo moškega pevskega zbora Zarja Svobode-Center Trbovlje. Najprvo je del koncerta odpela Zarja pod vodstvom Richarda Beuermana, nato pa je zapel zbor Tabor pod vodstvom prof. Sveta Grgiča. Na koncu so pevci obeh zborov uspešno in lepo zapeli več pesmi skupaj, za kar pa so imeli le eno vajo malo pred koncertom. Skupen nastop sta izmenjaje vodila oba dirigenta. Bili smo priča lepega pevskega večera. Organizatorjem čestitamo k dobro izpeljanemu koncertu. Želimo pa tudi, da bi se tradicionalni stiki obeh zborov še poglobili in utrdili.

KOVINARJI V TRBOVLJAH SE ZDRUŽUJEJO

Dne 21. aprila t.l. je potekal v Strojni tovarni Trbovlje in v TOZD Industrijski proizvodnji

montaže in kooperacije — MIK pri IBT v Trbovljah, referendum o združitvi. V TOZD MIK so najprej opravili volitve v novo oblikovano TOZD Livarna, ki pa se je hkrati odločila za priključitev h tovarni glinice in aluminija Kidričevo.

Referendum je bil uspešno končan. Delavci TOZD MIK pri IBT so se odločili za priključitev delovni organizaciji Strojna tovarna Trbovlje, delavci TOZD Livarna pa za priključitev k TGA Kidričevo. Trboveljska kovinska in strojna industrija se je pričela torej združevati, to povezovanje pa velja tudi dalje s slovensko kovinsko industrijo. Referendum je bil uspešen tudi v STT, kjer je večina soglašala s priključitvijo TOZD MIK v delovno organizacijo STT.

ZA 85 LET — 85 VRHOV

Jegoslovanski planinci so v nedeljo, 22. maja t.l. počastili visoki 85-letni življenjski jubilej maršala Tita, z množičnim vzponom na 85 vrhov po Jugoslaviji.

Med vrhovi, ki jih je določila Planinska zveza Slovenije, je bil v Sloveniji ta dan zelo dobro obiskan tudi Kum (1217 m). Ta dan je bil organiziran za planince in občane iz Zasavja v izvedbi PD Kum Trbovlje, pohod v počastitev 85. rojstnega dne tovariša Tita, 40-letnice njegovega prihoda na čelo KPJ in občinskega praznika občine Trbovlje. Na Kumu je bila ob 11. uri proslava na kateri je igrala delavska godba Trbovlje in nastopili domači kulturniki, govorila pa sta tovariša Albin Hauptman za PD Kum in Drago Kozole v imenu zasavskih planinskih društev.

SREČANJE ZASAVSKE PLANINSKE MLADINE NA MRZLICI

V soboto, 14. maja in nedeljo, 15. maja je bilo na Mrzlici (1119 m), drugo srečanje zasavske planinske mladine. 14. maja je bilo organizirano orientacijsko tekmovanje za pionirje, mladince in člane, po določilih

slovenske orientacijske lige. Tekmovanja se je udeležilo 30 ekip, vendar pa je bilo le-to sredi tekmovanja prekinjeno zaradi hudega naliva. Kontrolne točke so bile vse zasedene, tekmovalci pa so že opravili teste in deloma že tudi odšli na pohod po terenu. Za tekmovanje se je prijavilo, kot smo že navedli, 30 ekip s po tremi člani, na kontrolnih točkah pa je bilo 30 kontrolorjev. Skupno z vsemi mentorji in vodstvom se je tekmovanje udeležilo 135 mladih planincev in njihovih mentorjev.

Naslednji dan, na nedeljo, 15. maja pa je bilo pred planinskim domom na Mrzlici srečanje zasavske planinske mladine od Litije do Rimskih Toplic in Brežic. Srečanja se je udeležilo nad 40 mladih planincev in to kljub slabemu oziroma hladnemu vremenu. Srečanje se je začelo s kulturnim programom, na katerem so nastopile kulturne skupine iz skoraj vseh zasavskih planinskih društev. Za uvod so manifestacijo pozdravili predsednik mladinskega odbora PD Trbovlje Vinko Pfeifer, predstavnik PD Kum tovariš Žibret, predsednik občinske konference ZSMS Trbovlje Peter Kolander, v imenu zasavskih planinskih društev pa je spregovoril Drago Kozole. Mladi planinci so v programu nastopili s pevskega točkami, recitacijami, plesno-ritmičnim nastopom, harmoniko, itd. Pripravili so jih njihovi mentorji. Na koncu programa so prejele vse ekipe priznanja za sodelovanje v orientacijskem pohodu, niso pa bile podeljene diplome, niti pokal (ki ga je osvojila planinska mladina PD Trbovlje v letu 1976 ob I. srečanju zasavske planinske mladine na Lisci). Na koncu so prejeli udeleženci planinske šole PD Trbovlje, teh je bilo 69, priznanja Planinske zveze Slovenije, skupno z značko in fotografijo iz zaključka šole.

Žal je prireditvev potekala v zelo slabem vremenu, megla, dež, vendar dobre volje kljub temu vremenu ni moglo zbrisati pri udeležencih srečanja. Tu-

di oskrbnika Zora in Milan Lukač sta skupno s svojimi sodelavci pomagala tudi v pogledu prehrane in oskrbe k dobremu razpoloženju in lepim vtisom.

Celotna prireditev je potekala v znamenju proslav letošnjih jubilejev.

Srečanje je organiziralo Planinsko društvo Trbovlje — mladinski odbor, s sodelovanjem PD Kum in občinske konference ZSMS Trbovlje. Prihodnje srečanje zasavske planinske mladine bo v maju 1978 na Čemšeniški planini, v organizaciji PD Zagorje.

NEKAJ STATISTIČNIH ZANIMIVOSTI

Po podatkih zavoda za statistiko Slovenije, »poprečni Slovenec«, porabi 36 % svojih mesečnih prejemkov za hrano, 13,3 % gre za obleko in obutev, 11,1 % za prevozne stroške, 4,9 % za

stanovanje, 5,6 % za stanovanjsko opremo, 5,5 % za razsvetljavo in kurjavo, in 7,3 % za izobraževanje in kulturo, ostanek pa za razne druge potrebe. Ti podatki veljajo za leto 1976.

Med prehrabnenimi artikli je šlo 27,4 % za nakup mesa, 10,3 % za mleko in mlečne izdelke, 14,6 % za sadje in povrtine, 8,5 % za kruh, moko, testenine in riž. Zanimivo je to, da več kot 1/5 predstavljajo stroški prehrane izven doma.

V letu 1976 smo v Jugoslavijo uvozili 50.000 ton kave ali skoraj 2,5 kg na prebivalca. Če bo poraba v letošnjem letu enaka, bo naša država morala po sedanjih svetovnih cenah (te so 4-krat višje od maja 1975) odšteti 250 milijonov dolarjev samo za uvoz kave. Sicer pa strojno povečanje cen ne kaže, da bi vplivalo na zmanjšanje porabe kave.

zemljišča, ki presegajo zemljišče namenjeno za normalno uporabo že zgrajenega objekta in predpisuje prenos pravice uporabe takih zemljišč na občino s pogojem, da jih organizacije združenega dela ne uporabljajo za svojo redno dejavnost. Edina izjema velja glede prenosa pravice uporabe takega nezazidanega stavbnega zemljišča, ki je določeno z urbanističnim dokumentom za perspektivni razvoj organizacije združenega dela ali druge družbenopravne osebe (urbanistični rezervat), oziroma glede nezazidalnega stavbnega zemljišča, ki je določeno za vojaške ali druge namene v zvezi s pripravami za narodno obrambo.

Splošni interes za prenos pravice uporabe na zazidanem stavbnem zemljišču na občino se ugotavlja v upravnem postopku, sam prenos pravice uporabe pa je odplačan. Odškodnina se plačuje v nominalni vrednosti zemljišča, ki jo je imetnik pravice uporabe plačal po pogodbi ali po drugem pravnem naslovu s tem, da se ta valorizira po stanju na dan uveljavitve republiškega zakona. Isto načelo velja tudi za neamortizirane naložbe v zemljišče.

Prenos pravice uporabe nezazidanega stavbnega zemljišča na občino, prednostni nakup občine na takih zemljiščih, ki ga citirani republiški zakon tudi določa, kakor tudi drugi pravni naslovi, ki so dani občini za pridobivanje stavbnih zemljišč (razlastitev), daje dovolj izbire vsaki občini, da si zagotovi fond stavbnega zemljišča za uresničevanje svojih urbanističnih dokumentov in drugih razvojnih načrtov.

Skladno z določili zakona je tudi naša delovna organizacija v treh mesecih po izdaji zakona priglasila nezazidana stavbna zemljišča upravnim organom skupščin občin Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, pristojnim za premoženjskopravne zadeve, ki so izdali odločbe, s katerimi se je ugotovil prenos pravice uporabe. Uporabni pravici delovne

Poslovanje z zemljišči se je precej spremenilo

Gospodarjenje z razpoložljivimi stavbnimi in drugimi zemljišči, ki so prešli v družbeno lastnino na podlagi različnih pravnih naslovov, je bilo do nedavnega prepuščeno organizacijam združenega dela, brez kakršnegakoli družbenega vpliva in usmerjanja. To je mnogokrat pripeljalo do tega, da so si te organizacije prilaščale zemljiško rento, ki jim po ustavi ni pripadala, ker v zemljišča niso vložile nobenega dela in dodatnih vlaganj. Šlo je za precejšnje površine stavbnega zemljišča, katerega uporabniki tj. organizacije združenega dela in druge družbenopravne osebe, dejansko niso potrebovale in ga niso uporabljale kot produkcijsko sredstvo oziroma za izvrševanje svoje dovoljene dejavnosti. Tako so ta zemljišča ostajala — večinoma so bila komunalno vsaj delno urejena — neizkoriščena, kljub deficitnem stanju stavbnega zemljišča v mestih, s tem pa je

bila ovirana smotrna urbanizacija. S takimi zemljišči so njihovi upravičenci slabo gospodarili, prihajalo je do preprodaj in drugih spekulacij. Visoka cena zemljišča je povečala ceno stanovanja ali poslovnega prostora, ki jo mora plačati stanovalc oz. uporabnik.

Tako stanje na področju zemljiške politike je nalagalo zakonsko intervencijo pri razpolaganju z nezazidanimi stavbnimi zemljišči v družbeni lastni. V tem smislu je bil v juniju 1972 sprejet republiški zakon o razpolaganju z nezazidanimi stavbnimi zemljišči, objavljen v Ur. listu SRS, števil. 27, z dne 30. 6. 1972. Ta zakon definira kot nezazidana stavbna zemljišča, vsa zemljišča, ki so po urbanističnem ali zazidalnem načrtu namenjena za graditev, pa na njih ni zgrajen noben objekt ali pa je zgrajen pomožni objekt oz. so na njem izvršena gradbena dela, ki niso dosegla tretje gradbene faze ter tudi tista

organizacije oz. TOZD so ostala le zemljišča, ki so namenjena za normalno uporabo obratnih prostorov, za perspektivni razvoj TOZD, in tiste ki se nahajajo v rušnem območju rudnikov, kjer pa se gradnja že od prej ni dovoljevala.

Prenešana zemljišča sme odajati interesantom za gradnjo samo občina in to na javnem natečaju. Šele, ko posameznik pridobi na gradbenem zemljišču uporabno pravico, lahko nadaljuje postopek za pridobitev vseh potrebnih soglasij za gradnjo. To predstavlja tudi odgovor na vprašanje marsikaterega našega delavca ali drugega

ga občana, kateremu je bila vloga za dodelitev »rudniškega« zemljišča za gradnjo garaže, stanovanjske hiše ali drugega objekta zavržena, z napotilom, da naj se s podobno prošnjo obrne na pristojni občinski organ.

Ta sestavek obravnava le stavbna zemljišča, medtem ko je status kmetijskih zemljišč urejen s posebnimi zakonskimi predpisi in bomo pravico uporabe na njih morali prenesti na kmetijsko zemljiško skupnost, s čemer bodo postala sestavni del kmetijskega zemljiškega sklada.

Marinka Pavlič

BOLEČINE V KRIŽU

Bolečina v križu je simptom, ki je zaradi svoje vzročnosti in zdravljenja precej zapleten. Najvažnejša področja, katerih obolenja privedejo do tega simptoma so: obolenja kosti in mišic, obolenja ledvic in obolenja spolnih organov.

Bolečine, ki nastanejo zaradi obolenja ledvic, se najpogosteje pojavljajo v križu, vendar pa se širijo tudi proti trebuhu v okolico popka. Že pri prvem pregledu, ob zdravnikovem dotiku ali rahlem udarcu, bolnik navaja bolečine v predelu ledvic. Bolečine lahko izžarevajo tudi v zunanje spolne organe ali bedra, kar daje sum na ledvične kamne. Če bolnik pri tem opazi krvavkast seč in če so bolečine v ledvičnem predelu krčevite, je najbolje, da čimprej poišče zdravnika. Ta bo postavil natančno diagnozo in odločil o nadaljnjem zdravljenju bodisi z zdravili ali z operacijo. Razen pri ledvičnih kamnih bolečine nastajajo tudi pri vnetju ledvic, ledvičnih cist in pri razvojnih nepravilnostih ledvic. Ne smemo pozabiti tudi na ledvične tumorje, ki poleg drugih znakov povzročajo tudi bolečine v križu. Postavitev na-

tančne diagnoze, kadar gre za novotvorbe pa zahteva od zdravnika dosti več truda in znanja.

Pri ledvičnih obolenjih je zanimivo to, da razlikujemo dve vrsti bolečin. Pri prvi obliki je bolečina nenehno prisotna, topa in zamolkla. Nastane zaradi povečanja obolelega organa. Značilnost druge oblike bolečine pa je njena krčovitost ki postopoma narašča, ko doseže vrh pa nenadoma preneha. To bolečino imenujemo koliko. Prisotna je pri ledvičnih kamnih in v primerih motenega odтока urina.

V drugem primeru se bolečine v križu pojavljajo zaradi obolenj na kosteh in mišicah. Vzroki teh bolečin so nadvse pestri in vedno bolj pogosti. Primarne lumbalgije so bolj redke, pogostejše so kot odraz refleksne bolečine zaradi obolenja nekega drugega organa. Obolenje tega organa povzroča draženje živčnih niti, ki se preko refleksnega loka odraža kot bolečina v mišicah in koži hrbta in križu.

Najpogostejša obolenja, ki privedejo do te bolečinske

simptomatike so bolezenske spremembe na sami hrbtenični kosti ali medvretenčnih hruštančnih ploščicah. Te elastične ploščice z osrednjim zdrizastim jedrom tvorijo sklepe med posameznimi vretenci hrbtenice. Pri stiku elastične ploščice in njene združene vsebine pride do pritiska na hrbtne mozeg, do draženja živčevja in simptoma lumbalgije. Tako vrsto bolečine ljudje navadno imenujejo mišični revmatizem. Kakor koli že, takega bolnika je treba natančno pregledati, klinično, rentgensko in laboratorijsko.

Omenil bi tudi razna degenerativna obolenja hrbtenice, ki se zelo pogosto odražajo z bolečinami v križu. Prav ženske po 40. letu starosti se nagibajo k tovrstnim spremembam na hrbtenici.

Ne smemo pozabiti, da so bolečine v križu pogosto posledica hudega telesnega napora, preobremenitve (mlade ženske, fizični delavci). Pri odraslih ženskah je pogost vzrok bolečin v križu, vnetje maternice, jajčnikov in sprememba maternične lege. Zanimivo je, da je marsikatera žena s takimi težavami obiskala celo vrsto specialistov, preden je prišla h ginekologu. Ta je nato ugotovil, da so njene bolečine v tesni povezavi z bolezenskimi spremembami njenih rodil.

Tudi spremembe v legi maternice lahko povzročajo bolečine v križu (premočno upognjena maternica navzad ali navpred povzroča pritisk na živce in žile). V primeru hudih bolečin je treba tako maternico dobiti v normalen položaj, bodisi ročno v ambulanti ali po operativni poti. Pogosto tožijo žene o bolečinah v križu po porodu. Zaradi teže ploda in po porodu oslavljenih materničnih vezi je prišlo do pomika v zadnji položaj. Zapomniti si velja, da zaradi take lege maternice nastajajo bolečine nekaj dni pred menstruacijo in med njo.

Kot smo že omenili se tudi pri vnetju jajčnikov in jajce-

vodov pogosto pojavijo bolečine v križu. Najprej nastopijo na sprednji trebušni steni, oziroma v spodnjem delu trebuha, od tam pa se pogostokrat širijo v križ. Bolnica ima vročino in je tudi splošno prizadeta. Vaginalni pregled je v takih primerih težaven. Ker daje podobno bolečinsko simptomatiko trebuhu tudi vnetje slepega črevesa, je potrebno sodelovanje s kirurgom.

Miom maternice, benigna mišična tvorba oziroma bula, pri rasti proti mali medenici s pritiskom na živce, povzroča močne bolečine v križu. Na srečo ponavadi njeno odkritje ni težko. Običajno jo diagnosticiramo že pri ginekološkem pregledu.

Terapija je operativna, to pomeni, da se odstrani maternica ali samo bula. Tudi druge novotvorbe jajčnikov ali jajcevodov, kot so ciste in tumorji povzročajo isto bolečino v križu.

Žene v nosečnosti imajo pogosto težave s križem. Te bolečine so posledica pritiska noseče maternice na živčevje v področju hrbtenice. Po porodu te bolečine običajno minejo, zato ne zahtevajo posebnega zdravljenja.

Bolezni črevesja, predvsem tumorji, so lahko tudi povzročitelji bolečin v ledvičnem predelu. Pri sumu na tako obolenje je potreben kar najhitrejši pregled združen s sodobnimi metodami diagnostike.

Dr. Branko Vurnek

IZ VARSTVA OKOLJA

V Švici se združujejo nekadilci

Švicarski nekadilci so ustanovili v mestu Zolkofen blizu Berna, združenje za obrambo pravic na »vdihavanje čistega zraka očiščenega cigaretne

dima«. Na prvem svojem sestanku so sprejeli akcijski program, po katerem bodo iskali možnost uveljavljanja svojih pravic na vseh mestih, kjerkoli se bodo nahajali, s tem da bodo lahko izpolnjevali svoje profesionalne in državljanske obveznosti.

Nova zaščitna sredstva

Neka britanska družba, ki je vodilna evropska proizvajalka varnostne opreme za industrijo trdi, da so izdelali dobro kombinirana zaščitna očala s širokim vidnim poljem. Očala nosijo naziv S-45 in jih proizvajajo v prozorni in zelenotemni verziji. Očala zadržijo udarec jeklene kroglice s premerom 6 mm, izstreljene s hitrostjo 46 m v sekundi. Teža teh očal je okoli 45 g.

Nova čelada za zaščito pred prahom

V Britaniji so izdelali novo zaščitno čelado, ki je prejela zlato medaljo. Ima vgrajen ventilator, ki vodi zrak skozi filter, čisti zrak pa usmerja preko obraza delavca zaradi odstranjevanja izdihanih par. Tako v čeladi, kakor tudi preko respiratorja in očal, trdijo pa tudi da se zmanjšuje vdihavanje praha za 90 %. Filtrirani zrak odhaja izpod čelade tako, da uporabnik lahko je in pije s čelado na glavi. Čelada je bila najprej narejena za rudarje, vendar so jo sedaj izpopolnili tudi za druge koristnike.

Slovenska skupščina o zaščiti človekovega okolja

Pred nedavnim so delegati zborra združenega dela in zborra občin skupščine SR Slovenije ocenili zaščito splošnih ljudskih dobrin in vrednosti človekovega okolja, kot prioriteto naloge vseh dejavnikov družbenega razvoja. Po obsežnem referatu podpredsednika izvršnega sveta SRS, dr. Avgušтина Laha, v kasnejši razpravi v kateri so sodelovali delegati, so v sklepih sprejeli odločitev, da je treba zagotoviti v Sloveniji zdrave

pogoje za delo, stanovanje, odmor in rekreacijo delovnih ljudi. Ta osnovna ustavna določila nosijo pečat skrbi za človeka.

V ČEČAH BI RADI DVORANO

Morda se boste začudili ko boste prebrali ta naslov, toda res je, da v Čečah še sedaj nimamo dvorane. Čreprav imamo precej velik in lepo urejen Dom družbenopolitičnih organizacij, v katerem so žal samo 3 sobe last KS Čeče, z ostalimi pa razpolaga gostinsko podjetje »Jelka« Hrastnik.

Vprašajmo se s kakšnim namenom je bil zgrajen Dom družbenopolitičnih organizacij Čeče, ko so ga imenovali? Na vprašanje ni težko odgovoriti. V duhu obnove porušene domovine, so se tudi naši očetje ojunčili in zgradili dom s prostovoljnimi delom. Še več, prostovoljno so prispevali tudi deske, hlode, delovno orodje, konje. In kaj so dobili? Kvečjemu žuljave roke, polomljeno orodje, danes pa prazno denarnico, kadar se pojavijo v zgradbi, ki so jo gradili v navalu navdušenja in v prepričanju, da bo nekoč postala središče njihovega kulturnega, rekreacijskega in zabavnega življenja. Torej namen ni bil slab. Dati KS Čeče in njihovim prebivalcem stavbo, v kateri bi lahko prirejali proslave ob raznih praznikih, igrali igre, odvijali razna športna tekmovanja, in nenazadnje, da bi služilo tudi za zabavo, kot so ples, veseli večeri.

Žal pa so se sanje izjalovile že pred približno desetimi leti. Od takrat naprej se PD Čeče pri organiziranju svojih prireditve vedno srečuje s problemom prostorov. Kot pravijo so zraven te stavbe že zgrajeni

temelji za dvorano. Tudi če so, so sedaj popolnoma zakriti z zemljo in najbrž že tudi neuporabni.

Ta problem je ponovno stopil v ospredje pred nedavnim, ko je v Čečah gostovalo PD Podkraj, z igro Županova Micika, katere si je ogledalo precej veliko število krajanov, kar je seveda pohvalno. Hkrati pa ni pohvalno za člane naše KS, ker si pridejo ogledat predstavo, ki jo pripravi druga PD v tako velikem številu, predstave, ki jih pripravi domače PD, pa so obiskane beraško. Nad igranjem so se takoj navdušili in so zahtevali od naše PD, da naštudira kako igro. Seveda so v PD obljubili vso pomoč. Ustavilo pa se je pri vprašanju dvorane. To prosvetni delavci občutimo že ves čas, občasni obiskovalci pa le malokdaj. Pogovarjali so se celo o tem, da bi to

razširili in povečali ali pa nadaljevali pri že narejenih temeljih.

Danes, ko je preteklo že nekaj časa, pa je zopet vse tiho. Kje je sedaj navdušenje? Se je spet potuhnilo in bo izbruhnilo na dan ob podobnih prireditvah? Medtem pa se bo moralo PD Čeče še vedno srečevati s problemom, kako organizirati, pripraviti in izvesti prireditve v naši mali dvoranici, ki ni večja od običajne kmečke izbe.

Mislim, da bomo imeli v Čečah dvorano šele takrat, ko bomo mi mladi stopili v akcijo in poskušali popraviti tisto, za kar so imeli naši očetje dober, pa neuresničen vendar ne neuresničljiv cilj. Vsekakor pa to ne bo prej dokler ne bodo vsi krajanji tako kulturno dozoreli, da bomo spoznali v čem je namen kulturne prireditve.

Karolina Zorko

je 3,1 mg/m³, na področju Kovka pa 4,5 mg/m³.

Pri tem moramo poudariti, da so povzročitelji visokih koncentracij v dolini in nižjih pobočjih predvsem TET I in druga zasavska industrija. V času ko TET I ni obratovala, je bila v nižjih predelih najvišja polurna koncentracija SO₂ 0,85 mg/m³ (Šavna peč).

Po izvršeni sanaciji meritev v Radečah ni bilo. Iz drugih meritev, ki smo jih izvajali v dolini do razdalje 6 km od TET je razvidno, da je vpliv onesnaževanja zraka iz TET II v kritičnih inverzijskih razmerah praktično zanemarljiv.

Tudi za področje Radeč veljajo iste fizikalne lastnosti atmosfere, zato ni mogoče, da bi se pojavljale visoke koncentracije SO₂ zaradi emisije iz TET II.

POJASNILO O RAZMERAH PO IZGRADNJI NOVEGA DIMNIKA TERMOELEKTRARNE TRBOVLJE

Pred nedavnim se je delegat iz Radeč obrnil s posebnim vprašanjem na pristojne organe glede razmer po izgradnji novega dimnika v Trbovljah. K temu je dal meteorološki zavod SRS naslednje pojasnilo:

Pred izgradnjo novega dimnika Termoelektrarne Trbovlje II. je bil zrak v Zasavju na določenih predelih katastrofalno onesnažen. Glavni povzročitelji so bili TET II., TET I ter druga zasavska industrija. Meritve, ki smo jih izvajali, so pokazale, da so bile koncentracije na bližnjih pobočjih preko 20 mgSO₂/m³, v Šavni peči preko 10 mg/m³ in v Radečah preko 5 mg/m³.

Ogroženo zdravje ljudi, propadanje vegetacije in nevarnost erozije so narekovale sanacijske ukrepe. Najprej je bila potrebna sanacija TET II, ki je bi-

li glavni povzročitelj visokih koncentracij. Čistilne naprave za čiščenje SO₂ so še precej nedognane, predvsem pa je obratovanje drago. Zaradi tega je bila sanacija izvedena z izgradnjo 360 m visokega dimnika.

Pričakovalo se je, da bo vpliv TET II v dolini in nižjih pobočjih o izgradnji novega dimnika praktično zanemarljiv, v višjih predelih pa se je zaradi neugodnega reliefa dopuščalo občasne povišane koncentracije SO₂ do 2,5 mg/m³. Meritve, ki jih izvajamo po izgradnji novega dimnika na istih mernih mestih kot pred sanacijo, so pokazale, da so se maksimalne emisijske koncentracije v vegetacijski dobi zmanjšale štiri do petkrat, v nižjih predelih pa dva do trikrat.

Na področju Dobovca so bile izmerjene najvišje koncentraci-

III. RUDARSKE športne igre

Dne 15. maja 1977 so naši izbrani športniki iz posameznih osnovnih organizacij sindikata TOZD in delovne skupnosti skupnih služb, sodelovali na III. rudarskih športnih igrah v Mramoru pri Tuzli. Tekmovali so v malem nogometu, šahu, kegljanju, namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, v teku na 2400 m in v odbojki. Na tekmovalju je sodelovalo 300 aktivnih športnikov iz osnovnih organizacij sindikata delovnih organizacij: REK Zasavje, Rudnik Dobrnja v Mramoru pri Tuzli, Kombinata Kolubara, REK Velenje, Rudnika Raša, Rudnika Mežica, Rudnika Senovo in Rudnika Laško.

Na teh igrah so se posamezne ekipe teh delovnih organizacij uvrstile takole:

I. mali nogomet:

1. mesto — ekipa Kolubara
2. mesto — ekipa REK Zasavje
3. mesto — ekipa rudnika Mežica

4. mesto — ekipa REK Velenje
5. mesto — ekipa rudnika Laško
6. mesto — ekipa rudnika Dobrnja pri Tuzli
7. mesto — ekipa rudnika Raša.

Ekipa rudnika Senovo v tej disciplini ni tekmovala. Naši nogometaši so v izločilnem tekmovanju premagali ekipo Raše z rezultatom 4 : 1 ter ekipo Velenje z rezultatom 1 : 0 ter se tako uvrstili v finalno tekmovalje. V finalnem srečanju z ekipo Kolubare pa je naša ekipa zaradi premoči nasprotnika morala kloniti in je izgubila z rezultatom 2 : 4. Za najboljšega nogometaša tega turnirja je bil proglašen Milan Ocvirk, iz TOZD Termoelektrarna.

II. šah:

1. mesto — ekipa REK Zasavje
2. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
3. mesto — ekipa Kolubare
4. mesto — ekipa REK Velenje
5. mesto — ekipa rudnika Raša
6. mesto — ekipa rudnika Mežica
7. mesto — ekipa rudnika Senovo.

V tej športni panogi ni sodelovala ekipa rudnika Laško. Najboljši v tej disciplini je bil Hinko Jazbec iz TOZD Termoelektrarna.

III. kegljanje:

1. mesto — ekipa rudnika Mežica
2. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
3. mesto — ekipa REK Zasavje
4. mesto — ekipa rudnika Raša
5. mesto — ekipa REK Velenje
6. mesto — ekipa rudnika Laško
7. mesto — ekipa rudnika Senovo
8. mesto — ekipa Kolubare.

IV. namizni tenis:

1. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
2. mesto — ekipa REK Velenje
3. mesto — ekipa rudnika Mežica
4. mesto — ekipa REK Zasavje
5. mesto — ekipa Kolubare
6. mesto — ekipa rudnika Senovo
7. mesto — ekipa rudnika Raša

V tej panogi ni tekmovala ekipa rudnika Laško.

V. streljanje z zračno puško:

1. mesto — ekipa REK Zasavje
2. mesto — ekipa rudnika Mežica
3. mesto — ekipa REK Velenje
4. mesto — ekipa rudnika Laško
5. mesto — ekipa rudnika Raša
6. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
7. mesto — ekipa rudnika Se-

novo

8. mesto — ekipa Kolubare.
- Najboljši strelec v tej panogi je bil Ernest Štesl iz REK Zasavje, TOZD RGD.

VI. kros — tek 2400 m:

1. mesto — ekipa rudnika Mežica
2. mesto — ekipa Kolubare
3. mesto — ekipa rudnika Raša
4. mesto — ekipa REK Velenje
5. mesto — ekipa REK Zasavje
6. mesto — ekipa rudnika Senovo
7. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
8. mesto — ekipa rudnika Laško.

VII. odbojka:

1. mesto — ekipa rudnika Mežica
2. mesto — ekipa Dobrnja pri Tuzli
3. mesto — ekipa REK Velenje
4. mesto — ekipa REK Zasavje
5. mesto — ekipa Kolubara
6. mesto — ekipa rudnika Raša

V tej panogi nista sodelovali ekipi rudnika Laško in rudnika Senovo.

Končni ekipni rezultat pa je naslednji:

1. mesto — rudnik Mežica
2. mesto — REK Zasavje
3. mesto — rudnik Dobrnja pri Tuzli
4. mesto — REK Velenje
5. mesto — kombinat Kolubara
6. mesto — rudnik Raša
7. mesto — rudnik Senovo
8. mesto — rudnik Laško.

V času tekmovalja je potekal tudi sestanek s predstavniki vseh nastopajočih, kjer smo se med drugim dogovorili, da bodo naslednje, tj. IV. rudarske športne igre v Kolubari. Do tega časa pa bo pripravila osnovna organizacija sindikata REK Velenje, poseben pravilnik, ki bo urejeval potek nadaljnjih športnih iger rudnikov Jugoslavije. Prav tako je bilo dogovorjeno, da naj bi v naslednjih rudarskih športnih igrah sodelovali tudi predstavniki oziroma športniki rudnikov iz Črne Gore, v letu 1979 pa tudi rudnikov iz Makedonije, tako da bi tovrstna tekmovalja bili vključeni vsi rudarji SFRJ.

Tekmovalj osnovnih organizacij sindikata TOZD in DS SS REK Zasavje v kegljanju se udeležuje vedno mnogo kegljačev in njihovih navijačev. Slika prikazuje tekmo v kegljišču na Logu v Hrastniku. (Foto J. Kirič)

Med potencialnimi kandidati za organizacijo in izvedbo V. rudarskih športnih iger, ki bodo v letu 1979 pa je predvidena delovna organizacija REK Zasavje.

Tudi tokrat velja omeniti, da so bili športniki iz naših osnovnih organizacij sindikata na tekmovanju disciplinirani in borbeni, to pa vse z namenom, da bi dosegli v vseh športnih disciplinah kar najboljše rezultate.

Janez Oberžan

Geološka ekskurzija v TOZD RP Hrastnik

Letos 18. marca so nas obiskali študentje 3. in 4. letnika geologije ljubljanske univerze, ki sta jih vodila prof. dr. Jože Duhovnik, dipl. ing. rud. in prof. dr. Dušan Kuščer. Ekskurzija je bila organizirana v okviru terenskih vaj iz predmeta nauka o rudiščih in se jo je udeležil tudi Ciril Gantar, ki je nabral nekaj karakterističnih vzorcev premoga za potrebe študentov pri študiju petrografije premogov.

Udeležence terenskih vaj so sprejeli in spremljali po jami Ojstro, Franc Selan, dipl. ing. rud., Adam Baloh, poslovodja jame Ojstro, Tone Bregant, dipl. ing. rud. Goce Mitrevski, dipl. ing. geol.

Po kratkem informativnem predavanju o Rudniku premoga Hrastnik v jamomernici, smo se napotili v jamo Ojstro. Pot nas je vodila po odkopnem obzorju do šahta. Na tej poti smo lahko videli psevdozilске skrivalce, morsko glino, litavski apnenec z bazaltnim konglomeratom in laški lapor. Na 5. obzorju so študenti imeli priložnost videti triasni dolomit. Na nekaterih mestih je dolomit tektonsko porušen in tam pritekajo večje količine vode. Kjer voda kaplja iz sten ali stropa, nastajajo kapniki, ki so bili na veliko presenečenje študentov mehki in želatinasti.

Mimo črpališča smo se povzpeli po vpadniku na koto 180, v severno krilo Terezije II polja, kjer smo videli široko čelo podgrajeno s samohodnim podporjem Marrel-Hydro. Zanimanje za princip delovanja SHP je bilo zelo veliko, ker so ga videli prvič. Obširno razlago o tem podporju in o odkopni metodi je podal ing. F. Selan.

Nato smo se napotili v južno krilo Terezija II polja, na koto 160. Tu smo opazovali nenavadno zaporedje sedimentov: na triasni dolomit se je odložil litavski apnenec, na katerega je narinjen premog. Med apnencem in premogom je tanka plast gline s kosi triasnega dolomita različne velikosti. Na tem mestu so bile najdene v triasnem dolomitu izvrtine kamenovrte školjke. Lithodomus litophagos. Ta školjka izloča kislino, ki razjeda kamenino in na ta način napravi vanjo kanale, v katerih potem živi. Izvrtine te kamenovrte školjke so bile zapolnjene s peščeno glino, ki verjetno pripada govškemu horizontu.

Najdba izvrtin te školjke v triasnem dolomitu zapoljenih z materialom srednje miocenske starosti (razlika v starosti med triasnim dolomitom in zapolnjenim materialom se ceni približno 130 milijonov let), kaže na veliko sedimentacijsko vrzel. To pomeni, da po sedimentaciji triasnega dolomita niso bili odloženi nobeni sedimenti vse do srednjega miocena. Če pa so bili, so erodirani (odnešeni). Ker je premog starejši od litavskega apnenca pomeni, da prvotno premog tu ni nastal, ampak je bil narinjen ob priliki poznejših geoloških dogajanj. Za nariv govorijo tudi spolirani kosi dolomita v glini med litavskim apnencem in premogom. Visoka stopnja obdelanosti kosov kaže na dolgo narivno pot.

Ves čas našega pohoda po jami je ing. T. Bregant razlagal in pojasneval geološke karakteristike jame Ojstro. Pri tem je pomagal pri geološki razlagi zlasti za širšo okolico Zasavja tudi prof. dr. D. Kuščer. V diskusiji je sodeloval tudi prof. dr. ing. J. Duhovnik.

S sprejemom in potekom terenskih vaj so bili vsi udeleženci zelo zadovoljni.

Goce Mitrevski
Anton Bregant

Ekskurzija študentov geologije ljubljanske Univerze — podkopni obzor pri jašku v jami Ojstro. (Fto A. Bregant)

NATEČAJ

za predložitev pesmi na rudarsko tematiko, ob letošnjem dnevu rudarjev, 3. juliju 1977. Natečaj razpisuje odbor za informacije, tisk in propagando REKZ, po sklepu sprejetem na 2. seji tega odbora, dne 23. maja 1977.

Razpisni pogoji so naslednji:

— pesem naj obravnava sodobno tematiko rudarja pri delu, rudarja doma, rudarja v družbenem življenju, rudarja-borca za večjo produktivnost, rudarja-kulturnika, rudarja-samoupravljalca, skratka rudarja — človeka v vseh pogledih;

— pesem na rudarsko temo ima lahko kakršnokoli pesniško obliko in v pogledu obsega ni omejitve;

— rok za predložitev pesmi je 15. junij 1977;

— en avtor lahko predloži več pesmi, vendar z različnimi oznakami oziroma šiframi;

— pesem mora biti izvirna in doslej še neobjavljena;

— predložene pesmi morajo biti opremljene s šifro predlagatelja, poslati pa jih je na naslov: REK Zasavje, splošni sektor, Trg revolucije 12, 61420 Trbovlje;

— naslov avtorja pesmi je treba priložiti v zapečateni kuverti posebej;

— pravico sodelovati na natečaju za najboljše rudarske pesmi imajo vsi člani kolektivov TOZD in DS skupnih služb REKZ in povabljeni pesniki iz Zasavja, oziroma pesniki, ki so kdaj bivali ali delovali v Zasavju;

— najboljše pesmi bodo nagrajene z naslednjimi zneski:

1. nagrada	500,00 din
2. nagrada	300,00 din
3. nagrada	200,00 din

Izbor najboljših pesmi bo opravila posebna komisija, oziroma priznani umetnik — literat.

Prvonagrajena pesem bo izvajana na osrednji proslavi ob dnevu rudarjev, dne 2. 7. 1977.

Rezultat natečaja bo objavljen na običajen način, tako da bodo člani kolektiva kombinata, kakor tudi ostali udeleženci natečaja seznanjeni z izidom do konca junija t.l. Na podlagi objavljenega rezultata natečaja bomo nakazali za najboljše pesmi razpisane nagrade.

Letošnji program Prešernove družbe

Za nami je leto knjige, prav pa bi bilo, da bi leto knjige ostalo še letos, prihodnje leto, pa še, in še naj bi si ta leta sledila stoletnici Cankarjevega rojstva in spominski letnici na našo Moderno, na Ketteja in Kosovela, so nas zadolžile za knjigo — predvsem za tisto knjigo, ki smo jo dolžni dati ljudstvu. Pravi dedič naše preteklosti literature je ljudstvo, to je naš delovni človek, ustvarjalec vseh vrednot in dobrin, tako kulturnih in gmotnih.

Prešernova družba je prav gotovo tista knjižna institucija pri nas, ki ji je naloženo, da goji in razvija najbolj plemenito kulturno in izobraževalno knjižno tradicijo na Slovenskem. Nenehno se moramo zavedati, da z doseženim ne moremo biti zadovoljni, da nas čaka še veliko dela in da se mora založniško delo, skladno z razvojem naše družbe, nenehno razvijati.

Letošnji program knjižne zbirke Prešernove zbirke obsega naslednje publikacije:

— Prešernov koledar 1978, ki bo vseboval mnogo koristnih nasvetov in drugega branja;

— roman Enainštirideseto leto, ki ga je napisal pisatelj, družbeni delavec in udeleženec NOB Janez Vipotnik;

— Podoba sodobnega sveta, knjiga, ki sta jo napisala dr. Avguštin Lah in Matjaž Lah;

— Živa in nova Afrika, knjigo je napisal znani publicist Jože Šircelj;

— Izbrane pesmi Otona Zupančiča.

Naročniki, ki bodo naročnino plačali do 30. junija letos, bodo prejeli brezplačno še knjigo, sodobni romani iz ameriškega življenja Jamesa Baldwina, Pe, sem črnske ulice.

Sicer pa Prešernova družba izdaja tudi zbirko romanov z naslovom Ljudska knjiga, izdaja pa tudi mesečno revijo Obzornik. Naročila je možno poslati na naslov: Prešernova družba, Ljubljana, Opekarska — Borsetova 27.

Tehnične novosti

Separator za recikliranje industrijske vode

Britanska firma Locker Industries Ltd, je skonstruirala in izdelala učinkovit separator za izločanje trdnih delcev iz tekočin na ta način, da je možno očiščeno vodo pri minimalnih izgubah vnovič uporabiti. Z Liquatex separatorjem dosega znatne prihranke pri vodi v raznih industrijskih procesih. Od že znanih separatorjev se razlikuje po tem, da koristi posebno sito, ki vibrira na poseben način. Večji model s sitom finosti 120 mikronov lahko predela 91.000 l industrijsko odpadle vode na uro. Zaradi teh zmogljivosti so separatorji zelo uporabni v najrazličnejših vrstah industrije — tekstilni, kemični, sladkorni, pivovarniški, itd.

Prevleke na kovinah

Strokovnjaki v NDR v zadnjem času intenzivno uvajajo tehnologijo nanašanja tenkoslojnih kovinskih prevlek zaradi zaščite pred korozijo. Zanimiva je možnost obdelave jeklene pločevine s prevlečenjem tankega sloja aluminija, s pomočjo aparature za nanašanje z elektronskim snopom. Aluminijasti sloj ima debelino 2 mikrometra.

Kadrovske vesti

V času od 1. aprila do 30. aprila 1977 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Jovanovič Stojan — vozač, Gačnikar Alojz — kop. pomočnik, Čepin Alojz — vozač, Ivančević Mato — vozač, Klenovšek Edvard — kop. pomočnik, Ivanovič Radovan — kop. pomočnik, Vezovišek Ivan — električar, Perc Jože — vozač.

Odšli:

Kurent Alojz, kopač — upokojen; Petrič Franc, kopač — upokojen; Dolanc Anton, kopač — upokojen; Kaluža Alojz, kopač — upokojen; Gračnar Andrej, vozač — samovoljna prekinitev; Maček Ferdo, vozač — samovoljna prekinitev; Bobek Bojan, kovinostrugar — sporazumna prekinitev; Perc Jože, vozač — samovoljna prekinitev; Blegovič Bešlaga, kop. pomočnik — izključen;

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Radovič Obrad — kopač, Medved Alojz — vozač, Žibret Miha — vozač, Ružnič Rifet — vozač, Dantovič Kemal — kopač, Knaus Drago — vozač, Ejupovič Kadir — kopač, Pustoslemšek Jože — kopač.

Odšli:

Željko Stane, vodja komunalnega oddelka — upokojen; Holešek Ivan, električar — sporazumna prekinitev; Žibret Franc, kopač — upokojen; Konhajzler Jože, kopač — upokojen; Florjanc Edvard, kopač — upokojen; Kičanovič Mihajlo, kopač — sporazumna prekinitev; Dijanič Martin, vozač — odpuščen; Mulavdič Rifet, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Robič Leopold, žagar — sporazumna prekinitev;

Ahlin Darko, vozač — odpuščen; Zatler Boris, vozač — odpuščen v poskusni dobi s strani del.; Bola Ivan, strojnik — umrl.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Repovž Ciril — učni kopač, Kišič Sabit — učni kopač, Reberšek Valentin — električar.

Odšli:

Filkovič Ivan, kopač — sporazumna prekinitev; Avsec Rafael, kopač — upokojen; Jere Leopold, kopač — upokojen; Zmrzlak Alojz, žagarist krožne žage — upokojen; Šmon Franc, kopač — upokojen; Laznik Jernej, kopač — upokojen; Izlakar Mirko, kopač — upokojen; Mikuš Andrej, kopač — upokojen; Razboršek Franc, strojnik — sporazumna prekinitev; Sedlar Štefan, strežaj transp. in naklad. naprav — sporazumna prekinitev; Pavlič Anton, kopač — sporazumna prekinitev; Pavlič Martin, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Removž Janez, vozač — sporazumna prekinitev; Močilar Mirko, vozač — sporazumna prekinitev; Habič Miroslav, vozač — sporazumna prekinitev; Drolc Viktor, strež. mehan. — upokojen; Džombič Mujo, vozač — sporazumna prekinitev; Kratki Dragan, čuvaj — sporazumna prekinitev; Bajda Anton, kurjač — upokojen; Leben Franc, kopač — upokojen; Šlager Alojz, strežaj meh. — sporazumna prekinitev; Vozelj Franc, vozač — sporazumna prekinitev; Borštnar Ivan, kopač — upokojen; Selimovič Ramiz, vozač — sporazumna prekinitev; Vasiljevič Zoran, zun. delavec — samovoljna prekinitev; Brinovec Miroslav, kopač — upokojen; Medvešek Franc, ključavničar — sporazumna prekinitev; Kovač Anton, kopač — upokojen; Vozelj Franc, kop. pomočnik — sporazumna prekinitev; Kokalj Ela, servirka — invalidsko upokojena.

TOZD TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

Sprejeti:

Korošec Franc — šofer, Žagar Srečko — kemijski tehnik, Kmet Franc — ključavničar, Razpotnik Aleksander — ključavničar.

Odšli:

Detela Vili, električar — umrl.

TOZD RUDARSKO GRADB. DEJAVNOST

Sprejeti:

Ulaga Karel — kop. pomočnik, Vičič Jože — učni kopač, Malenšek Helena — snažilka.

Odšli:

Gregorc Miro, rudarski tehnik — sporazumna prekinitev; Izlakar Ludvik, kopač — upokojen; Zupan Alojz, kopač — upokojen; Likar Anton, kopač — upokojen; Vengust Martin, kopač — upokojen; Napotnik Jože, šofer — sporazumna prekinitev; Knavs Helena, pom. kuharica — sporazumna prekinitev; Oblak Blaž, kopač — upokojen; Milosavljevič Radko, kop. pomočnik — umrl; Radačević Nedeljko, kopač — samovoljna prekinitev; Brodnik Jože, vozač — sporazumna prekinitev; Prezelj Hinko, kopač — upokojen.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

Odšli:

Petaver Herman, pom. delavec kovinar. stroke — sporazumna prekinitev; Brlogar Ivan, elektromehanik — sporazumna prekinitev; Roškar Marjan, kovinar — odpuščen.

TOZD GRAMAT

Sprejeti:

Nikič Marjana — op. delavka.

Odšli:

Gerger Vlado, stroj. bet. — invalidsko upokojen; Slanšek Borut, gradbeni tehnik — sporazumna prekinitev.

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI
CENTER

Odšli:

Dolinšek Ivan, kopač - instr.
rud. vajencev — upokojen.

DS SKUPNIH SLUŽB

Odšli:

Vigele Gabrijela, materialni
knjigovodja — upokojena; Je-
senšek Štefan, skladiščnik od-
pad. materiala — upokojen.

Ljuba Poznič

Nagradna križanka

ŽREB JE ODLOČIL

Uredništvo glasila je prejelo do
vključno 7. maja 1977 na objav-
ljeno križanko ob 1. maju 1977,
v Srečno številka 4/77 skupno
27 rešitev.Med reševalce, ki so križanko
pravilno rešili podeljuje uredni-
štvo tri knjižne nagrade, ki jih
prejmejo:I. nagrado Štefan KOLAR, Log
28/d, 61430 Hrastnik;II. nagrado Marlanka BALA-
ŠKOVIČ, Polje 8, 61410 Zagor-
je ob Savi;III. nagrado Dušan KASTELIC,
Opekarna 13, 61420 Trbovlje.Vsem trem nagrajencem če-
stitamo! Knjižne nagrade bomo
vsem trem poslali po pošti.Rešitev nagradne prvomajske
križanke

VODORAVNO:

SRP IN KLADIVO, PIONIR,
PINAKOL, PROLETARIAT,
ANIT, DELA, OS, PISKER,
ABA, PILAV, VIS, OLIB, OC,
RTINA, GLENN, NIŽAVJE,
AKT, PREDAJA, GALLEN, ZA,
VPREGA, ANIENE, N, LARE-
DO, KORNATI, IVANOV, RAC,
NZ, KIRETA, PASMA, APIH,
SKOJ, ALPAKA, AKORD, KAR-
DELJ, ARS, DUR, OLE, KA,
TROT, DS, LESKOŠEK, DES-POT, CAL, IVO, ORKA, MEH,
USTANOVNI, KON, ATOL,
ZVEN, DNA, ING, ROHACEK,
AVSENIK, SIR, ISKRENOST,
KOK, T, E, N, RAB, REJA, AS,
HANS, KRA, ITINERAR, ČLE-
NEK, ODURNOST, MIKRO-
SKOP, TRENTA, TAT, SANS.

NAVPIČNO:

PRAZNIK, MARINKO, DITKA,
VI, ETOS, RD, ELIT, LARS,
HOHKRAUT, PLAN, VANEK,
LARA, RR, SPRAVA, PROTO-
KOL, ČEBINE, RIO, PREVAJA-
LEC, EN, TON, POLO, GRED,
RESA, KORIST, INES, LEGO,
PAD, KLUZ, SENTA, NIT, VE-
DA, ALEKO, SVATJE, KRAPI-
NA, SPLAŠITEV, AR, L, RIS-
NJAK, MAJ, EVANS, AM, APIS,
ANORAK, TKON, EKARIT,
DIAKON, IRA, AAR, ODNOS,
KA, INTELIGENCA, RODOV-
NIK, ČRT, VA, RIŽANA, LO,
OKA, BALETNIK, SKI, HESS,
ONA, VL, IZHOD, PAKISTAN-
KA, LIBOJE, RUDO, ONI, NE-
ON, TACEN, DRST, NGRES,
KPS.Študijski uspehi
na oddelku
za montanistikoNa oddelku za montanistiko fa-
kultete za naravoslovje in te-
nologijo univerze v Ljubljani,
so bili v času od 1. 7. do 31. 12.
1976 doseženi naslednji študij-
ski uspehi s področja rudarstva
in geologije:— doktorat znanosti iz geolo-
gije je pridobil Mujibur Rah-
man Khan, dipl. inž. geol.;— magistr znanosti je postal
Jernej Pavšič, dipl. inž. geol.;— diplomirani iženirji so po-
stali (II. stopnja) geologi: Jur-
kovšek Bogdan, Lukačič Marija
in Mikuž Vasja; rudarji: Azzam
Murshed Ahmed, Cerovac Ma-
tjaž, Domi Ahkelzen, Fejzulahi
Veselj, Hajdari Hajdar, Pavič
Tunjo in Shalabiyeh Walid.Lepo vedenje
ni zastareloNa lepo vedenje — bonton, oli-
ko, pogosto pozabljamo tudi v
kulturnih krogih. Čeprav so v
teku stoletij po celem svetu pri
ljudeh nastajali običaji in nava-
de, ki so od posameznika zahte-
vali način vedenja, da bi živ-
ljenje bilo lepše in ugodnejše,
so jih ljudje pogosto kršili in
jih še kršijo.Zelo stari so sledovi pisanih
pravil o medsebojnih stikih lju-
di. »Knjiga obredov« je najsta-
rejši pisani dokument o lepem
vedenju in je pisana na lesenih
ploščicah na Kitajskem pred
dva tisoč leti. Ustaljena pravila
so se prenašala iz generacije v
generacijo. Razvijala so se, do-
polnjevala pa tudi menjala, ka-
kor se je menjala družbena
ureditev in razmerja med ljud-
mi. Danes se nam, zlasti pa
mladini, zdijo nekateri običaji
in pravila o lepem vedenju za-
stareli in včasih celo smešni,
vendar so nam nekateri tudi da-
nes potrebni in so v rabi v ob-
čevanju med ljudmi. Njihovo
bistvo naj bo dobronamernost,
enostavnost, ljubeznivost ter
pripravljenost pomagati dru-
gim. Osnovno pravilo lepega ve-
denja je: »Ne delaj tega, kar ne
želiš, da kdo drug stori tebi« in
»Obnašaj se tako, kakor želiš,
da se drugi obnašajo do tebe«. Ljubeznivost mora biti iskrena
in zmerna. Če ni pristrčna, je
navadno pretirana in tisti, ko-
mur je namenjena, navadno to
opaža. Takšna ljubeznivost ne
samo, da je zgrešila svoj na-
men, ampak je dosegla prav
nasprotno.

Humor in anekdote

»Moj mož govori v spanju«, se je pritoževala žena zdravniku.

»Oh«, je dejal zdravnik »pustite mu vsaj teh par besed«.

□ □ □

SOSED SOSEDU ZA »HEC«

Elektrarna je prodala svoj rezervni dimnik Komunali Trbovlje. Dimnik, ki ga bodo prepekljali s specialnim v ta namen narejenim vozilom v Gabersko, bo služil krematoriju, ki ga bodo v doglednem času zgradili pri novem pokopališču. Torej se ni bati onesnaževanja zraka v gornjih Trbovljah, kajti dim se bo izgubljal v višavah bližnjih vrhov.

□ □ □

ŠOFERSKA

Voznik avtomobila se je z vozilo branil, da bi pihal balonček. To je miličnika seveda zelo razjezilo. Zato je bil glasnejši. »Če ne boste vi pihali, bom pa jaz namesto vas in garantiram vam, da boste ob voziško dovoljenje«.

□ □ □

V Bevkem živi starejši upokojenec, ki jih ima že krepko čez 80, kateremu se večkrat od srca nasmejemo. Zadnjič se je pri litru vina takole hvalil: »Včasih ja, takrat sem ga pil dvakrat na dan, sedaj pa še samo zjutraj in zvečer, če pa doma ne dobim, grem pa v friend«.

□ □ □

OLIKA NAD VSE

Da imamo tudi med knapi olikane ljudi priča naslednje.

V stari Jugoslaviji, ko še niso bili poročni oglasi tako v modi kot danes, je iskal rudar Jože nevesto v malih oglasih. Oglasila se je ena iz Gorenjske in Jože jo je pričakal na železniški postaji, kjer se ji je lepo predstavil: »Baš Jože, strojnik, vzhodno«. Ko sta šla popoldan na sprehod med akacijami, jo je vljudno opomnil: »Prosim, da se vedete dostojno!«

□ □ □

PREDSTAVLJANJE

Na preventivnem zdravljenju ob morju so se spoznali trije možje, po poklicu čebelar, vrtnar in rudar.

V nedeljo so prišle za njimi še njihove žene, ki so si jih med seboj takole predstavili:

Čebelar: »To je moja čebelica«.

Vrtnar: »To je moja rožica«.

Rudar položi roko na ženino no ramo in jo tudi predstavi: »To je pa moj kramp...«

□ □ □

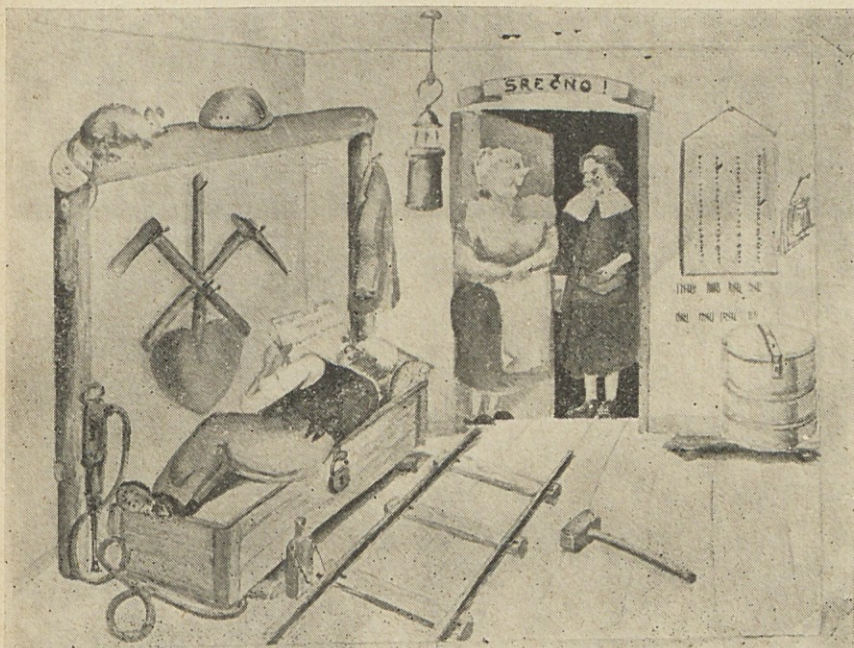
JOJ, KAKO JE SRČKAN!

To se je zgodilo zadnja leta pred drugo svetovno vojno, v času hude gospodarske krize.

Rudar Matija je imel kup majhnih otrok, pridno ženo, zaslužka pa nobenega. Pa je nekega dne ugledal, kako je njegov сосед kmet na svojem travniku zakopal poginulega prašiča. Matija, ne bodi len, gre na skrivaj odkopavat tega pokojnika, ženi pa je naročil, naj pride za njim z otroškim vozičkom.

In res, prašiča dvigneta v voziček, da je ležal na hrbtu, ga odeneta, na glavo mu zavezeta ruto, tako da se je videlo samo svinjsko obličje.

Ko z združenimi močmi potiskata pred seboj voziček, ju sreča njuna znanka Marička, ki vzradoščena pristopi k njima in pogleda v voziček »Ja Matijevi, kdaj ste pa kupili? Joj, kako je srčkan! Čisto je svojemu očetu podoben...« (Pa še res je bilo).

Soseda, sosedi: »Veš, moj, moj je šel pred kratkim v penzijo. Da mu ne bi bilo dolgčas po jami, si je sobo uredil kar v svojem stilu. Za posteljo ima 'cajk kišto', namesto tekača si je položil del tira, s puharjem ga iztepava, če je ponoči žejn ima pri sebi čutarico, v pomoč mu je pa vrtni stroj, čelada, pik as, sekira, kramp, svetilka, kibla, družbo mu dela pa tudi podgana. Ves je srečen.« (Fotografija akvarela inž. I. Pinteriča)

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Suštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno.

